לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום ה', ג' בניסן תשמ"ז, 2 באפריל 1987 / שנה מ"ד מס' 13310 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

ארה"ב מבקשת לחקור את עו"ד כץ שבדירתו צולמו מסמכי פולארד

ארול כץ — בעל אזרחות כפולה השוהה בארץ ● ישראל לא מתירה לו לצאת וחוששת ממה שיספר

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון — ישראל איננה מתירה לאדם בעל אזרחות כפולה אמריקנית ישראלית לצאת מישראל ולהעיד בפני חבר מושבעים גדול באמריקה, הבודק את פרשת פולארד — נודע אמש ממקורות מוסמכים בוושינגטון. (המשך בעמוד 4)

תחרות מתפתחת בין הליכוד למערך מי יקטוף את פרי ההתקרבות לברה"מ

בשתי המפלגות נערכו אתמול התייעצויות שרים כיצד להתכונן לקליטת יהודי ברה"מ וכיצד למנוע מהצד שכנגד לזכות ב„רווחים הפוליטיים" ● מחריף גם הוויכוח בקשר לוועידה הבי"ל ● פרס: יש לנצל שיפור היחסים לקידום השלום ● ארנס לעומתו: ברה"מ לא מתנה ועידה בי"ל ביציאת יהודים

מאת כתבנו המדיני בירושלים, ומאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

ראש־הממשלה יצחק שמיר ושר־החוץ שמעון פרס, דנו אתמול בהתפתחויות האחרונות ביחסים בין ירושלים למוסקבה. נמסר כי הם תיאמו ביניהם את עמדת הממשלה ביחס להצעה הסובייטית לשלוח ארצה משלחת קונסולרית. בימים הקרובים ימסור שגריר ישראל בוושינגטון לשגרירות ברית־המועצות בארה"ב את התשובה הישראלית הרישמית בעניין המשלחת.

סוכם שהשגריר יציין כי ישראל מבינה שביקור המשלחת הסובייטית בארץ ילווה, תוך פרק זמן סביר, בביקור דומה של משלחת ישראלית במוסקבה.

בירושלים הביעו אתמול חשש כי ההדלפה בדבר השיחות עם הרופאים תביא שוב לעיכוב לשיגור המשלחת. במשרד החוץ מייחסים חשיבות רבה לשיחות הקונסולריות באמצעות שתי המשלחות בירושלים ובמוסקבה. ואף מעריכים כי ניתן (המשך בעמוד 4)

מקור הידיעה על הזמנת פרס למוסקבה בגורמים ערבים המבקשים להרתיע את בריה"מ – סבורים בפריס

לידיעה ברדיו לוקסמבורג אין כל בסיס — אומרת ירושלים

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — שר החוץ שימעון פרס הוזמן לביקור במוסקווה. מסר אתמול רדיו לוקסמבורג בפאריס. עיתונאי בכיר בתחנת הרדיו, הנחשב לבעל מקורות טובים, אמר כי „אין זה היתול של ה־1 באפריל, לדבריו המזכיר הכללי גורבצ'וב הזמין את שמעון פרס לביקור בבריה"מ.

באותה שעה הופיע שגריר ישראל עוכדיה סופר ברדיו הממלכתי „פראנס אנטר" והביע ספיקות באשר לחימום היחסים (המשך בעמוד 4)

נר וקושניר בשיר „הבטלנים"

בריחה שהצליחה

הלא היה קדם ארוויזיון רע יותר או טוב יותר משנים קודמות. הוא היה ביותר, כפי הנראה גם המאוכזב ביותר. גורילות בחליפות אפורות באוניים, אריכים־אבל תקיפים, לא מניחים לאיש לחצות את קו ככל המצלמה שעל הרצפה.

רק שיר אחד, שירם של נתן דטנר ואבי קושניר „שיר הבטלנים", וכה כפיים, צחוק רם ופרגון מקיר לקיר. גם הפארודיה הנהדרת של על שירי הארוויזיון התקבלה בהתלהבות.

את התוצאות אנחנו כבר יודעים וכאילו חזר על עצמו הקרם שעבר — הפתעה, שיר שאיש לא הימר עליו; מין סוס שחור פרטי. שיר שייסע מכאן לבלגיה. דטנר וקושניר, עם הסטוץ שלהם, שכתב יתנו להביא את הארוויזיון הביתה בפעם השלישית. ייתכן שעברה גם כאן תצליח גם שם ובכל מקרה, יותר מן השיר של השנה שכבר שכחנו ומחקנו מלב.

עומר ציר

מכל כור: התנגדות לשכר מינימום – שערוריה ● הכלכלה והאדם

לא נמצא יסוד להאשמות נגד תנ"צ ארמנד לוי ● עמוד 20

מתנה שלא במקומה

לפוליטיקאים להתנגד לרפורמה המקטינה מיסי הכנסה, ובמיוחד שעתה יצא לפניה כמקיימת שיעורי מיסים ישירים גבוהים ביותר; להתנגד לכך בלי לאבד פופולאריות ובלי לחינוך ציבורית. ואף על פי הקושי צריך כל מדינאי ישראלי שקול לשלול את עקרונות במס ההכנסה שאישרה הכנסת, בחופזה של היום האחרון בשנת הכספים. וצריך להמשיך ולתבוע את שינוייה.

כאן, אין לה תקדים באף ארץ מערבית. גם לא באלה שכלכלתן כלפי מטה בגלל יסוף המטבע, והן זקוקות להרחבת הביקושים כדי לא להקלע לאבטלה רבתי, כמו גרמניה ויפן. אך גם שם של הקלות של אחוזים בודדים בלבד. הפחתת נטל מס כולל על בשיעור של קרוב לעשרה אחוזים, אם לא למעלה ממנו, יכולה רק בשתי נסיבות; האחת, כשהמשק שרוי בתת־ עמוקה מאוד וזקוק להגדלת כוח הקניה של הציבור כדי לגרום הביקושים והתאוששות בשווקים, והשניה, כאשר במקביל המיסים נוקטת הממשלה בשורה של פעולות המקטינות את הציבורי, האזרחי או הצבאי. המקרה הראשון, במפורש אינו קיים משקנו מצוי בתעסוקה כמעט מלאה, והביקושים בו והגרעון בסחר החוץ מתקרב שוב אל הקו האדום ארבע שנים. הפחתת מיסים ישירים לא תביא, במצבנו זה, נוספת או לפעולות כלכלית יצרנית („צמיחה"), כקריאתו של שנה), אלא אך ורק להגברה נוספת של צריכה פרטית, של גרעון מסחרי ולהופעה מחודשת של גרעון ממשלתי.

לאישור הרפורמה במיסים, אישרה הכנסת שלשום גם את הממשלה, תקציב מרחיב שאינו לוקח בחשבון את הפחתת המיסים מתעלם מן התנאי השני להצלחתה. תקציב הבטחון ההוצאות המינהל גדלה. החזר החובות יהיה השנה כבד בתחומים הסוציאליים של חינוך ובריאות נשארו ידיה של קצוצות. מתוכן יילקחו, אם כן, חצי מיליארד הדולרים (לפחות) הקלות המס החדשות? חלקן יבוא מהדפסה אינפלציונית ומה שיחסר יגולגל לשנה הבאה, עד שבלית־ברירה, המתרוקנת, תיאלץ הכנסת לאשר חוקי־מס המבטלים את המהווים חלק בלתי־נפרד מן התחיקה והחברתית והמעודדים חסכון והשקעות, כפי שכבר הבטיח הממונה על

של הקלות־מס אינה יכולה להוות שיקול ענייני באי להתנגד להן, במיוחד כאשר הן רגרסיביות בהשפעתן על הכנסות ושגויות, ואף מסוכנות, בהשלכותיהן על כלל המשק, המס שאושרו שלשום בכנסת.

יחסי ארה"ב ישראל לא ייפגעו מדו"ח המימשל על הנשק לדרא"פ

סבור בכיר בפנטגון האומר כי „ישראל היתה סלקטיבית במכירות הנשק"

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב, וכתבנו המדיני בירושלים

וושינגטון. — יחסי ישראל ארה"ב לא ייפגעו כתוצאה מפירסום דו"ח המימשל על הנשק לדרא"פ — מעריך בכיר בפנטגון.

ד"ר אדוארד ליטבק אומר, כי ישראל, שלא כצרפת ואיטליה, היתה 'סלקטיבית' במכירות הנשק שלה לדרא"פ: למשל, היא סירבה למכור ציוד שאפשר לעשות בו שימוש למטרות בטחון פנימי. (סוף בעמוד 2)

עיקר הביקורת — בדו"ח החסוי

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — דו"ח המימשל על הפרות אמברגו הנשק שהוטל על דרא"פ, פורסם אמש בוושינגטון — וכצפוי הוא מונה את ישראל בין ספקיות הנשק העיקריות לפרטוריה יחד עם איטליה וצרפת.

בדו"ח שהוגש לקונגרס, מדובר גם על חברות פרטיות מבריטניה, מערב־גרמניה, שוויצריה והולנד, אשר „לעיתים מזומנות" העבירו אף הן נשק למשטר האפרטהייד בלי אישור ממשלותיהן.

דו"ח נוסף, שלא אושר לפירסום, מפרט את כמויות הנשק עליהן מדובר ודו"ח זה הוא המרחיב את הדיבור על מידת שיתוף הפעולה הצבאי של ישראל עם דרא"פ „על בסיס קבוע".

נשיאי ישראל ושווייץ — היום במשחק הגמר

מאת ישראל מז, שליח „על המשמר" לשווייץ

לוזאן. — אורחים נכבדים רבים, ובראשם נשיאי ישראל ושווייץ ונשיא הוועד האולימפי הבין לאומי חואן אנטוניו סאמאראנץ יחזו הערב ב־8.30 באולם מלא בלוזאן במשחק (סוף בעמוד 2)

סכומי הון אדירים זורמים לישראל מחו"ל בגלל שערי הריבית הגבוהים

בנק ישראל איבד השליטה — שיטפון מוניטארי מציף המשק

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שערי הריבית הגבוהים השוררים במשק מושכים מידי חודש כ־80־100 מיליון דולר המובאים לישראל מחו"ל, כדי לנצל את האפשרות להרוויח סכומים גבוהים בטווח קצר — כך אמרו מקורות במערכת הפיננסית לכתבנו.

המקורות אמרו שהסכומים העצומים יצרו לא רק רווחי הון גדולים, אלא גם שטפו מתישרי, אשר פגע קשות באפשרות של בנק ישראל לפקח על התפתחויות מוניטריות.

המקורות אמרו שהבנק המרכזי איבד בשבועות האחרונים את השליטה על ההתפתחויות המוניטריות במשק. הסכומים אשר הובאו מחו"ל הומרו לשקלים והושקעו בפקדונות שקליים לטווח קצר, ובמלווה קצר מועד של האוצר. כתוצאה מכך יש בבנקים בשבועות האחרונים עודפי נזילות גדולים מאוד.

הבנקים למעשה החזירו את כל ההלוואות המוניטריות שקיבלו מבנק ישראל, והריבית שהבנק המרכזי גובה על הלוואות אלה היא הבלי (סוף בעמוד 2)

עניין שכה"ל באוניברסיטאות לא יוכרע כנראה ביום א'

בגלל טענת שר־האוצר שיש להמתין עד שוועדת נבון תסיים עבודתה ● הסטודנטים יתקיפו מאבקם נגד הסחבת הממשלתית ● שניים נעצרו בהפגנה אתמול בירושלים

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

בישיבת הממשלה אשר תיערך ביום א' הקרוב יתנגד שר־האוצר, משה ניסים, להצעת שר־החינוך־והתרבות, יצחק נבון, כי הממשלה תכריע בדבר גובה שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה. שר האוצר יאמר לממשלה, כי ועדת נבון טרם סיימה את עבודתה ולשם כך יידרשו עוד שבועות אחרים.

אחד מחברי ועדת נבון לקביעת שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה אמד את הזמן שיידרש להשלמת עבודת הוועדה בחודש וחצי. בקרב הסטודנטים גוברת הדעה כי יש להחריף את המאבק נגד הסחבת הממשלתית.

כישיבתה של ועדת נבון אתמול נימקו הצדדים את הצעותיהם: לא היה חידוש בהצעות הסטודנטים (800 דולר), השר פת (1650 דולר) והשר נבון (1100 דולר), ואילו נציגי האוצר וועד ראשי האוניברסיטאות הפתיעו את הסטודנטים בהצעה להעמיד את שכר הלימוד השנתי על 1900 דולר.

במקביל הודיעו נציגי האוצר, כי הם מוכנים לבדוק עם הממונה על השכר את תביעת הסטודנטים להעלות את שכרם מ־2,2 שקלים לשעה לשכר סביר יותר. כן הודיעו נציגי האוצר לוועדת נבון, כי יברכו בבנקים את הרעיון שהבנקים ילוו לכל סטודנט, ללא קשר למצבו הכלכלי, סכום השווה למחצית שכר הלימוד השנתי.

ההפגנה של 5000 סטודנטים נערכה אתמול מול משכן הכנסת באווירה סוערת. שני שרים, שחל (מערך) ומשה קצב (ליכוד) הבטיחו לתמוך בהעלאה מתונה של שכר הלימוד. במהלך ההפגנה עצרה המשטרה שני סטודנטים. כוח של שוטרים ואנשי משמר הכנסת הצטייד בכובע מגן, אלות וגז מדמיע, אך לא הגיע לכלל הפעלת הציוד.

עובדים סוציאליים מפגינים התכתשו עם המשטרה בגלל גמל

מאת אבשלום קווה, כתבנו לענייני עבודה וסוכנות עתי"ם

כ־300 עובדים סוציאליים הפגינו אתמול בתל־אביב בתביעה להעלאת שכרם ולמניעת התמוטטות השירותים החברתיים. בהפגנה השתתפו עובדי הלשכות לשירותים חברתיים מאזור תל־אביב והמרכז שצעדו ברחובות העיר מחצר הוועד הפועל ועד בית מפעל הפיס ברחוב הפטמן.

העובדים המתינו כשעה בחצר הוועד הפועל לבואו של הגמל שהיה אמור להובילם תחת השלט: „תלוש ששבר את גב הגמל". האחרון יצא בשעות הבוקר מירושלים אך כובד משקלו הכריע את המכונית והנסיונות להביא גמל קטן יותר עלו בתוהו.

הכל התרכזו ליד בניין הוועד הפועל בשעה 10 בבוקר כמתוכנן, לבד מן הגמל, שסירב לעלות על המשאית שהיתה אמורה להסיעו מירושלים לתל־אביב. לאחר כשעה החלה המשטרה לאבד את סבלנותה, ודרשה מהמפגינים לצאת לתהלוכה כמתוכנן – ללא הגמל. אלה ירדו בינתיים לכביש, והפריעו לתנועה ברחוב אבן־גבירול.

המשטרה, שרגזה על ההפרעה לסדר, הזמינה תגבורת של שוטרי משמר הגבול ועצרה את מזכ"ל איגוד העובדים הסוציאליים – שרה זילברשטיין. העובדים הסוציאליים כעסו על צעד זה של המשטרה, וכמה מהם הגיעו לידי התכתשות עם השוטרים. כתוצאה מכך נעצרו עובדות סוציאליות.

רק לאחר שהמשטרה נאותה לשחרר את מזכ"ל האיגוד ואת שתי העובדות הסוציאליות המשיכה התהלוכה כמתוכנן, לעבר מרכז השלטון המקומי. כשהגיעו לשם בשעה 1 – היה לחם כבר... הגמל. אלא שהשוטרים לא הסכימו להרשות לו לצאת מהמשאית. למרות שלא תלו את התלושים על גב הגמל, פגשו אותם נציגי העובדים הסוציאליים לסמנכ"ל מרכז השלטון המקומי, גדעון לב, ולמזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, שקיבלו אותם בידידות. חברי המשלחת הסבירו להם שה„שי" נועד לתלויה על הקיר.

העובדים הסוציאליים דורשים להשוות את שכרם לעובדי המוסד לביטוח לאומי ולמנוע קיצוצים נוספים בתקציבי הרווחה, הגורמים לעומס בלשכות ולהגברת האלימות.

העובדים הסוציאליים מפגינים בתל־אביב (צילום: אנדרה ברוטמן)

„אזרחים נגד זיהום אוויר" הגישו תביעה נגד בתי־הזיקוק בחיפה

מאת יואב אביב.

תביעה ראשונה מסוגה נגד בתי הזיקוק לישראל הוגשה הבוקר, בבית משפט השלום בחיפה על־ידי אנז"א (אזרחים נגד זיהום אוויר), בה מתבקש בית־המשפט להוציא צו שימנע מבתי־הזיקוק במפרץ חיפה לקיים כל פעילות הגורמת לפלטת גופרית דו־חמצנית לאוויר.

טרם הוגש כתב־הגנה על תביעה זו.

בכתב־התביעה שהוגש על־ידי עורכי־הדין מרדכי בס ומשה סרגוסבסקי, טוענת אנז"א, כי בתי הזיקוק גורמים משך זמן רב זיהום לאוויר חיפה והקריות וכי מארובות בתי הזיקוק נפלטים גזים רעילים המכילים גופרית דו־חמצנית. בשלוש השנים האחרונות חרגו כמויות הגופרית מתקן המירבי 19 פעם.

בתביעה נטען, כי בינואר 87 נמדדה החריגה החמורה ביותר שהיתה אי־פעם בישראל, בה נמדדו כמויות החורגות ב־50 אחוז מהתקן, וזאת שש פעמים ביממה אחת.

לטענת אנז"א, תורמים בתי־הזיקוק כ־48 אחוז מסך כל הגופרית הדו־חמצנית הנפלטת לאוויר מפרץ חיפה. הם אומרים, כי בתי־הזיקוק יכולים לשים קץ לזיהום האוויר על־ידי נקיטת שורה של אמצעים שהוכיחו עצמם במקומות אחרים בעולם.

האזרחים טוענים עוד, כי נגד בתי־הזיקוק הוצאו צווים אישיים על־ידי שר־הפנים שחייב אותם לנקוט אמצעים מסויימים להורדת הזיהום וכי בתי־הזיקוק מפגינים זלזול מוחלט בצווים אלה ומפירים אותם ביד רמה.

לפיכך דורשים עורכי־הדין המייצגים את אנז"א בבית־המשפט להוציא צו שימנע מבתי־הזיקוק לקיים כל פעילות הגורמת לפלטת גופרית דו־חמצנית לאוויר, וזאת כל עוד לא ננקטו על־ידי בתי הזיקוק כל האמצעים הדרושים, על מנת שפליטת הגזים לא תחרוג מהכמויות המותרות בתקנים.

לתביעה מצורף דו"ח של החברה לאיכות הסביבה בו מפורטות כל החריגות שבוצעו על־ידי בתי הזיקוק מאז 1934.

תושב פ"ת שנעלם לפני חודש נמצא בתא המעצר

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

יוסף נאווי, תושב פתח־תקווה שנעלם לפני כחודש, נמצא בתא המעצר המשטרתי. הוא נעצר בהוראת בית־המשפט עד תום ההליכים הפליליים נגדו לאחר שהואשם על ידי המשטרה במשלוח מכתב איום לאשתו לשעבר.

סיפורו של יוסף נאווי החל לפני כ־15 שנה כאשר הכיר בבית־הדין הרבני אשה שעמדה להתגרש מאשתו הראשונה. אותה אשה עמדה אף היא להיפרד מבעלה.

בין השניים פרחה האהבה והם החליטו לעזוב את הארץ לאירופה וזמן קצר לאחר שהגיעו לאירופה עזבו והמשיכו בנסיבות בלתי ברורות לעיראק.

בעיראק הועסק יוסף נאווי ברדיו ושידר שידורי תעמולה נגד מדינת ישראל. כעבור מספר שנים עזבו נאווי ואהובתו את עיראק ושבו לישראל.

עם נחיתתם בארץ נעצר יוסף נאווי על־ידי זרועות הביטחון ונכלא. הוא הואשם במגע עם סוכן זר ונידון לחמש שנות מאסר בפועל. במהלך כל אותן שנים נולדו לבני הזוג שלושה ילדים.

מאז שוחרר נאווי מהכלא הישראלי, לפני למעלה מחמש שנים, הוא החל לטעון נגד אשתו כי לא סייעה בידו במאבקו הציבורי שהיה נתון בכלא. הוא גם טען נגדה כי גנבה ממנו סכום של עשרת אלפים דולרים.

זמן קצר לאחר שחרורו מהכלא, עמדה המשטרה לעצור את נאווי שנית. אולם הוא הצליח לחמוק ולהימלט לגרמניה. לפני כארבעה חודשים שב יוסף נאווי ארצה, שם נמצאים אשתו וילדיו.

לפני כחודש נעלם נאווי ומשפחתו סבורה כי הוא נעלם. לבסוף התברר כי נאווי נעצר על־ידי המשטרה, בחשד ששלח לאשתו מכתב ובו איום על חייה, והוא נעצר, כאמור, עד תום ההליכים נגדו.

האירוויזיון והכדורסל ישודרו הערב ומחר כסדרם

מאת אתי דונאל, כתבת „על המשמר"

שידורים של הקדם־אירוויזיון הערב ומשחק הכדורסל מחר, ייערכו כסדרם, כמחווה של רצון טוב מצד טכנאי הטלוויזיה — מסרו הטכנאים בעקבות דיונים ממושכים שקיימו אתמול.

הטכנאים התכוונו לשבש את השידורים בתגובה על שיו"ר הוועד המושעה ציון סוידי הועמד אתמול לדיון משמעתי על הפסקת שידורו של משחק הכדורסל האמריקני בחודש שעבר.

לטענתם, נעשה הדבר בניגוד לסיכום בינם ובין הנהלת רשות השידור, שהבטיחה לדאוג לדחיית המשפט עד לסיום המו"מ עם הטכנאים.

מנהל הרשות אורי פורת הכחיש אתמול קיומו של סיכום מעין זה ואמר כי לא הרשות ולא הטכנאים, אינם יכולים לאלץ את ביהמ"ש לפעול כרצונם.

סכסוך עבודה אחר ברשות השידור נפתר אתמול. עם הסכמתו של שר האוצר משה ניסים שלא לערער על מתן תוספת בת ששה אחוזים לעובדים העתונאים ברשות. בכך נמנעה השבתתם המוחלטת של הרדיו והטלוויזיה על־ידי איגוד עתונאי ישראל והמשך השידורים מובטח, לפחות מבחינתם של העתונאים והמפיקים ברשות.

בתיה"ח הגריאטריים לא יספקו תרופות לחולים

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

מהיום יצטרכו משפחות של 2500 חולים גריאטריים משלושים בתי־חולים פרטיים בארץ, לדאוג לרכישת תרופות ולמימון בדיקות מעבדה — החליט ארגון בתי־החולים הגריאטריים הפרטיים, המאשפז כ־50 אחוז מכלל הקשישים החולים בארץ.

ההחלטה באה בשל סירוב המתמשך של משרד הבריאות לנהל מו"מ בנושאים השנויים במחלוקת והם: שינוי התעריף שנשחק ב־23 אחוזים והעומד היום על 35 ש"ח ליום; אי־קביעת סדרי תשלומים ואי־חתימה על הסכם חוזי.

הנהלת ארגון בתי־החולים הפרטיים מוסרת, שהצמצומים בקניית תרופות ושירותי מעבדה הם רק צעד ראשון בשורה של צעדים, בהם עומד לנקוט ארגון בעלי בתי־חולים פרטיים לקשישים.

עובדי בנק טפחות הפגינו נגד ההסתדרות

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בתל־אביב

יותר ממאה מעובדי בנק טפחות הפגינו אתמול נגד ההסתדרות, במהלך כינוס של ועדי עובדים במערכת הבנקאית, שיתקיים במעלה החמישה, ואשר בו הופיע מזכיר חטיבת עובדי הבנקים בהסתדרות הפקידים, אלקנה לבקוביץ.

עובדי טפחות, שכל משרדיו סגורים מיום שישי שעבר עקב השבתת־מגן של ההנהלה, ביקשו למחות אתמול על כך, שההסתדרות נטשה אותם ומבקשת מהם להיכנע להנהלת הבנק, כטענתם.

העובדים שהגיעו אתמול במאורגן למעלה החמישה, ניסו לארגן ועדי עובדים של בנקים אחרים, בהצעה להקים איגוד עובדי בנקים מחוץ להסתדרות. בוועד העובדים של טפחות טוענים, כי חלק מוועדי העובדים האחרים תומכים בהצעה ברוח זו.

בינתיים לא חלה כל התקדמות בסכסוך העבודה בטפחות. כל משרדי הבנק סגורים עד להודעה חדשה. וצעד זה אף קיבל תמיכה רשמית מהמפקחת על הבנקים בבנק ישראל.

נחשפה שיטה ב„צים" לפטור ימאים ממילואים

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

חברת 'צים' מפטרת את אחד מעובדיה, בחשד שהוציא אישור הפלגה לימאי של החברה, כדי שזה יקבל אישור יציאה מהארץ משלטונות צה"ל.

שלטונות צה"ל תבעו מ'צים' לפתוח בחקירה ולבדוק האם מדובר בשיטה בה משתמשים ימאים מ'צים', כדי להתחמק משרות מילואים. ב'צים' אומרים, כי לא עלה בידם לבדוק האם מדובר בשיטה.

המקרה התגלה לראשונה ביחידה המשחררת חיילים, בכללם ימאים בחברת 'צים'. למשרד היחידה הגיע ימאי ובידו אישור הפלגה, שהתאריך בו היה נקוב ליום אחד לפני תום שהייתו בחוף.

היחידה הצבאית פנתה לחברת 'צים' ודרשה חקירה נמרצת לגילוי נותן האישור. בעקבות כך הוקמה בחברת 'צים' ועדת חקירה שהורכבה מנציגי ההנהלה והעובדים. הוועדה לא מצאה את המסמכים שנגעו לאותו נושא ואף רישומי המחשב בנושא זה נעלמו.

בתום החקירה הודה אחד מעובדי החברה בהוצאת האישור לחברו ואמר, כי אין זו הפעם הראשונה בה הוא נותן אישור כזה. לדבריו, פועלת ב„צים" שיטה המאפשרת מתן אישורים סלקטיביים כאלה.

תושבי יוקנעם הפגינו עם מפוטרי „סולתם"

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

הפגנת מחאה והזדהות של תושבי יוקנעם והסביבה עם מפוטרי מפעל „סולתם" נערכה אתמול בעיירה.

קשה לומר, כי יוקנעם יצאה מגדרה להביע את הזדהותה מפני גלי הפיטורים המאיימים על רבים מהמפרנסים במקום. אווירת הפנינג שררה במגרש הכדורסל המקומי בו התקיימה העצרת והפעילה מוזיקה קולנית. כ־300 איש, חלקם נושאי כרזות נוסח „יעול לסולתם — חיסול ליוקנעם". נטלו חלק בארוע.

מזכיר מועצת הפועלים רפי טולדאנו לא הסתיר את אכזבתו. „ציפיתי, ל־600 עובדי סולתם עם בני משפחותיהם".

ראש מועצת מגדל העמק שאול עמר המכהן כיו"ר פורום ערי הפיתוח, קורא לממשלה לדאוג למקומות עבודה בעיירות הפיתוח ולמצוא שווקים בעולם עבור תוצרת „סולתם", כדי למנוע פיטורי עובדים.

לחברי הקיבוצים בגליל המערבי

מזכירים, רכזי ח"צ, ועדות פוליטיות ופעילים שהוזמנו לכנס „נאמני השלום"

הפגישה ב„בית אפרת" בנהריה ב־2.4.87, שעה 13.30,

ולא בשמרת.

אנא, עשו כל מאמץ להגיע. מחלקה רעיונית

כנס ראשון מסוגו על יחסה של החברה בישראל לבני הגיל השלישי

נערך אמש בשיתוף צוותא והתיאטרון הקאמרי ● צבן: צעד ראשון במעבר ממגננה למתקפה

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

הקהל צחק. למה לא. הצגה. זה קרה כשאבנר חזקיהו ש„הוא לא רסטורטר", תימצת את הכל למשפט אחד: „אנחנו הבקריב שלכם" — היה עם מה להזדהות. אחר כך החל הרב־שיח. העובדות היבשות. הקהל החל אז לפרוש. כנראה אין לו זמן וסבלנות לשמוע דברים הנוגעים לו עצמו: רב־שיח בתיאטרון הקאמרי על מקומו של הקשיש בחברה הישראלית.

היה זה אירוע שיזמו צוותא ת"א בשיתוף הקאמרי: חברת דפי גיל הזהב וחבר הכנסת יאיר צבן, המגבש בימים אלו קווים לתוכנית לאומית לטיפול בבעיות הגיל השלישי. צעד ראשון, אומר צבן, במעבר ממגננה למתקפה. מהדיפת גזירות לייזום שיפורים מתמידים בתחום זה. לא עוד טיפול נקודתי כי אם הגברת מודעותה של החברה הישראלית למקומם של בני הגיל השלישי בתוכה."

הגדרת הבעיה

שלוש מאות חמישים אלף בני הגיל השלישי חיים בישראל, אליהם מצטרפים מדי יום קשישים חדשים, אומר פרופ' שמעון ברגמן. חמישים וארבע אלף מהם עברו את גיל השמונים. ברגמן קורא לאימוץ נקודת ראות מרעית בנוסף לאמפאתיה. יש להמיר הגישה הסנטימנטלית בעובדות ברוקות, תוך בדיקת הדינמיקה של התפתחות הזיקנה בישראל. „האם הבעיה היא מספר הזקנים בישראל, או שמא זו בעייתה של חברה הצריכה להתמודד עם התוצר של התפתחותה הרפואית?" הוא שואל.

פרופ' דן יעקובסון ראש החוג ללימודי עבודה בת"א מציב את האופציות העומדות בפני החברה כבואה לקבוע מדיניות תעסוקה ופרישה מהעבודה. האם הפרישה מעבודה היא חסד או מימוש השקעה. האם הפרישה היא מנגנון לוויסות היצע וביקוש של שוק העבודה, או האם יש להעמיד את הפרישה על רצף מתמשך של פרקי זמן ייחודו להתחדשות, לימוד וריענון.

מסתלקים מאחריות

ראש האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות, רב פלג, מציין כי החברה חייבת להיות אחראית לרמת חיים מינימאלית לבני הגיל השלישי. וכן להבטיח לעובד שפרש את רמת החיים היחסית לחברה כפי שהיתה בעת שפרש, ובאופן שרמת חייו תעלה, כשעולה רמת חייה של החברה. „המטרה הזו לא הושגה בישראל," ומר פלג. „בישראל קיימת מגמה להסתלק מאחריות חברתית והחליפה במגמה לפיה כל אחד דואג לעצמו."

ד"ר חיים חזן, אנתרופולוג מהאוניברסיטה העברית ציין, כי היחס לזיקנה בחברה הישראלית הנו עירוב של מיתוס ומציאות: חטאו של הזקן, אומר ד"ר חזן הוא בכך שהוא מזכיר לאנשים את אנושיותם ומכיוון שאי־אפשר להרחיק את הזקנים יש להושיט להם צדקה כדי לטהר מצפון אישי ולהסיט את הבעיה אל החברה כולה.

חזן: ללא בית אבות

יעקב חזן מספר כי לפני 47 שנה כתב מכתב לידידו, עימו היה שרוי בוויכוח: „הגיע הזמן שבערוב ימינו נסדיר סוף סוף את העניינים בינינו"...

„זה היה לפני 47 שנה", אומר חזן. לדבריו דוחפת החברה את האדם המזדקן לכך שיזדקן מהר יותר. יש נסיון להוציא את בני גיל הזיקנה מהחיים השוטפים ולסגור אותם בבתי אבות. „אני מקווה," אומר חזן, „להגיע לנצח מבלי לעבור את השלב הזה של בית אבות. עלינו להמשיך להיות שותפים מלאים. אני שולל את היציאה לפנסיה מאחר שאי־אפשר לחיות בלי ייעוד. אותי לא מעניין העבר, אלא קיימת בי הסקרנות לקראת המחר." אומר חזן.

ביקורת קצינים על הטיפול בפרשת סלע

מאת אבי בניהו כתבנו הצבאי

מפקד חיל האוויר האלוף עמוס לפידות כינס ביום שלישי את סגל הפיקוד הבכיר של חיל האוויר וריווח להם על השתלשלות העניינים בפרשת התפטרותו של אל"מ אביאם סלע.

האלוף לפידות סקר בפני הקצינים הבכירים של חיל האוויר גם את תמונת המצב בעניין מטוס „הלביא" ובעניין החלופה שהגיש החייל למשרד הביטחון בנוסף לחלופת צה"ל.

לכתבנו הצבאי נודע כי השיחה התנהלה באווירה טובה. אולם במהלכה ביקרו מספר בכירים את האלוף לפידות על דרך הטיפול שנקט חיל האוויר וצה"ל בפרשת סלע.

ככל הידוע השתתף באותה פגישה גם אל"מ אביאם סלע עצמו.

המשכים

יחסי ישראל ארה"ב

(סוף מעמוד ראשון)

והקפידה למכור רק נשק מלחמתי — סירות משמר, טילים וחלקי חילוף למטוסים.

היוצא מן הכלל בעניין זה, היה הענקת רישיון לדרא"פ לייצר את רובה „הגליל". לעומת זאת, האירופים היו מוכנים למכור הכל לדרא"פ, כולל גז מדמיע.

לדברי איש הפנטגון, למעשה רק ארה"ב, עמדה בתנאי האמברגו שהוטל על נשק לפרטוריה.

הוא הביע את בטחונו, ישראל תעמוד בהתחייבותה להפסיק למכור נשק לדרא"פ מעתה ואילך.

הדו"ח האמריקני עמד להתפרסם אמש בחצות, אולם עד לסגירת הגיליון טרם נתקבלה ידיעה בנושא.

התייעצות בישראל

בהתייעצות שרים בדרג בכיר בראשות ראש־הממשלה נדון בהרחבה הדו"ח האמריקני בנושא יחסי ישראל עם דרום־אפריקה. נמסר כי שרי הבטחון והחוץ הביעו קורת רוח מכך שהדו"ח אינו נוקט לשון חריפה כלפי ישראל. הם זוקפים זאת, בין השאר לזכות החלטת הממשלה כדבר אי־חתימה על חוזים חדשים עם דרום אפריקה בתחום הבטחון. ההנחה הרווחת בירושלים היא שהקונגרס האמריקני לא יחליט לפי שעה לנקוט צעדים נגד ישראל בעקבות הדו"ח שקיבל מהממשל.

נשיאי ישראל

(סוף מעמוד ראשון)

הגמר בגביע אירופה לאלופות בין מכבי תל אביב וטרסר מילאנו.

ז'אן פייר קארדייה, יושב ראש הוועדה המארגנת מסר אמש כי עשרת אלפים הצופים שיבואו לאולם יהיו הקהל הגדול ביותר שחזה במשחק כדורסל אי־פעם בשווייץ.

ברחובות לוזאן שומעים בינתיים עברית. האיטלקים יגיעו רק היום. צפוי קרב עידוד גדול בין אוהדי מכבי תל־אביב וטרסר מילאנו.

סכומי הון אדירים

(סוף מעמוד ראשון)

העיקרי של בנק ישראל לשלוט על אשראים בנקאיים ועל התפתחויות מוניטריות, שכן ע"י העלאת שער הריבית, מגדיל בנק ישראל את ההיקף של ההלוואות שהבנקים יכולים לתת, ומעודד אותם לקבל פקדונות.

עודפי נזילות

„הכלי העיקרי במדיניות מוניטרית נעלם עתה, לבנקים יש עודפי נזילות כל־כך גדולים שהם יכולים להרחיב את האשראי באין מפריע", אמרו המקורות.

הם הוסיפו שבשבועות הקרובים ינסה בנק ישראל למכור אגרות חוב ממשלתיות מהמלאי אותו הוא מחזיק, כדי לספוג חלק מעודפי הכסף המציפים את שוק הכספים. אך המקורות אמרו שבסופו של דבר יצטרך בנק ישראל להוריד את הריביות במשק. הם ציינו שלראשי בנק ישראל תהיה בעיה להסביר איך שערי הריבית ירדו, למרות שחלה הרחבה נוספת באשראי.

בר־זוהר תובע לפרק הממשלה

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

מיכאל בר־זוהר, חבר לשכת מפלגת העבודה, תובע לקיים דיון על פירוק ממשלת האחדות הלאומית בוועידה הקרובה של מפלגת העבודה.

בהצעה ששיגר למזכ"ל המפלגה עוזי ברעם הוא אומר, כי ממשלת האחדות הלאומית מיצתה את עצמה והגיעה לסוף דרכה.

הוא גם מציין כי ראשי הליכוד עורכים מסע של התקפות והשמצות אישיות כלפי ראשי המערך. ועידת מפלגת העבודה, תיתכנס בחודש יוני הקרוב.

פורקה חברת התעופה „שחף"

מאת כתבנו לענייני תעופה

חברת התעופה „שחף", שפעלה בקווים פנים־ארציים, חדלה לפעול. הודעה בעניין זה מסר אתמול מנכ"ל החברה.

חברת „שחף" פעלה בקו ת"א־אילת כחברת שכר. שר־התחבורה סירב להעניק לחברה זכות הפעלת קו סדיר ובשל כך — כך אמר מנכ"ל החברה — לא יכלה „שחף" לעמוד בתחרות עם חברת „ארקיע".

חברת „שחף" ניהלה מאבקים משפטיים במגמה לקבל זכויות מקבילות לאלה של „ארקיע", אך נכשלה.

המשמרת הצעירה קוראת להדיח את רפי איתן

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

הוועדה המדינית של המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה קראה אתמול לרה"מ ולממלא מקומו, וכן לשר שרון, להדיח את רפי איתן מתפקידו כיו"ר כי"ל, לאחר הוא עצמו אינו מסיק מסקנות אישיות, ואינו נוהג כפי שנהג אל"מ סלע.

לדברי המשמרת הצעירה תפקידו הנוכחי של איתן הוא בבחינת מתן פרס למי שגרם נזק רב למדינת ישראל. לדעתם, אין להפקיד בידיו שום תפקיד ציבורי.

ראיון יוצא דופן ב„אל־מוסוואר"

מאת כתב „על המשמר"

בצעד יוצא דופן פרסם השבועון המצרי רב התפוצה „אל־מוסוואר", ראיון נרחב, המשתרע על שלושה עמודים, עם לטיף דורי חבר מפ"ם וראש משלחת מרומניה שנועדה עם אנשי אש"ף. גם המאמר הראשי, מיוחד לראיון.

צלצול מהיו"

מנחם מרון,
מנכ"ל משרד הבטחון לשעבר:

אפילו לא מסמר

בראיון ששודר ב„מבט שני" שלשום, אמרת שישראל לא מכרה נשק לאיראן. האם אתה עדיין גורס כך?

— כן. מפני שלא היתה כאן מכירה במובן המקובל. מחסני הנשק של צה"ל לא התרוקנו ולו גם בכלי נשק אחד. ותקציבה של ממשלת ישראל לא גדל ולו באגורה אחת. וגם אם מסרנו נשק, קיבלנו אותו בחזרה כמו שאומר גם דו"ח טאואר.

זהו טיעון ביורוקראטי משהו...

— ישראל לא הכחישה שסייעה בהעברת נשק ארה"ב לאיראן. אבל, כאמור, לא מכרנו אפילו מסמר אחד. ולכן, מה שאמרתי אז שריר וקיים גם היום.

מהי מידת הפיקוח של משרד הבטחון על קצינים במילואים העוסקים בסחר נשק?

— כיום ישנן כבר הוראות חדשות. אבל, גם כאשר ארעה פרשת תת־אלוף (מיל') ברעם לא היתה לו רשות לסחור בנשק, ואפילו לא לנהל מו"מ. האישור שעמד לרשותו הוא אישור שקיבל ממשרד הבטחון, שהודעתו על כוונתו לעסוק בסחר נשק נתקבלה. אבל, באישור הזה נכתב שהוא איננו מאפשר לנהל מו"מ על מכירת נשק, ובוודאי לא למוכרה. לשם כך ניזקק ברעם לאישורים ספציפיים לכל פעולה ופעולה. אלא שההוראות הללו, שחלו אז רק על אנשי צבא ששירתו במילואים, נועדו לאזרחים שומרי חוק. ומי שאיננו מתכוון לשמור על החוק — שום הוראה לא תעזור.

האם, בעקבות הפרשיות האחרונות, הוחמר הפיקוח על סוחרי הנשק?

— הפיקוח הוחמר בכך שכל אזרח ישראלי הרוצה לעסוק בסחר נשק חייב להצטייד באישורים ספציפיים לניהול מו"מ לחוץ, למכירת נשק לחוץ, ולדווח על כל מהלך בניפרד. אבל, שוב, ההוראות נועדו, כאמור, לאנשים שומרי חוק.

האם ניפגשת עם ראש המכס האמריקני החוקר את הפרשה בארץ?

— לא דובים ולא יער. לא ניפגשתי אתו וגם לא נתבקשתי לכך.

האם נכון, שגם אתה מתכוון לעסוק בסחר נשק?

— יכול להיות. הקמתי חברה, שנועדה לקדם את הייצוא הישראלי בעיקר לארה"ב, ואינני מוציא מכלל אפשרות גם את הייצוא הבטחוני.

אתי רונאל

● ב„בית כורש" ליוצאי איראן, המוקם בחולון, הושקעו עד כה למעלה ממיליון דולר מתרומות יורדי איראן בארץ ובתפוצות. בבית מתקיימת כבר עתה פעילות חברתית ענפה, וניתנו יחולקו בו כ־200 מילגות לימוד לסטודנטים יהודים יוצאי איראן.

מערכת הבטחון לא תשתף פעולה עם החוקר האמריקני

בא לחקור סוחרי הנשק ברעם ואייזנברג

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

משרד הבטחון מסרב לשתף פעולה עם ראש המכס האמריקני ג'ון קייגן שהגיע השבוע לישראל. קייגן עמד בראש מבצע „עוקץ", בו נלכדו סוחרי הנשק הישראליים בברמודה, תא"ל אברהם ברעם ובני משפחת אייזנברג. ג'ון קייגן בא לישראל כדי להמשיך ולחקור את הפרשה ולגבות עדויות ומיסמכים מהשלטונות בישראל וממשרד הבטחון. לצורך זה ביקש להיפגש עם פקידים במשרד הבטחון אולם נענה בשלילה.

מקורות בטחוניים מוסמכים אמרו אמש לכתבנו: „הנוכחות בארץ של נציגי שלטונות המכס האמריקני היא על דעתם, ולא על דעת ממשלת ישראל". המקור הוסיף כי ממשלת ישראל הודיעה כבר שלא היה לה כל קשר עם פרשת ברמודה.

יחד עם דינה, עוזי והמשפחה

המומים וכואבים בנפול בננו

יפתח מור

על מועד ההלוויה תבוא הודעה

קיבוץ עין שמר

סרלה גובר

אשתי, אמנו וסבתנו האהובה

איננה

ההלוויה תתקיים בקיבוץ ניר דוד (תל־עמל), היום יום ה' 2.4.87, בשעה 16.00

המשפחה:
בעלה, בנותיה, בניה,
חתניה, כלותיה, נכדותיה,
נכדיה והנין

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י — הועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך | בי"ס לפעילים ע"ש ז. ארן

החוג הרעיוני המרכזי

מתכנס ביום א' 5 באפריל 1987 בין השעות 16.30–18.30 באולם הישיבות (קומה 7) של הועד הפועל, רח' ארלוזורוב 93 ת"א.

המרצה — ח"כ ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות
הנושא לדיון — ישראל 1987 — בעיות ואתגרים
מנחי הדיון — פיני שומר ואהרן ברינע

החוג יעניק תעודת רישום בספר הזהב של הקק"ל לח' יהודה גוטהלף עם פרישתו מריכוז החוג.

„על המשמר" עתון יומי — המו"ל: עתון וספר בע"מ, בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב, טל' 378833, חשבון בבנק הדואר 4-43360-3
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2 Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652

סניפים: ירושלים 94613 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר הדרום 121-102, טל' 233163. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 12, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

פעילי עלייה חוששים שההסדר יעכב אלפי אישורים נוספים

הפעילים במוסקווה קובלים כי המנהיגים היהודים־האמריקנים לא נועצו בהם ותחילה ● הקרמלין, הוסיפו, מנצל תכופות את תרוץ „בטחון המדינה" ● דיפלומטים זרים במוסקווה הביעו ספקנות לגבי הידיעה על חילופי משלחות ● הפגנת הזדהות עם מסורבי עלייה בארץ

מאת אתי רונאל, יוסף גלילי ומאת סוכנויות הידיעות

קבוצה של פעילי עלייה בכירים הביעה אתמול חשש במוסקבה, שמא ההסדר שיאפשר את עלייתם ארצה של אלפי יהודים מבריה"מ במשך השנה, יגרום לכך שאלפים נוספים יקבלו סירובים מצד שלטונות בריה"מ, בנימוק כי הם יודעים „סודות מדינה".

בינתיים הביעו דיפלומטים זרים במוסקבה ספקות לגבי ידיעה מתל־אביב, כי בריה"מ הסכימה להחליף משלחות עם ישראל.

הדיפלומטים אמרו, כי לדעתם אין להניח שמוסקבה תסכים בעתיד הקרוב לביקור של משלחת ישראלית רשמית.

„יתכן שבבוא הזמן יהיו ביקורים בשני הכיוונים, אך בוודאי לא מיד", אמר אחד הדיפלומטים.

פעילי העלייה במוסקבה, שקבלו על כך שהמנהיגים היהודיים האמריקנים לא נועצו בהם, אמרו כי הם חוששים שמא ההסדר בענין עליית 11.000 יהודים סובייטים, יפגע לצמיתות בסיכוייהם של אלפי מסורבי־עלייה אחרים, שהשלטונות שוללים מהם זה שנים רבות אשרות הגירה בשל „עבודה חשאית" כביכול שבה עסקו לפני שנים רבים. הם דרשו להעניק אשרות הגירה לכל אלה המבקשים להשתקע בישראל.

„ההסדר עליו נמסר באמריקה מסוכן מאוד", אמר אלעזר יוספוביץ. הוא היה אחד מכמה מסורבי עלייה שהתכנסו בדירתו הזעירה של יוסף ביגון, שאמר היום לראש ממשלת בריטניה תאצ'ר, כי הקרמלין מנצל תכופות את הנושא של „ביטחון המדינה".

יוספוביץ אמר, „אלפים יורשו לצאת והכל יחשבו כי הבעיה נפתרה. אולם אלה שנשארו ובידיהם כביכול מידע על סודות מדינה, יאבדו כל תקוה לעתיד". הוא עצמו קיבל סירוב לעלות ארצה, בנימוק כי נודעו לו סודות, כששירת בצבא הסובייטי לפני 7 שנים.

פרופ' אלכסנדר לרנר, 73, שגם הוא קיבל סירוב, אף שעסק לאחרונה בעבודה מסווגת לפני 25 שנה, אמר כי השלטונות הסובייטים תכופות מנצלים אמתלה של ביטחון המדינה. אך למעשה רוב האנשים שקיבלו סירובים לפי נימוקים אלה, עסקו ב„עבודה טכנית צנועה" שיישומיה מיושנים זה זמן רב.

„אני מכיר אנשים זקנים שקיבלו סירובים משום שהטיסו מטוסי־מרדף לפני מלחמת העולם השניה", הוסיף, באומרו כי הוא סבור שכ־10.000 יהודים קיבלו סירובים בנימוק של „ביטחון המדינה".

הפגנת הזדהות

אנטולי שצ'רנסקי, יוסף מנדלביץ' זכר וונשין מרק נשפיץ ודוד חבקין, כולם אסירי ציון לשעבר, השתתפו אתמול בהפגנת הזדהות עם מסורבי העלייה לב אלברט, ולדימיר סלפאק ולאוניד יודפוביץ. השובתים רעב בברית המועצות זה היום ה־14, במחאה על סירובם של שלטונות בריה"מ לאפשר להם לעלות לישראל.

הודעת הסירוב ליודפוביץ התקבלה לאחרונה כתגובה על השתתפותו והשתתפות אשתו קטיה בהפגנות למען יוסף ביגון.

בהפגנה שהתקיימה מול משרד רוה"מ בירושלים השתתפו גם השרים יעקב צור ומשה ארנס שהזדהו עם שובתי הרעב.

כמו כן הוקרא מכתבם של אסירי ציון בבריה"מ לראש ממשלת ישראל ולראש ממשלת בריה"מ על הצורך בהשגת הסכם כולל לעלייתם של כלל יהודי בריה"מ. גם חמשת אסירי ציון שהשתתפו בהפגנה הסכימו כי שמחת העלייה מוקדמת מדי ויש להמשיך במאבק עד לפתיחת שערי בריה"מ לפני כל היהודים. 15 חברי כנסת שלחו אתמול מברק לנשיא בריה"מ בבקשה להחיש את היתר עלייתו של לאוניד יודפוביץ.

התארגנות במועצות הפועלים

במועצות הפועלים ברחבי הארץ מתחילים בימים אלה בהתארגנות לקליטת הגל החדש של עולים, האמור להגיע מבריה"מ. הפעולה תעשה על־ידי מאות מתנדבים מבין העולים הוותיקים מברית המועצות, על כך הודיע חבר הוועדה המרכזת יצחק ברקאי, יו"ר מחלקת הקליטה בהסתדרות, בכנס מתנדבים מקרב עולי בריה"מ הוותיקים, שנערך ביום רביעי בתל־אביב.

יצחק ברקאי ציין שמחלקת הקליטה של ההסתדרות עיברה, יחד עם משרד הקליטה, תכנית לקליטה חברתית של אלפי העולים מבריה"מ באמצעות מועצות הפועלים והמתנדבים. כמו כן הוקם מדור לקליטת עולי בריה"מ בהסתדרות, בראשות פרופ' אריה הראל, מי שהיה שגריר ישראל בברית המועצות.

משלחת לאינטרנציונל הסוציאליסטי

„אני שמח לאשר נסיעת משלחת מטעם „בנים למען הורים" (ילדיהם של מסורבי עלייה בישראל) לרומא, שם תיפגש עם ראשי האינטרנציונל הסוציאליסטי, המתכנס בימים אלה בבירת איטליה" — אמר אמש עקיבא לוינסקי, חבר הנהלת הסוכנות, בפגישה עם ועד „בנים למען הורים", שנערכה בתל־אביב.

לוינסקי הדגיש, כי חשוב להציג בפני ראשי ממשלות המשתתפים, בישיבת הנהלת האינטרנציונל, את הצד האנושי של בעיית הבנים, שהיא אקוטית. „אם אכן יש שינוי במוסקווה, זו תהיה להם הזדמנות להוכיח את רצינות כוונותיהם", אמר.

בהתייחסו לנושא הקליטה, אמר כי היום תתקיים פגישה בין ראשי הסוכנות — דולצין, לוינסקי ואהרון — ושר הקליטה יעקב צור ומנכ"ל משרדו, במטרה להגיע להכנה משותפת על תוכנית אחידה.

רגע של התרגשות בפגישה זו היתה הופעתה של ד"ר נונה כורינה, שהגיעה לישראל בסוף השבוע שעבר. היא הודתה לעקיבא לוינסקי על שאיפשר לאחותה סופה לנדבר לצאת לוינה ולהפגין למענה. „פעולה זו הביאה ליציאתי מבריה"מ, כפי שהודו בפני השלטונות הסובייטיים", אמרה.

המיפגש אורגן והונחה בידי חיים צ'סלר, מזכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ, שבמיסגרתה וביוזמתה פועל הוועד של „בנים למען הורים". (עתי"ם)

יש־דיבור
YESH DIBOOR
עמוד לנוער. ביום שישי. במוסף לשבת

משרד החינוך והתרבות, המזכירות הפדגוגית, אגף הנוער | בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד

ימי עיון ודיון

למנהלים, מחנכים ורכזי חינוך חברתי בחטיבות הביניים ובבתי־הספר העל־יסודיים

לקראת יום הזכרון לשואה ולגבורה

ציבור המנהלים והמחנכים ורכזי חינוך חברתי, מוזמן לימי עיון ודיון שיתקיימו בחופשת־הפסח בבית לוחמי הגיטאות. ימי העיון יערכו במועדים הבאים:

1. **יום א', ו' בניסן תשמ"ז, 5.4.87**
בין השעות: 8.30–14.30.
בתכנית: 1. הוראת השואה בחט"ב – **גב' סמדר רביד**
2. סדנה בנושא „השואה מאספקט אמנותי" – **מר עמי הורביץ**

2. **יום ב', ז' בניסן תשמ"ז, 6.4.87**
בין השעות: 8.30–14.30.
בתכנית: 1. דילמות בשואה – **ד"ר יהויכין כוכבי.**
2. סיור באולם תנועות הנוער – **מר דן גלבר.**
3. הוראת השואה בחט"ב – **ד"ר נילי קרן, גב' ציפי תרפז.**

● בדבר פרטים והרשמה נא לפנות בהקדם לטלפונים:
04-920412 04-925542
בין השעות: 8.00–14.00; ביום ו'. בין השעות: 8.00–13.00

מנהלים, מחנכים, מפקחים ומנחים – מוזמנים!

מינהל מקרקעי ישראל

הודעה בעניין הסדר החכרת מגרשי מגורים בנויים במושבים

מינהל מקרקעי ישראל מודיע כי מועצת מקרקעי ישראל החליטה בתאריך 28.10.86 לאשר הסדר בדבר החכרת מגרשי מגורים בנויים במושבים.

המתגורר בבית בנוי במושב אשר המבנה ו/או התוספות (לפחות חדר) נבנו ע"י המתגורר ועל חשבונו, בבית אשר היה מיועד במקורו לבעל מקצוע, רשאי לפנות למינהל מקרקעי ישראל בבקשה לחכור את המגרש בו הוא מתגורר. החכרת המגרש תעשה על פי תכנית מאושרת ובהתאם לתנאים שנקבעו על־ידי מועצת מקרקעי ישראל בהחלטתה הנ"ל.

תוקף ההחלטה עד 31.3.88.

בדבר פרטים יש לפנות למשרדים המחוזיים של מינהל מקרקעי ישראל, יחידת חוזים חקלאיים, לפי הכתובות הבאות:

✦ מחוז הצפון, קרית הממשלה, נצרת עילית
✦ מחוז חיפה, דרך העצמאות, 13, חיפה
✦ מחוז המרכז, דרך פתח־תקוה 88, תל־אביב
✦ מחוז תל־אביב, דרך פתח־תקוה 116, תל־אביב
✦ מחוז ירושלים, רח' בן־יהודה 34, ירושלים
✦ מחוז הדרום, רח' בן־צבי, באר־שבע, ת.ד. 233

הודעה זו אינה מחייבת החכרת מגרש לכל פונה. מינהל מקרקעי ישראל יפעל אך ורק בהתאם להחלטת המועצה מיום 28.10.86

נסים מתכנן מכירת חברות ממשלתיות — ושינויים נוספים במערכת המס

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שר האוצר משה ניסים מתכנן להמשיך ביישום תוכניותיו במלוא הקצב ולהביא בעתיד הקרוב לתבנית של מכירת חברות ממשלתיות ושינויים נוספים במערכת המס.

ניסים אמר אתמול לעיתונאים שאיננו מתכוון לעצור, עם אישורה של הרפורמה במס הכנסה, אלא הוא רוצה לחדש את מאמציו לשינויים בשוק ההון, למכירת חברות ממשלתיות ולביטול הפטורים ממס הכנסה. השר גילה שבמסגרת תוכניותיו למכירת חברות ממשלתיות, החליט להשתמש בשירותיו של בנק להשקעות מחו"ל, שהוא בעל נסיון בהכנת תוכניות ארוכות־טווח של מכירה והנפקה של מניות של חברות ממשלתיות.

שר האוצר ביקש ממנהל רשות החברות הממשלתיות להזמין ארבעה בנקים להשקעות שלושה מארה"ב ואחר מאנגליה — להגיש הצעות בעניין זה. נציגי הבנקים יבקרו בישראל החל מהשבוע הבא ולאחר־מכן ייבחר מתוכם הבנק המתאים. הבנקים שהוזמנו הם פירסט בוסטון, גולדמן זקס, שירסון להמן ורוטשילד.

במקביל לפעילותו מתכוון ניסים להמשיך במאבקיו במכירת רוב המניות של חברת פז והנפקת מניות של חברת מבנה תעשיה.

ניסים אמר שהאוצר עדיין שוקל אם לשלם לבעלי מניות הבנקים בהסדר, אשר ירצו בכך, במניות של חברות ממשלתיות. הוא אמר שההחלטה הסופית תהיה תלויה בהחלטות שהתקבלו לגבי מימוש ההסדר על־ידי הממשלה.

נסים הוציא אתמול היתר כללי להנפקה של אגרות חוב ומניות על־ידי פירמות וגופים עסקיים, אשר לא יזדקקו מעתה לאישורה של הממשלה להנפקות אלה. זהו צעד שננקט במסגרת הרפורמה של שוק ההון. שר האוצר חזר והודיע אתמול שהוא ימנה בימים הקרובים ועדת מומחים, אשר תמליץ אילו פטורי מיסים יש לבטל. הוא שב ואמר שביטול הפטורים נועד למימון הקלה לנטל המס לבעלי הכנסה בינונית ונמוכה.

8 ניצולי שואה מסלוניקי לביקור באושוויץ

מאת גאון כהן, כתב „על המשמר" ביוון

אתונה. — גלי צה"ל והטלויזיה החינוכית הישראלית הקדישו השנה את יום השואה והזיכרון ליהודי יוון שהושמדו במחנות הריכוז של הנאצים. שמונה ניצולי שואה מסלוניקי, היום תושבי ישראל, יצאו למחנה ההשמדה אושוויץ בפולין ושם שיחזרו את חייהם לפני 43 שנה.

ביום שישי שעבר, הגיעו הניצולים וילדיהם לעיר המוצא שלהם, סלוניקי, טיילו ברחובותיה והניחו זר פרחים בבית הקברות לזכר 43 אלף יהודי סלוניקי שניספו בידי הנאצים. שלשום התקבלה המשלחת על־ידי ראש עיריית סלוניקי סוטיריס קובבלס. ראש עיריית סלוניקי הבטיח למשלחת שהוא בקרוב יבקר בארץ.

היום הגיעה המשלחת לאתונה והתקבלה שמית על־ידי ראשי קהילת אתונה. מנכ"ל הקונגרס היהודי העולמי בישראל, ד"ר אבי בקר, שליווה את המשלחת אמר, שלביקור הזה יש חשיבות מיוחדת בתקופה שבאירופה פוליטיקאים והסטוריונים מנסים להכחיש את השואה.

יום השוטים

תאצ'ר מתנשקת עם גורבאצ'וב בפארק והבסטיליה נבנית מחדש

לונדון. — צילום בו נראית גב' תאצ'ר מתנשקת עם גורבאצ'וב על ספסל בפארק גורקי במוסקווה וידיעה על הקמתה מחדש של הבאסטיליה בפארים — הם שני סיפורי הכזבים מתוך רבים אחרים שהופיעו בכלי התקשורת באירופה לציון יום ה־1 באפריל, „יום השוטים" המפורסם.

בעתונות הצרפתית הופיע סיפור, ששר הפנים שארל פאסקה, שפתח במלחמה נגד פירסומים פורנוגרפיים, עומד להוציא הוראה האוסרת על נשים להשתזף בחופי צרפת חשופות חזה. על שר המשפטים אלבין שאלאנדון נמסר, כי הוא עומד לשחזר את מבצר הבאסטיליה, בית הסוהר הנודע לשמצה שנפרץ על ידי המהפכנים במהפכה הצרפתית.

העתון הכלכלי הבריטי הרציני „אקונומיסט" מספר על תכנית להעביר את שעות היום לשיטה עשרונית. העתון מדבר על יום של עשר שעות מאה דקות ומאה שניות בדקה. „הילדים שלכם יודו לכם על כך", אומר העיתון.

העתון „אינדיפנדנט", היוצא בלונדון, דיווח כי איכר יווני שחרש את שדהו על אחד האיים גילה את זרועותיו החסרות של הפסל הנודע „ונוס ממילו".

ה„גארדיין" דיווח על גילוי התצלום העתיק ביותר בעולם, שנעשה על ידי המדען היפאני יורימוטו האשידה בשנת 1782, 50 שנה לפני שהוחל בנסיונות צילום באירופה.

במערב גרמניה דיווח העתון הפיננסי המכובד „האנדלסבלאט" כי כל 18 קבוצות הכדורגל בליגה הגרמנית הראשונה ינפיקו מניות בבורסה של פרנקפורט. העתון „פרנקפורטר רונדשאו" מסר, כי חברת התעופה „לופטהאנזה" פנתה לחברת ההמבורגר האמריקנית „מקדונלד" לקבל לידיה את שירותי ההסעדה במטוסי החברה.

חברת התעופה האוסטרלית „קוואנטאס" יצאה במודעות על טיסה ראשונה ללא חניה מלונדון לסידני באמצעות תידלוק דרך האוויר.

החברה לייצור רכב „ב.אמ.וו" עוררה חרדה בקרב הלקוחות באזהרה שפרסמה, כי כמה מכוניות הנושאות את שם החברה אינן שלה, אלא זיוף. לקוחות נתבקשו לבצע בדיקות, בעיקר במושבים הקדמיים. (ע"ד)

הנשיא הרצוג יוועד היום עם נשיא שווייץ ויצפה במשחק הכדורסל בלוזן

מאת יוסף אלפרן, כתב „על המשמר" בשווייץ ומאת סוכנויות הידיעות

נשיא המדינה חיים הרצוג יצא אתמול לביקוריו הממלכתיים בשווייץ ובגרמניה. הוא המריא באיחור של שעה מחמת תקלה, שאילצה את המטוס לשוב לנמל בן־גוריון זמן קצר לאחר ההמראה.

בנמל התעופה לא נערך כל טקס רשמי. הנשיא נפרד מראש הממשלה ושריו עוד ביום ג' והגיע במכוניתו עד כבש המטוס, סמוך לשעת ההמראה. מלווים את הנשיא רעייתו, שלישו הצבאי אלוף משנה עמי גלוסקה ודובר משרד החוץ אהוד גול.

הנשיא הרצוג הגיע לקזינו ההסטורי של באזל בשעה 2 בליווי נשיא הקנטון, והצטלם ליד השלט המציין ששם נערך בין 29־31 אוגוסט 1897 הקונגרס הציוני הראשון.

תחנתו השניה היתה בית העיריה, שנבנה במאה ה־16, שם החליף ברכות ומתנות עם נשיאי הקנטון. נשיא הקנטון אמר „שלום" בעברית והגיש כשי להרצוג העתק מכתב־תודה של הרצל לראש עירית בזל משנת 1903 ותמונה עם סמל העיר. מבניין העיריה הגיעה פמליית הנשיא למלון „3 מלכים", שמעל מרפסתו צולמה התמונה המפורסמת שהנציחה את אבי הציונות מתבונן במי הריין.

היום ייפגש הרצוג בעיר הבירה ברן עם פייר אובר, שר החוץ השווייצי והנשיא הפדראלי הנוכחי, ועם שר הכלכלה ז'אן פסקאל דלאמוראז. יחסי הידידות בין ישראל ושווייץ נפגעו בחודש שעבר כאשר אובר נפגש עם פארוק קאדומי, ראש המחלקה המדינית של אש"ף.

פגישתו של הרצוג עם אובר מתוארת כביקור־עבודה, אולם משקיפים פוליטיים אמרו כי הם מסופקים אם תביא להתקדמות לקראת כינוס ועידת שלום על המזה"ת. אובר הציע את „שירותיה הטובים" של שווייץ כדי לארח ועידה כזו, אם הצדדים יסכימו לקיימה.

20 ארגונים הומניטריים וארגוני צדקה שווייצים פרסמו ביום שלישי מכתב ששיגרו לנשיא אובר. בו ביקשו ממנו לקרוא להרצוג להסכים לוועידת שלום בחסות האו"ם, בהשתתפות אש"ף.

שני הנשיאים ישוחחו גם על הצלב האדום. אין זה סוד כי הקשרים בין ישראל לבין הצלב האדום הבינלאומי הורעו בשנים האחרונות. הצלב האדום טוען כי ישראל איננה מכבדת את אמנת ז'נבה הד' בשטחים הכבושים. גם קשרי המסחר והתרבות יהיו כלולים בסדר היום.

העיתונים המקומיים מבליטים את העובדה שהרצוג יצפה היום במשחק של מכבי בלוזאן, ומספרים על אמצעי הביטחון החמורים שננקטו לקראת האירוע. היומון „לה מטין" מלוזאן אומר שיחד עם הרצוג יצפו במשחק נשיא הוועד האולימפי הבינלאומי, נשיא שוויץ לואיס אוברט, ונשיאה לשעבר קורט פורגלר וכוכב הכדורגל הצרפתי־פלשתיני. כן טוען העיתון שהיו 30,000 בקשות, אך רק 10,000 כרטיסים, ושמחיר כרטיס מגיע ל־300 פראנק (150 דולר) בשוק השחור.

עוד מספרים העיתונים כאן, שסבו של הנשיא השווייצי היה פרופסור לתאולוגיה ולעברית באוניברסיטת נוחתל.

מקור דיפלומטי ישראלי גילה שראש עירית ברן יתן ביום ו' שני רובים כמתנה לגן החיות התנ"כי בירושלים.

הרב הראשי של שוויץ, מרדכי פירון מקדם פני הנשיא הרצוג בציריך (צילום: א.פ.י)

ג'ון או איוואן

„שנים אני תובעת פושעים נאצים; אין מקום לייחס לי דברים כאלה"

תקרית מילולית לא־נעימה, לגבי יחסה של העדה מגרמניה הלגה גרוויץ לנושא השואה, התרחשה אתמול במהלך החקירה הנגדית של העדה בידי הסניגור מרק אוקונור. הדבר היה כאשר הסניגור חקר לפרטי פרטים לגבי הגדרתם המדוייקת של ה„ואכמנים" — רוסים מלאומים שונים, אשר נישבו על־ידי הנאצים ונשלחו לתפקידי שמירה ועבודות שונות במחנות ההשמדה.

כאשר שאל הסניגור אם מפקד מחנה טרווניקי קארל שטרייבל בחר לו במיוחד מבין השבויים את אלה הקרובים ביותר לגזע „הגרמני הטהור", השיבה העדה כי שטרייבל בוודאי הבחין בין הלאומים השונים מקרב השבויים, אבל „יהיה זה „מוזר ואווילי לחשוב שהוא יכול היה להעריך אותם הנראים גבוהים, בהירים ותכולי עיניים".

כאן אמר הסניגור אוקונור, כי מוזר לשמוע מפי העדה, את המונח „אווילי" לגבי מי שפיתחו את תיאוריית „הגזע העליון" וגרמו בין היתר לרצח שישה מליון יהודים.

כאן מיהר לקום התובע עו"ד מיכאל שקד, התערב ואמר, כי או־שחלה כאן אי הבנה בתרגום או שאוקונור לא הבין את דברי העדה מגרמניה: היא מעולם לא אמרה את הדברים שייחס לה אוקונור כרגע. התובע הוסיף כי הסניגור אוקונור מנסה לא פעם לשרבב לפרוטוקול דברים שלא נאמרו כלל על־ידי עד זה או אחר.

גב' גרוויץ — המשמשת כפרקליטת מחוז האמבורג במשרד המשפטים הגרמני — הוסיפה מצידה, כי „אני מבקשת לומר כאן נחרצות ביותר, שהנני חולקת על הדברים שהשמיע הסניגור: 21 שנה אני תובעת פושעים נאצים, ולא היה כל מקום לייחס לי את הדברים שייחס".

בכך נסתיימה התקרית ונפתחה החקירה הנגדית, אשר היתה בכל שלביה עד ההפסקה באווירה רגועה ובטונים מינוריים.

לאחר ההפסקה התמקדה חקירתו של הסניגור את העדה הלגה גרוויץ בנושאי סיווגם, הרגשתם והתנהגותם של אנשי היחידה המיוחדת „טי־4" אשר הפעילו את תאי הגזים ועסקו בהשמדה.

„מסמך טרווניקי" אותה תעודת שרות המצוייה בידי התביעה וכה מצויינים פרטים אודות זהותו של איוואן דמיאניוק במחנה האימונים טרווניקי, כטענת תביעה — עלה במשפטו של דמיאניוק לקראת תום החקירה הנגדית, ע"י הסניגור מרק אוקונור, אשר חזר וחקר אודות מסמך זה את העדה הלגה גרביץ מגרמניה.

חקירה זו סביב המסמך, אשר כלל לא הובא עדיין ולא הועלה עדיין מטעם התביעה עוררה התנגדויות חוזרות ונשנות מצידו של התובע עו"ד שקד. וזאת לאחר שהלגה גרביץ שהיתה התובעת במשפטו של מפקד מחנה טרווניקי קרל שטרייבל חזרה והצהירה, כי מעולם לא ראתה את המסמך הזה על דמיאניוק בכל מהלך חקירתה בפרשת טרווניקי.

במהלך חקירתו את גרביץ, התמקד עו"ד אוקונור ממושכות על דרכי חיקורי הדין, רישומי פרטיכלים ותרגומים שנערכו בידי העדה בגרמניה, ובעיקר אותם חיקורי הדין שנעשו בלנינגראד. כתב עתי"ם מעיר, כי הסניגור ביקש להוכיח שהרוסים הדריכו עדים בעת חיקורי הדין שנערכו בזמנו בלנינגראד לשלושה אורחים סובייטיים ששרתו בעת בטרווניקי, ונחקרו לבקשת בית המשפט בגרמניה אשר דן בתיק של מפקד טרווניקי שטרייבל. עו"ד אוקונור ביקש בחקירה זו להשליך גם לגבי „מסמך טרווניקי" אשר הומצא לישראל ע"י בריה"מ והקשור לשירות דמיאניוק.

הלגה גרביץ הרגישה כי גם לה היו תחילה חששות לגבי הנהלים החוקתיים בבריה"מ, אולם התברר לה כי לכל הנוגע בדבר שחיקורי הדין נעשו ללא דופי. (עתי"ם)

דמיאניוק חלה ולא נכח בדיונים

[illegible]

המשכים

תחרות מתפתחת

(סוף מעמוד ראשון)

יהיה להרחיב באמצעותן את הקשרים לקשרי קבע בין שתי המדינות.

התייעצויות מפלגתיות

שרי הליכוד מיהרו אתמול לפרסם בתום פגישה שקיימו בראשות ראש־הממשלה יצחק שמיר כי הם דנו בהערכות לקראת האפשרות של עליית אלפי יהודים מברית ה־מועצות. הדבר משקף את החשש הרווח בליכוד כי המערך ובראשו שמעון פרס יהפוך את ההתפתחויות החיוביות בנושא העלייה מברית המועצות לנושא פוליטי ויזקוף זאת לזכות מפלגת העבודה. בתום פגישת שרי הליכוד נמסר איפוא, כי השרים יפעלו במסגרת משרדיהם לקליטת העולים. במקביל התכנסו גם שרי החינוך ודנו אף הם בנושאים דומים של קליטת יהודי בריה"מ.

מניעת נשירה

בירושלים מתקיימים גם דיונים למניעת נשירה של אלפי יהודים אשר מצפים שיגיעו במרוצת השנה. בחודש מרס, שבו יצאו מברית־המועצות 470 יהודים — מספר שיא בחמש השנים האחרונות, הגיעו ארצה רק כרבע מהיוצאים. גורמים מדיניים בירושלים הביעו את החשש שגם טיסות דרך בוקרשט לא יפתרו את הבעיה והדבר יגרום לכך שאלפי עולים שיגיעו לישראל יפנו לשגרירות ארה"ב בבקשות לוויזות.

פרס: לנצל ההזדמנות

שר־החוץ שימעון פרס, אמר אתמול כי יש לנצל את ההזדמנות שנוצרה בשיפור היחסים עם בריה"מ וכן לקידום תהליך השלום, ואין להחמיץ אותם.

באומרו דברים אלה, לא שמע עדיין פרס את הידיעה של רדיו לוקסנבורג כאילו מתכוון גורבצ'וב להזמינו למוסקווה. פרס דיבר בפורום של הורם המרכזי במפלגת העבודה בירושלים שבו השתתפו כ־60 איש ביניהם נציגי ההתיישבות, ערי הפיתוח, ישובי הבקעה ברמת הגולן, ראשי המחוזות הגדולים של מפלגת העבודה, מועצות הפועלים וההסתדרות.

ארנס: לא לוועידה

השר משה ארנס אמר אמש, כי לא ידוע לו, שבריה"מ מתנה את יציאת היהודים מבריה"מ בקיום ועידה בינלאומית למז"ת על שלום באזורנו. „בכל מקרה, אינני חושב, שממשלת ישראל מותר לה לשלם במחיר של אינטרסים ישראליים כדי להשיג את זכויות היסוד, שהן מגיעות מטבע הדברים ליהודי בריה"מ", אמר השר בראיון ביומן גלי צה"ל.

ארה"ב מבקשת לחקור

(סוף מעמוד ראשון)

ארול כץ, עו"ד יהודי אמריקני בן 65, שעלה ארצה בראשית שנות ה־70, הוא בעל הדירה בוושינגטון שאליה נהג פולארד להביא את המיסמכים הסודיים לאנשי הקשר הישראלי שלו.

יוסף יגור, היועץ המדעי של הקונסוליה בניו־יורק נפגש לעיתים מזומנות עם פולארד בדירה, מעידים מסמכי בית דין אמריקני.

השלטונות האמריקנים חושדים כי כץ היה מעורב גם בהיבט אחר של מבצע פולארד הקשור לתשלומים שקיבל המרגל.

לא ידע דבר

באמצעות פרקליטו בוושינגטון, הכחיש אתמול כץ כי ביצע עבירה כל שהיא בקשר למבצע פולארד. עוה"ד ריצ'רד גרין אמר לכתבנו: „הוא לא היה מעורב ולא ידע דבר על פרשת פולארד.

גרין המעיד על עצמו שהוא חבר של כץ עוד מימי הקולג' אומר כי מרשו אף פעם לא סירב לשתף פעולה עם השלטונות, וישראל מעולם לא סירבה להתיר לו להעיד. גרין סירב לומר דבר נוסף.

נאסר עליו לצאת

אולם מקורות מוסמכים אישרו כי ארה"ב וישראל חלוקות על הנסיבות המדוייקות שבהן צריך גרין לשתף פעולה ולכן ישראל אוסרת עליו לעזוב את המדינה לפי שעה. האמריקנים חושדים כי ישראל חוששת ממה שעלול כץ לומר לחבר המושבעים.

מקורות אמריקנים אומרים כי משרד המשפטים הציע לכץ חסינות מהעמדה לדין תמורת עדותו. הפרקליט גרין אמר כי כץ אינו מבקש חסינות או טובות אחרות משום שלא עשה שום רע.

מאז מאסרו של פולארד מנסים האמריקנים לברר אם הוא היה חלק מרשת ריגול ישראלי בארה"ב. הגילוי האחרון על כץ יגרום כפי הנראה שוב לסערה במיוחד בקהילה היהודית.

מקור הידיעה

(סוף מעמוד ראשון)

בין מוסקווה לישראל והתרת יציאת יהודים המונית. הוא אמר כי לפי שעה אלה דיבורים.

תדהמה בירושלים

כתבנו המדיני בירושלים מוסר כי תדהמה השתררה בירושלים למשמע הידיעה. שיחות טלפוניות הגיעו ללשכת שר־החוץ כדי לברר את אמיתותה. לפי שעה נראה כי אין בה ממש.

אין בסיס לידיעה

„אין שום בסיס לידיעה של רדיו לוקסמבורג, שמסר כי מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבצ'וב הזמין את שר החוץ פרס לביקור במוסקבה" — נמסר אמש לכתב עתי"ם ממחלקת העתונות במשרד החוץ בירושלים.

כתבנו בפאריס ארנון יפה מוסר עוד:

חוגים בפריס אמרו כי אומנם תוכננה פגישה בקרוב בין שר־החוץ הסובייטי שווארנדזה לבין פרס אך היא לא תערך בברית המועצות, אלא כפי הנראה באירופה.

המקור: גורמים ערבים

חוגים מדיניים סבורים שהידיעה על הזמנת פרס, אשר אם תתברר כנכונה מסמנת מפנה רדיקאלי ביחס הקרמלין לישראל, מקורה ערבים, כמגמה לסכל את חימום היחסים בין ברית המועצות לישראל. מדינות ערב מפעילות לחצים וסחטנות, על מוסקבה במטרה שלא תחדש את המגעים עם ישראל וביחוד לא תתיר עליית יהודים. אחרים מייחסים את המידע לדיפלומטים סובייטים.

המומחים לברית המועצות אומרים שהקרמלין לא יתן מאומה לישראל מבלי שיקבל תמורה מארה"ב. אך ייתכן שגורבצ'וב חושש להישאר מחוץ לתהליך השלום.

ההבטחות הסובייטיות להתיר ל־11 אלף יהודים לצאת השנה לישראל מיועדות לעודד את וושינגטון להסכים לעיסקות כלכליות חדשות. הם אומרים שהקרמלין יחדש את היחסים הדיפלומטיים בישראל רק עם פתיחת שיחות בין ישראל ירדן והפלשתינים או במסגרת הסכם כולל בין הסובייטים והאמריקנים.

כלי התקשורת הצרפתיים דיווחו בהתלהבות כאילו חידוש היחסים הדיפלומטיים קרוב מאוד, הם דיווחו גם שבארצות ערב קוראים להפגנות המוניות נגד המדיניות החדשה של הקרמלין.

רכליס סיים בתיקו עם קורצ'נוי בבאר־שבע

מאת אבי אמויה, כתב „על המשמר"

גרי ריכליס בן ה־20 מבאר־שבע סיים אמש בתיקו עם ויקטור קורצ'נוי, החמישי בדירוג העולמי של השחמטאים, בתחרות הבינלאומית בשחמט הנערכת בבאר־שבע. היה זה התיקו החמישי של קורצ'נוי בתחרות.

מקורות פלשתינים: צפוייה פגישת־פיוס בין חבש, חוואטמה וערפאת תוך שבוע

שישה ארגונים ראדיקלים שפרשו מאש"ף אחרי הסכם עמן הסכימו לפיוס עם ערפאת

ניקוסיה. — שישה פלגים פלשתינים רדיקליים הסכימו אתמול להשלים עם ראש אש"ף יאסר ערפאת, ובכך לסיים קרע שנמשך ארבע שנים בתוך תנועת המחבלים — מסרו אמש מקורות פלשתינים מוסמכים לכתב א.פי בניקוסיה.

ההסכם הושג כתוצאה ממאמצים סוריים לאחד מחדש את אש"ף, וזה בא שלושה שבועות לפני הכינוס המיועד של המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר.

על ההתפייסות עם ערפאת הוחלט בכנס בטריפולי, בו השתתפו ג'ורג' חבש ונאיף חוואתמה, אשר הגיעו לבירת לוב זמן קצר לאחר שעזב אותה אבו עיאד, סגנו של ערפאת.

המקורות אמרו, כי תוך שבוע צפוייה פגישה של חוואתמה, חבש וערפאת באלג'יר. יתכן שבהשתתפות קדאפי ונשיא דרום־תימן אל עטאס, בנוסף למארח הנשיא שדלי בן ג'דיד.

ילדים מתו מרעב במחנות

ארבעה ילדים מתו מחוסר תזונה במחנות הפלשתינים בלבנון ואשה שהפגינה נורתה למוות.

בהודעת 'חזית ההצלה הפלשתינית' נאמר, כי תשעה אנשים מתו במחנה שאתילה. מהם חמישה גברים שנפצעו וארבעה ילדים שמתו מחוסר תזונה.

„מזון, תרופות ודלק אזלו לגמרי... אנשים הבעירו דלתות ותריסים לצורך בישול וחימום. האנשים כחיים בטרגדיה", נאמר בהודעה.

בינתיים הודיעה החזית הדמוקרטית שצלפים ממיליציית 'אמל' הרגו אשה ופצעו שלוש אחרות בעת שהפגינו בבורג' אלבראג'נה נגד המצור שהטיל „אמל" על המחנות.

כמו כן נמסר על קרבות במשך הלילה שבין יום שלישי לרביעי, והפגזות של מרגמות בין הפלשתינים לבין השיעים במחנות סברה ושאתילה. לא נמסר על אבידות.

50 נשים פלשתיניות ממחנה מר אליאס, שעליו לא הוטל מצור, צעדו ברחובות מערב־ביירות ואמרו, כי ימשיכו להפגין מדי יום ביומו עד ש„אמל" יסיר את המצור מסברה ושאתילה.

רופא יווני־קנדי העובד במחנה שאתילה מסר לכתב רויטר שהנשים במחנה יצאו בהפגנת מחאה ביום ראשון כאשר לא נותר להם מזון. הוא אמר כי תנאי החיים במחנה הם הרי־שואה.

בני־הערובה — באנג'אר

ערפאת עצמו טען אתמול, כי המיליציה השיעית 'אמל' והביון הסורי מחזיקים בארבעה בני ערובה זרים בבקעת הלבנון.

„ארבעת בני הערובה הם עכשיו בידי כוחות 'אמל' בפיקוד נביה ברי ובידי המודיעין הסורי באנג'אר, מטה המודיעין הסורי בבקעה — אמר ערפאת במסיבת עתונאים בבגדאד.

הוא השיב על שאלה בקשר לדברים שאמר ברי ביום שלישי, שערפאת יודע על מקום הימצאותם של הארבעה. בני הערובה, שלושה אמריקנים והודי שנחטפו מאוניברסיטת ביירות בינואר. (אי־פי.)

המנהיגים הסובייטים הגיבו בעצבנות על נושא זכויות האדם — אמרה תאצ'ר לביגון

לאחר פגישתה עם ביגון יצאה לגרוזיה, סיירה בטבילסי הבירה וצפתה בחתונה

טבליסי. — ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר צפתה בחתונה וברכה את הזוג המאושר, לקראת סוף ביקור של 5 ימים בבריה"מ, כאשר סיירה בטבילסי, בירת הרפובליקה הדרומית גרוזיה. הכלה והזוג הצעיר זכו לתצוגה של ריקודים גרוזיניים מסורתיים. ראש הממשלה איחלה אושר ועושר לזוג הצעיר וקיבלה מלהקת המחול „השחקנים" כובע גרוזיני מפרוות טלה.

היא התחילה את ביקורה בטבליסי והשתתפה במושב של ממשלת גרוזיה. לאחר מכן הוסעה לאנדרטת החייל האלמוני בעיר, ובדרך ירדה ממכונית ה„זיל" השחורה שלה כדי ללחוץ ידיהם של המנונים.

ארוחת בוקר עם ביגון

לפני צאתה לגרוזיה סעדה תאצ'ר ארוחת בוקר עם פעיל העליה היהודי יוסף ביגון.

יוסף ביגון, אשר שוחרר ממחנה עבודת כפיה בפברואר לאחר חנינה, אמר לכתבים לאחר ארוחת הבוקר, כי לעם הבריטי יש מנהיגה שהם יכולים להתגאות בה.

„אין לי הרשות לספר לכם" אמר ביגון כשיצא מבית השגרירות הבריטית לאחר ארוחת הבוקר עם ראש הממשלה. „גב' תאצ'ר אמרה לי כי העלתה את נושא ההגירה היהודית וזאת זכויות האדם בשיחותיה עם המנהיגים הסובייטים באופן כללי, אולם לא היה דיון בנושאים מיוחדים בתחום זה", אמר. ביגון הוסיף כי גב' תאצ'ר אמרה לו כי המנהיגים הסובייטיים הגיבו בעצבנות, כאשר היא דיברה על זכויות האדם.

מקורות בריטיים אמרו, ששר החוץ ג'פרי האו, שנלווה לתאצ'ר, נתן בידי שר החוץ הסובייטי שווארנדזה רשימה של יותר מ־100 אנשים אשר השלטונות הסובייטיים סירבו לאפשר להם להצטרף לקרוביהם בחו"ל, ביניהם 9 שיש להם בני משפחה קרובים בבריטניה.

גורבאצ'וב הבטיח לשר הבריטי כי השלטונות הסובייטיים יבדקו מחדש את הרשימה ויודיעו על ההחלטה על כל מקרה ומקרה, תוך עשיית כל מה שאפשר למען אותם אנשים. (עדי־ע־ץ)

תאצ'ר נושקת לחתן הגרוזיני בטיבליסי (צילום: אי. פי.)

נעצר עוד נחת מהשגרירות במוסקווה

וושינגטון. — נחת אמריקני שלישי, מאלה ששירתו בשגרירות האמריקנית במוסקבה, נעצר אתמול לחקירה על אמירת שקרים כאשר נחקר על מגעיו עם נשים סובייטיות.

השגריר האמריקני בתאילנד הוחזר לוושינגטון, כדי לנהל את החקירה על מה שקרה בשגרירות האמריקנית במוסקווה.

לפי החשד חדרו סוכני הק.ג.ב. לשגרירות, בסיוע הנחתים ששימשו כשומרים בשגרירות.

רב"ט ארנולד ברייסי, 21, הואשם בריגול ובאי מילוי הוראות שירותו. סמל הנחתים קלייטון לונטרי, היה הנחת הראשון שנעצר באשמת ריגול על רקע מיני. הוא [illegible]

הסמל הנחת סטנלי סטאפליב, 24, ששירת במוסקבה בשנים 1985־86, לא שיקר לחוקריו באשר לקשריו עם נשים סובייטיות.

עוד הם מואשמים, כי קשרו קשר לאפשר לסוכנים סובייטיים לחדור לשגרירות [illegible] פעם. (עי"ד)

רייגן אוסר על פעולות חשאיות של אנשי המועצה לבטחון לאומי

שיראק מבקר לראשונה בארה"ב ● סיכם עם רייגן על מאבק משותף באיידס ● המימון — מתמלוגי מכירת „ערכת הבדיקה"

מאת דליה רפאל, כתבתנו בארה"ב

הנשיא רייגן, לפי המלצות „ועדת טאואר", הוציא אתמול הוראה האוסרת על אנשי צוות „המועצה לבטחון לאומי" להיות מעורבים בפעילות חשאית. כמו כן הורה להשלים בדיקת התכניות לפעולות חשאיות עד ה־30 באפריל.

הוא הורה למועצה להמליץ על שינויים בתהליכי אישור ותאום פעולות חשאיות, ולייעוץ לביטחון לאומי, גרלינקי, להגיש המלצות אלה עד ה־30 באפריל.

לדברי רייגן, אמורים השינויים להבטיח שפעולות חשאיות יתואמו בין כל המשתתפים במועצה, כולל שר המשפטים, וכי המלצותיהם יימסרו לנשיא.

עוד אמר הנשיא, כי לא נמסר לו על חלק מהפעולות החשאיות שננקטו בהקשר ל„יוזמה האיראנית", כולל הסבת הכספים לקונטראס בניקאראגואה.

רייגן ושיראק — למאבק באיידס

הנשיא רייגן וראה"מ צרפת ז'אק שיראק, הודיעו אתמול על מאמץ משותף לשתי המדינות במאבק במחלה הקטלנית. המימון יבוא מתמלוגי מכירת „ערכת הבדיקה" למחלה.

על ההסכם נמסר בטקס בבית הלבן, במהלך ביקורו הראשון של שיראק בארה"ב כראש־ממשלה.

„ההסכם פותח עידן חדש של שיתוף־פעולה בין ארה"ב וצרפת, בתקווה לזרז את ההתקדמות לקראת מציאת חיסון או תרופה למחלה הנוראה", אמר הנשיא רייגן.

ההסכם שם קץ למחלוקת בין „מכון פאסטר" בצרפת וה„מכון הלאומי לחקר הסרטן" בארה"ב. כל אחד מהם טען, שהוא זה שגילה את הווירוס מחולל האיידס. הגילוי היה זה שאיפשר פיתוח הבדיקה הנמצאת כיום בשימוש רחב, ושבאמצעותה ניתן לדעת, האם נושא אדם בגופו את נגיף המחלה או לא. התמלוגים ממכירת „ערכות הבדיקה" מוערכים ב־5 מיליון דולר לשנה ומעתה יתחלקו שווה בשווה בין שני מוסדות המחקר. 80% מהם יוקדשו להקמת הקרן החדשה.

פולאריזציה

אל"מ סלע (במרכז) בתמונה שטרם פורסמה בעת ביקור משותף עם הרמטכ"ל לוי והאלוף לפידות. מאז חל קיטוב (פולאריזציה) בין שלושת העמיתים, בעקבות פרשת פולארד (צילום ארכיון באדיבות „במחנה")

מפ"ם מבקשת לסייע בקליטת עולי בריה"מ

מפ"ם והקיבוץ הארצי דנו אתמול בנושא העלייה מברית־המועצות והביעו נכונות להעמיד את הפוטנציאל הכלכלי והחברתי שלהם בעזרת קליטת העולים מברית־המועצות. בתום הדיון אמר הייני בורשטיין, מזכ"ל הברית העולמית של מפ"ם, כי אין כל הצדקה אובייקטיבית שעלייה זו לא תשתלב במיגזר הקיבוצי על כל גרמיו. בהתייחסו לעמדת האיגודים היהודיים בארה"ב הטעים, כי עליהם לייחס עדיפות ראשונה לעליית יהודי בריה"מ לישראל, בלי שיפגע הדבר ברצונו של הפרט להחליט באורח חופשי על עתידו.

ללשכת שר הקליטה הגיעו בימים האחרונים מברקים ופניות מראשי עיריות ורשויות מקומיות מכל רחבי הארץ, בהם נהריה, חיפה, ערד ומצפה־רמון, בבקשה להיות שותפים לקליטת העלייה הצפוייה מבריה"מ. שר הקליטה, יעקב צור, אמור להיוועד מחר בבוקר עם ראש עיריית ירושלים טדי קולק, כדי לדון בהערכות משותפת של העירייה והרשויות הקולטות לקראת הגעתם של העולים. יוזמתם של ראשי העיריות תואמת את המגמה שהתגבשה במשרד הקליטה — לראות את הרשות המקומית ואת הקהילה כגורם מרכזי בתהליך הקליטה של העולים. (עשית, למ"מ)

נכבדים דרוזים: אפשרו לבני העדה לשרת גם בחילות האוויר והמודיעין

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

נכבדים של העדה הדרוזית מבקשים מצה"ל לאפשר לחיילים בני העדה לשרת גם בחיל המודיעין ובחיל האוויר. חילות אלה סגורים כיום בפני דרוזים ובני מיעוטים אחרים המשרתים בצה"ל. בקשה זו הופנתה לראש אגף האפסנאות בצה"ל האלוף מנחם עינן בביקורו, שערך בשבוע שעבר אצל העדה הדרוזית בישראל.

„במחנה", המוסר את הידיעה, מוסיף כי נכבדי העדה בכפר עוספייא פנו לאלוף וביקשו ממנו לפעול בצה"ל לשחרר עריקים דרוזים מבתי־כלא צבאיים לקראת החגים הקרובים. „אם הייתי רמטכ"ל, תשובתי היתה שלילית אולם אבדוק את הנושא", ענה האלוף עינן.

במהלך ביקורו בעדה הדרוזית נפגש האלוף עינן עם תלמידי שמיניות ועם השייח' אמין טריף בן ה־94, המנהיג הרוחני של העדה הדרוזית.

בימ"ש בארה"ב אישר תוקף הסכם הורות חליפית

מאת דליה רפאל, כתבתנו בארה"ב

וושינגטון. — שופט בניו־ג'רסי קבע אתמול את תקפותו של חוזה בין אשה וזוג חשוך ילדים, בהעניקו אפוטרופסות מלאה לאב, על ילדה שנולדה ל„אם חליפית".

ההחלטה צפויה להיות בעלת השפעה רבה על נוהג ה„הורות החליפית", המתפתח ומתרחב בארה"ב.

השופט סורנו שלל מאמה הביולוגית של התינוקת כל זכויות הורות או ביקור והעניק אפוטרופסות מלאה לבני־הזוג וויליאם ואליזבט סטרן.

עורכי־הדין של האם הביולוגית, שלא נכחה בבית־המשפט, הודיעו מיד כי יערערו על ההחלטה.

לאחר קריאת פסק־הדין, אימצה אליזבט סטרן את הילדה בת השנה, הנקראת מליסה בפי בני־הזוג.

השופט, בעל נסיון ותק במשפטים בתחום המשפחה, אמר כי באותה מידה כפי שיכול גבר למכור את זרעו, יכולה אשה לעשות כרצונה ברחמה. „נשים המתנדבות להיות „אמהות חליפיות" אינן מנוצלות למרות ה„תמריץ" הכספי שהן מקבלות", קבע, וזאת כיוון שמגיעה עליהן הזכות החוקה לבצע שירותים".

בציינו ש־5־10 אחוזים מהזוגות בארה"ב הם בלתי פוריים, קבע השופט, שיש לאפשר לאלה הבוחרים בדרך של „הורות חליפית" ליהנות מ„האושר שמביא ילד חבותו".

יותר מ־500 תינוקות נולדו כבר ברחבי ארה"ב במסגרת הסדרים כאלה, כאשר זוג חשוך ילדים שוכר את „שירותיה" של אשה המסכימה להרות וללדת ילד מהפריה מלאכותית בזרעו של הגבר.

על היום
2.4.87

„הנכס הלאומי" נמכר היטב

מאת יריב בן־אליעזר

גלגלי הצרכנות הקפיטליסטיים נעים על השמן של סמלים לאומיים כדוגמת „קוקה קולה" ועוגת התפודים בארה"ב, הבירה שהפכה ל„חוצפה ישראלית" ו„עלית" בישראל. ומכיוון שהמדיה הם חלק מן המערכת הכלכלית, הם משתתפים ב„משחק" ותורמים למכירתה של תמונת עולם מעוותת, שהופכת את הצרכנים לבשר תותחים של המאבק על אינטרסים כלכליים.

מכבי תל־אביב היא עסק כלכלי לכל דבר, המבוסס על „מוצרים" מתוצרת הארץ ו„חלפים" מיובאים, שכל ייעודם להעלות את מתח הרווחים של „המפעל" ושל המסתנפים לו עיסקית כדוגמת „עלית" ויתר הגופים המזינים אותו וניזונים ממנו. גם באיטליה ובארה"ב משמשות קבוצות הכדורסל אמצעי להפקת רווחים, אלא שהאיטלקים והאמריקנים תופסים אותם בתור שכאלה, בעוד שבישראל הפך „המפעל" של מכבי תל־אביב לנכס לאומי ולדגל החדש של עם ישראל.

הפיכתה של מכבי תל־אביב ליישות הציונית־ישראלית האותנטית ביותר נובעת מן הסימביוזה המוזרה שנוצרה בינה לבין אמצעי התיקשורת הישראליים והטלוויזיה בראשם. המדיה עוסקים בבניית התדמית של „הנכס הלאומי", כשהם מציירים „מפה" אידילית של מכבי תל־אביב, לאו־דווקא באמצעות סיקור המתרחש בה, אלא בעיקר באמצעות הבלעת מידע הפוגם בתדמיתו של „הנכס הלאומי".

הצלחתה הכלכלית והספורטיבית של מכבי תל־אביב הופכת את המועדון לנושא מסקרן, ולפיכך מסוקר. אך קברניטי המועדון המאמינים כי הם נכס לאומי, תובעים לעצמם מעמד חדשותי שאפילו ועדת החוץ והבטחון אינה זוכה לו — מונופול על „חדשות טובות" והיעדר דליפות או ביקורת, מן הטעם שהסודיות הכפויה מעלה את יוקרת המועדון בעיני צרכניו.

ולפיכך — כשהטלוויזיה ניסתה, בעת סיקור של משחק בין מכבי תל־אביב להפועל־חולון, לשחזר בווידיאו־טייפ אירוע שנוי במחלוקת, גער בשדרן אחד מקברניטי „הנכס הלאומי": „אל תשכח שאתם אורחים כאן במגרש". למותר לציין שהטלוויזיה התקפלה וקיבלה את התכתיב של „המארח".

הטלוויזיה יודעת היטב היכן מרוחה החמאה וכמוה גם כתבי העיתונות, ולפיכך היינו עדים לראיון טלוויזיוני של קווין מאגי, „כוכב" הציונות העכשווי, עם „השוגה הלאומי" הטלוויזיוני נסים קיוויתי. „כשבאת ארצה, אמרת שאתה משחק רק למען הכסף", אמר השדר. „אך היום — כיצד אתה מרגיש בישראל ובמכבי־תל־אביב?", והמרואיין נכנס למשחק כמו שצריך, ובאנגלית עילגת הסביר, שכיום הוא אוהב את ישראל ומרגיש בה טוב.

בראוו מיסטר מאגי, שיחקת אותה נכון, שכן אנחנו רוצים להיות נאהבים ואין כמו סמל לאומי כאובייקט לאהבה. אז עכשיו „המפה" מושלמת והמריחה קוסמטית הטלוויזיונית מיישרת את קימטי הצביעות של המפעל הכלכלי, שהפך לעסק הציוני־לאומי המשתלם ביותר בדורנו.

הכחול־צהוב הינו צבע הלגיטימיות, ולפיכך מצהיר עסקן ב„מכבי" בטלוויזיה, כי אם יראה אדם פצוע בחולצה אדומה, יעבור על פניו ויתעלם ממנו, ואילו אחר מקברניטי הכדורסל המכבי הדגיש, כי איננו לובש אפילו גרביים אדומות. המשמעות היא שמי שאיננו נימנה עם „המחנה הלאומי" הוא פסול, ולפיכך צריך לעשות לו דהומניזציה.

כך מתפתחת תעשייה של סמלים שקריים, שבמרכזם הקמיע הלאומי פנחס גולדשטיין, המסכים שלא מנסדרוף וגליקשטיין הם שגברו על הצ'כים בגביע דייוויס בטניס, כי אם הוא, שבעצם נוכחותו עשה „מאנתוס" לערלים ונכנס, לפיכך, לפנתאון הלאומי, כמו „ידידי המחלקה".

בארה"ב הקמעות הם פוחלצים מעוותי־מראה, האמורים לשעשע את הצופים, ואילו בישראל הפוחלץ האנושי הוא ח"כ מגוחך, שהבטיח כי יסע כקמיע עם שייטי ישראל, לאחר ש„ישחק" נגד טניסאי הודו ויטאטא את „השתולים ממפ"אי" במועדון של המפלגה הליבראלית.

וכך נצפה הערב בסניף של „עילית" כשקבוצת הכדורסל של מכבי־ת"א, בראשותו של „מסק־זומן" מאגי, נאבקת על הכבוד הלאומי שלנו נגד הערלים, צאצאי רומי הרשעה, כדוגמת בוב מקארו. וכל מה שביכולתנו לעשות הוא להחזיק אצבעות לשמחה הלאומית שלנו ולכל הרוחות כל היתר. אגב — או־אה־מה־קרה, דוד לוי אכל אותה!!!

על הפרק

מול המסך, עם צביטה בלחי

מאת גדי יציב

אז מהז לא תשבו לי היום [illegible] ונרגשים, אל מול מסך הטלוויזיה, כי [illegible] אחרי שחקני מכבי תל־אביב [illegible] הפרקט השוויצרי מה יש, זה לא [illegible] או משהו? ולא תביעו את הדעה [illegible] מאוד שיש לכם בקשר לשאלה [illegible] להיות עכשיו בחמישיה הראשונה [illegible] את הסלים ואת הריבאונדים ולא [illegible] על חשיבות הדיפנס? ועוד איך תשבו [illegible] המסך, ועוד איך תביעו דעה על [illegible] בו בעצם שום מושג צהוב וקולש [illegible] עוד תהיו לי עצובים או שמחים [illegible] — ואני כמוכם בדיוק, כמובן. מה [illegible] שטפו לכולנו את השכל עם [illegible] והפכו אותו למוקד התעניינות [illegible] מדובר פה. אפשר באמת לחשוב [illegible] כדורגל נניח, או על האירוויזיון [illegible] לדוגמה על „שושלת", או על [illegible] זאת, ועם זאת, ואף על פי כן — [illegible] לאמר בהחלטות מפ"ם — זה [illegible] שהיה פעם, ומבחינתי יש לכך [illegible] סיבה ראשונה: רק לפני כמה ימים [illegible] מכבי „הבחורים הרעים". לפי [illegible] הדעת הפרטי שלי, בגמר הגלייה [illegible] שחקני הפועל תל־אביב, שהם בעצם [illegible] הטובים האמיתיים. עם השנים, קשה לי [illegible]

קווין מאגי
[illegible] (צילום: אריה קנפר)

[illegible] עמדות מיום ליום ולשנות יחס [illegible] כזאת. רק לפני שבוע הייתי מוכן [illegible] „אם לנקוט לשון עדינה", שהרגל [illegible] קווין מאגי לא תבריא כל כך מהר „כדי [illegible] יותר מזה" — וכבר היום אין משהו [illegible] חשוב יותר מאשר בריאותה וחוסנה [illegible] של הרגל הגורלית הזאת.

[illegible] כמה נציגים אמיתיים יש לי [illegible] הזאת? אם נגדיר „שחקן זר" כל [illegible] שכבר היום ידוע לכל, שאין הוא מתכנן [illegible] כאן בארץ, וכבר היום ידוע לכל [illegible] שלו כשחקן זה בדיוק גם סוף [illegible] בישראל — אז אפשר לאמר שבכל רגע [illegible] על המגרש רק שני שחקנים [illegible] — וזה מקסימום. אז מה בעצם [illegible] לי עם השכירים האיטלקים טובים [illegible] פחות מן השכירים שלנו?

[illegible] שלישית: מכבי תל־אביב הולכת [illegible] את הצלם ואנשי שלה. זה כבר לא [illegible] שלנו, עכשיו זה מין מועדון יעיל וקר, [illegible] קבוצת מצליחנים קוסמר [illegible] עם להקה של מורנבים בענני [illegible] הביטוח פלוס כמה. עורכי־דין [illegible] עם עניבה וחליפה אל הים בקיץ. זה [illegible] שתענג להזדהות אתו. כדי שתבינו [illegible] על מה שאני בכלל מדבר, קחו לדוגמה [illegible] האובייקטיבית שלי אם — הוי, [illegible] — הפועל ירושלים בכדורגל [illegible] השנה לליגה הלאומית. אני חושב [illegible] הוא, אם ירחמו השמים, לא [illegible] דבר שיוכל לקלקל לי את מצב [illegible] כמו שאמר לי שלשום יוסף נחמיאס, זה [illegible] על קו ירושלים־תל־אביב. אחרי [illegible] ממנו חוות דעת מקצועית על [illegible] כלוואן: „בחייך, גדי, עזוב אותנו [illegible] יותר טוב שתחשוב [illegible] מה קורה אם שייע פייגנבאום מצליח [illegible] את 11 הליצנים שלנו עד הליגה [illegible] וכאן, בדיוק בנקודה מרגשת זו, [illegible] הוא תפס בכוח וצבט לי [illegible] מכאיב מאוד, ופלט במקומי [illegible] כזאת, אשר רק מי שאוהב את [illegible] יכול להבין. מן הסיבה הכאובה [illegible] כאשר תשבו היום מול [illegible] עם צביטה בלחי, אני אשב שם עם [illegible] מה שיעזור לי בלי ספק לשמור [illegible] ריאליות, ולדעת מה חשוב [illegible]

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
[illegible] של עמודי הענינים: עמית אנטר

סטודנטים עשירים באוניברסיטאות עניות

מאת יצחק שור

אם הממשלה לא תקציב מדי שנה כמה עשרות מיליוני דולר למוסדות להשכלה גבוהה ותעמוד על הגדלת שכר הלימוד — יוכלו רק בני העשירים ללמוד באוניברסיטאות החסרות ציוד וספרים

ביום א' הקרוב יביא שר החינוך והתרבות יצחק נבון להכרעת הממשלה את הצעתו לבטל את אגרת ההשכלה הגבוהה, שהוטלה על הסטודנטים לפני כשנה וחצי, בסך 870 דולר, ולהעלות את שכר הלימוד הבסיסי מ־700 ל־1100 דולר. כנגדו יטען שר האוצר משה נסים, כי הוועדה הממשלתית לקביעת שכר הלימוד, בראשותו של נבון, טרם סיימה את עבודתה. אני מהמר על כך שהממשלה תקבל את עמדת שר האוצר.

הסביר השבוע השר נבון: „כאשר הוטלה אגרת ההשכלה הגבוהה היא נמצאה ב„חברה טובה" של אגרת הרכב, היטל על שירותי הקרקע, כרטיסי נסיעה לחו"ל ומס נסיעות. במהלך השנה האחרונה ביטלה הממשלה או צמצמה באורח ניכר היטלים אלה ואין זה מתקבל על הדעת שדווקא אגרת ההשכלה הגבוהה תישאר. בשנתיים האחרונות התייקרו שכר הלימוד בגנים, מחירי הלחם, התחבורה הציבורית ושירותי קופות החולים בשיעור של 30 אחוזים מעל למדד. בעוד הנטל על הסטודנטים גדל בשיעור של 107 אחוזים מעל המדד. בתשמ"ד היווה שכר הלימוד 4.4 מתקציב המוסדות להשכלה גבוהה ואילו בתשמ"ז הוא היווה כ־15 אחוזים". נציג הסטודנטים בוועדת נבון, דוד ברמן, איתן בדעתו, כי שכר הלימוד אינו צריך לעלות על 800 דולר. אבל גם דוד ברמן יודע שהצעת נבון נמוכה ב־170 דולר ממה שמשלם הסטודנט כיום.

חושש לפשרה

כנגד הצעות נבון וברמן עמדו בוועדת נבון ביום ג' השבוע שתי הצעות נוספות: השר גדעון פת הציע להעמיד את שכר הלימוד על 1650 דולר, ואילו נציגי האוצר הציעו להעמידו על 1900 דולר. נציגי ועד ראשי האוניברסיטאות, מיכאל שטסיים ופרופ' אסף רזין, הצטרפו להצעת האוצר. אם תתקבל הצעת נבון תצטרך הממשלה להוסיף לאוניברסיטאות 25.5 מיליון דולר. אם תתקבל הצעת דוד ברמן יהיה על הממשלה להוסיף 30 מיליון דולר.

אבל השר גדעון פת הציע גם להעלות את שכר העבודה של הסטודנטים, העומד עתה על 2.2 שקלים לשעה. כן הציע להנהיג הלוואות בשיעור של מחצית שכר הלימוד. נציגי האוצר בוועדת נבון מוכנים לשקול הענקת פטור לבני משפחות מרובות ילדים בשיעור של מחצית שכר הלימוד, ולהעניק הלוואה עומדת בשווי של שליש משכר הלימוד לבני עיירות הפיתוח ושכונות השיקום, אם יתחייבו לגור בעירם שנה תמורת כל שנת לימודים. את ההצעות הללו יש לבדוק עם האוצר והבנקים והבדיקה תימשך כחודש וחצי — העריכו אנשי האוצר.

נציגי הסטודנטים חוששים מסחבת. בשבוע הבא ייצאו האוניברסיטאות לחופשת טרימסטר. הכנסת תצא לפגרת פסח: קשה יהיה לגייס את הסטודנטים למאבקים, ואם יתגייסו הם יפגינו מול כנסת ריקה. אחרי הפסח מתחילות הבחינות, ולמי יהיה ראש להפגנות?

בחזרה לשנות ה־50

אחרי מלחמת העולם השנייה, ובישראל החל משנות ה־50, החל בעולם המערבי תהליך של התרחבות האוניברסיטאות. מדינות טוטאליטריות פתחו את שעריהן לפני המוני סטודנטים. הם לא עשו כן מחמת טוב ליבן, אלא בשל צרכים כלכליים ולחצים חברתיים.

בישראל הגיעו בראשית שנות ה־50 לתעודת בגרות רק 10 אחוזים מכלל בני ה־18. היום מגיעים לתעודת בגרות כ־50 אחוזים מכל שנתון, וכמחציתם ממשיכים ללמוד במוסדות להשכלה גבוהה. היתר ממשיכים ללמוד במוסדות על תיכוניים כמו מכללות להכשרת עובדי־הוראה, בתי ספר להנדסאים ולאחיות. תהליך המיון, שבעבר נעשה כדי לקבוע מי מתאים ללימודים אקדמיים, מוקדש עתה בעיקרו לקביעת הרמה הדרושה לשם התקבלות למחלקות יוקרתיות.

אלא שהוצאות אחזוקתו של סטודנט במדעי הרוח והחברה אינן דומות להוצאות אחזוקתו של סטודנט במדעי הטבע והרפואה. ואם אין מקום להנהגת שכר לימוד דיפרנציאלי, בהתאם ליכולת ההשתכרות בעתיד של סטודנט במקצועות המבוקשים? ועד ראשי האוניברסיטאות טוען ששכר הלימוד הגבוה בחוגים המבוקשים, גם במדעי הרוח והחברה, יאפשרו לאוניברסיטאות להצטייד, במיוחד בתחום המחשבים וכתבי העת המדעיים. הכוונה היא למינהל עסקים, משפטים ופסיכולוגיה. אבל ועד ראשי האוניברסיטאות נסוג בו מעמדתו זאת, לפי שעה.

סטודנטים מפגינים מול משרד האוצר (צילום: רחמים ישראלי)

„אור לגויים"?

מצוקתם של המוסדות להשכלה גבוהה היא אמיתית: עד סוף העשור יפרשו כ־12 אחוזים מאנשי הסגל. עד סוף המאה יפרשו כ־40 אחוזים. כדי לענות על צרכי המוסדות יידרשו מדי שנה בין 200־250 מרצים חדשים. הכשרתו של מרצה נמשכת עשר שנים לפחות. כיום נחטף כל צעיר ישראלי מוכשר, הנמצא בהשתלמות בארצות־הברית, בידי מוסדות מחקר ואקדמיה.

ישראל לעולם לא תצליח להתמודד עם השפע האמריקני. תמיכת ממשלת ישראל בכל המוסדות להשכלה גבוהה נעה סביב 230 מיליון דולר בשנה. זהו תקציב של אוניברסיטה אמריקנית ממוצעת עם 30,000 סטודנטים — פחות ממחצית הסטודנטים בכל מדינת ישראל. אלא שאיש מראשי המוסדות אינו מנסה להידמות לארצות־הברית, מה שמטריד את חברי ועד ראשי האוניברסיטאות זוהי הירידה המתמדת בהשתתפות הממשלה מ־80 אחוזים ב־1975 ל־50 אחוזים כיום. אם בעבר חשבו שרים וראשי ציבור, כי ישראל והמוסדות להשכלה גבוהה צריכים להיות מרכז רוחני של העם היהודי ו„אור לגויים" מבחינה מדעית, הרי שהיום הם אינם מוכנים להבטיח את המינימום הדרוש כדי שההשכלה הגבוהה בישראל לא תיהפך לפרובינציה.

חבבירים — בחו"ל

ראשי המוסדות תרמו תרומה נכבדה לערעור מעמדם המוסרי של המוסדות שעה שהם באים לתבוע תביעות מן הסטודנטים ומן הממשלה. האוניברסיטה העברית, למשל, דרשה מכל יחידותיה להתקצץ ב־2.5 אחוזים ואילו תקציב ההנהלה גדל ב־24 אחוזים. בספטמבר אוקטובר 1985 שהה כל הסגל הבכיר בחו"ל: הנשיא, הנגיד, סגן הנשיא והמנכ"ל. אוניברסיטת בר־אילן העניקה לסגן הנשיא שלה, שפרש, מענק חד פעמי בסך 69000 דולר ועוד מענק פרישה לפדיון ימי חופשה 63000 שקלים, הכל בהתאם להסכמי העבודה.

מאז פורסמו דברים אלה בדו"ח מבקר האוניברסיטה העברית ומבקר המדינה התחייבו האוניברסיטאות להתייעל. אפילו יתייעלו האוניברסיטאות לא תבוא הישועה אם הממשלה לא תשנה את יחסה ולא תחזיר במידת מה את מה שקיצצה, יישארו המוסדות עניים.

הסטודנטים עסוקים עתה במאבקם הצודק נגד מגמת האוצר, והוועד של ראשי האוניברסיטאות להפוך את המוסדות למקום לימוד לעשירים בלבד. אבל מה שמסוכן לטווח ארוך זוהי הירידה באיכות ההוראה והמחקר. האוניברסיטאות זקוקות כיום לתוספת של 17 מיליון דולר לשנה לפחות, כדי לגייס צעירים וכדי להבטיח את מינימום הציוד והתנאים המדעיים. כבר עתה לא מצליחות האוניברסיטאות לגייס אנשי מחקר מצטיינים להוראה. „בתעשייה" משתכר עובר כזה פי שלושה מפרופסור, בחוץ הזמן. אבל המוסדות אינם מצליחים לגייס אפילו משפטנים חדשים בעלי רמה, משום שבחוץ הם משתכרים פי כמה.

אם לא יצמחו המוסדות ולא יגדילו את כושר הקליטה שלהם בהתאם לביקוש, יקרה בכל המוסדות מה שכבר קרה בטכניון: סטודנטים בעלי רמה גבוהה אינם מתקבלים לחוגים מסויימים, משום שאין די מקומות, מורים וציוד. בתנאים כאלה יחזיקו מעמד בלימודים רק אלה שיכולים להרשות לעצמם לא לעבוד אלא להתמסר ללימודים בלבד. כך יהפכו המוסדות לאקסקלוסיביים, לעשירים בלבד. אפילו לא יועלה שכר הלימוד בשקל אחד, אם כך יקרה — ילמדו רק העשירים בישראל באוניברסיטאות עניות.

כדי שלא כך יקרה חייבת הממשלה להקציב עוד כמה עשרות מיליוני דולרים מדי שנה. סכום זה, הנאמד בין [illegible] מיליון דולרים לשנה לפחות, יאפשר צמיחת דור חדש של בעלי השכלה גבוהה וכן רכישת מינימום ציוד וספרים.

טיסה ישירה ל„סירובניקים"

ישראל צריכה להתארגן לפעילות ארוכת־טווח בקרב הקהילה היהודית בברית־המועצות — לא כדי לגרום זעזועים ויציאה המונית אלא כדי לבנות מערכת יחסים סולידית, כמו זו עם הקהילה הגדולה בארה"ב

מאת ישראל שמיר

אנשי הקונגרס היהודי העולמי הוכיחו עצמם שוב — כמו בדבר השילומים מגרמניה — כממשלת העם היהודי. הם הצליחו להידבר עם הרוסים, בזמן שממשלת ישראל היתה שבויה בקסמי הלוחמים המקצועיים למען העלייה. הקונגרס פעל בתקופה הרדומה ביותר בהיסטוריה הקצרה של ישראל. ממשלת האחדות הלאומית לא היתה מסוגלת לעשות שום צעד של ממש בכל שטח, כמו גם בשטח זה.

ההסכם עם בריה"מ — אם אכן הושג — צריך להוציא את הרוח ממפרשיהם של כל „הלוחמים". חוץ מהאנטי־קומוניסטיים ביותר, ולהסיר מכשולים מדרך ההתקרבות בין ישראל לברית־המועצות.

ההשפעה המעשית של ההסכם בוודאי תהיה מצומצמת ביותר. קשה לצפות לפריחה של מסעדות כשרות ומשחטות במוסקבה. רוב יהודי רוסיה רחוקים מהדת, ואף אלה שהיגרו לאמריקה לא רצו להשתמש בשירותי הדת של קהילות יהודיות. הנטייה אל הדת מיוחדת רק לחלק מן העולים לישראל, ולכך שיש סיבות שאינן תקיפות ברוסיה. לימודי רבנות, ספרי קודש וכו' גם הם לא ישנו הרבה לגבי היהדות הרוסית, שהתנתקה לפני שני דורות מהמסורת.

עליית המסורבים — אותו גרעין קשה שנשאר ברוסיה בגין חריקות של מדיניות השערים הפתוחים בשנות ה־70 — היא דבר שכולו טוב. ראינו אותם על מסכי הטלוויזיה בעת קבלת־פנים נלהבת לביגון בשובו מהכלא, אנשים לבושים בפרוות מחו"ל ובכובעים הקנויים ב„סרטיפיקאטים"; אנשים שהמאבק הפך אצל חלק מהם למקצוע ולפרנסה.

קשה להיות שלם עם הטסתם ישירות, במטוסים חתומים ונעולים לארץ. העובדה שהקונגרס נאלץ לדרוש זאת, כדי שלא יברחו נוגדת את רעיון חופש התנועה, פוגעת בגאוותנו הלאומית ומבזה את הציונות. אך כאשר מדובר בקבוצה זאת, אשר הרעישה עולמות בהכרזות חיבה לארץ הקודש, יש בצעד זה מין צדק ברברי. בחזקת „שימו את רגליכם לאן ששמתם את פיותיכם".

המעשה המביש באסיר־ציון זכר זונשיין, אחר המסורבים המפורסמים, אשר את שמו ותמונתו נשאו נשים יהודיות חסודות כסמל של מאבק לעלייה בפני כל נציגות ברה"מ בעולם, ואשר שם פעמיו לכיוון אמריקה והתרצה רק לאחר התחננות ושליחות שליח מיוחד — המעשה הזה מוכיח, שגם האנשים הללו, בחלקם הגדול, היו נוסעים לאמריקה, כנראה. יש איזה חובה פרימיטיבית לגבי אנשים אלה, שהפכו את עצמם לסמל, להתנהג כפי שראוי לסמל.

יתכן שהנהגת הטיסות „הישירות" היתה האפשרות היחידה לשים קץ להגירה יהודית מברית־המועצות. המהגרים־בכוח יחשבו פעמיים לפני התחלת המסע לאמריקה, דרך ישראל. אולם אינני בטוח בהשערה זו. העם היהודי הוא חכם, ויודע תחבולות הרבה. עתה ישראל נועלת שעריה בפני ירידת עולים באמצעות אי־מתן תעודות מסע. תעודות ינתנו לאחר הסדרת החובות בגין הבאתם ושהותם, תוך שנה אחת עד שלוש שנים.

האם יעמוד הסדר זה מול הפגנה של מבקשים לרדת? הקרקע הזאת לא בטוחה — ותשאר לא בטוחה כל עוד יאסרו על אזרחי רוסיה לנסוע חופשי לכל מקום בעולם ולחזור לביתם, כמו יוגוסלבים ופולנים.

עם מימוש ההסכם נוכל לסיים את ה„מלחמה" ולהתקדם לקראת הנושאים החשובים באמת. אין זה אומר שעלינו להתייאש כלל מאפשרות של עלייה גדולה מזו הנוכחית, מרוסיה. העלייה הגדולה יותר תוכל לבוא, כאשר ישראל תהיה מקום אטראקטיבי יותר. היא לא תושג על־ידי עורמה ותחבולות.

הדבר החשוב באמת כדרך למטרה רחוקה זאת הוא קליטה טובה של אלה העשויים להגיע ארצה בקרוב. רבים מהם סבלו למען העלייה. קליטה טובה היא אפשרית ונחוצה, אם רוצים שלא תכבה אש חיבת־ציון ברוסיה. צריך לזכור שלא מדובר במאסות.

ברוסיה הדמוקרטית — אם לכך תתפתח הרפורמה של גורבצ'וב — תוכל הקהילה היהודית אוהדת ישראל למלא תפקיד חשוב — מקביל לזה שממלאת הקהילה בארה"ב. לכן חשוב מאוד להתארגן לפעילות ארוכת־טווח בקרב הקהילה היהודית ברוסיה — לא כדי לגרום זעזועים ויציאה המונית דוגמת יציאת עיראק, אלא כדי לבנות מערכת יחסים סולידית בינינו לבינם. ההסכם נותן לישראל כלים לשם כך.

ובכן, מסתיים שלב המאבק למען העלייה, ומתחיל שלב ארוך יותר, של מאבק לקירוב לבבות, בדומה לזה שאנו מנהלים ביתר ארצות הגולה.

נפגשים בווינה. לב בליטשטיין ולאדימיר ברודסקי — מסורבי עלייה שיוצאים למערב (צילום: א.פ.)

צעד נגד קיפאון

מאת חיים מרגלית

יש תקווה לעלייה קרובה מברית־המועצות, קובע ד"ר אליהו ארצי (לשעבר זיימצוב), מנהל המכון למחקר חברתי בזמננו, שמושבו בירושלים. ד"ר ארצי־זיימצוב הקים את המכון לפני שנים אחדות ועוסק בניתוח המצב בברית־המועצות, במיוחד מצב היהודים. הוא סבור שהדיבורים על עליה רציניים מאוד ומתייחס בכובד־ראש למהלכיו של מיכאיל גורבצ'וב, המנסה לבצע צעד נועז כדי להבריא את הכלכלה ואת החברה של ארצו, שנקלעה בשנים האחרונות לקיפאון.

מהלכיו של גורבצ'וב מזכירים לד"ר ארצי את המהלך של ולאדימיר איליץ' לנין, שהכריז ב־1921 על נא"פ (מדיניות כלכלית חדשה). הוא התיר מידה מסויימת של כלכלה חופשית, ובכך עודד יוזמה פרטית. לאחר מות לנין ב־1924, הוחלפה המדיניות הכלכלית החדשה במשטר הטוטליטארי הנורא של סטאלין. ארצי מאחל הצלחה לגורבצ'וב ומקווה שצעדיו יביאו להבראת החברה והכלכלה בברית־המועצות. על רקע זה יש לראות את פתיחות השערים.

ראשונים ייצאו הסירובניקים — אומר ד"ר ארצי — אלה שהפכו לאלמנט מזיק למשטר. דווקא כאשר יאפשר גורבצ'וב להתבטא בחופשיות רבה יותר, צעקותיהם וקריאותיהם המוצדקות לפתיחת שערים מאלצות אותו לסלקם במהירות. לדברי ארצי, מדובר בכ־10 — 11 אלף איש, ברובם אקדמאים, כ־5000 אלפים מהם, לערך, הם מהנדסים ורופאים. והמבחן לישראל הוא ביכולתה וברצונה לקלוט אותם. „קליטה", הוא קובע, „משמעה לא רק עבודה ושיכון. לכך ידאגו משרד הקליטה והסוכנות. במקרה של הסירובניקים, הקליטה תיבחן בפתיחת הזרועות מצד החברה הישראלית, שגם היא קשוחה ומתייחסת לעולים בהסתייגות. זה מבחן עליון למדינת ישראל ולאזרחיה המדברים כל הזמן על עליה. יש לזכור, כי לכל סירובניק יש עשרות ומאות ידידים בברית־המועצות. מדובר באנשים רבי־השפעה, ויש להתפלל שקליטתם תצליח.

ד"ר ארצי טוען, כי אילו היתה ישראל מכריזה בהזדמנויות שונות שאין לה עניין בעליית יהודים מבריה"מ, היתה גורמת לכך שראשי המשטר היו מבקשים ממנה לקבל את הסירובניקים, „טראבל־מייקרים" מקצועיים שדבר אינו מפריד אותם שם. ההצהרות הישראליות המדיניות שסביבן, גרמו לכך שראשי בריה"מ הם שהחלו להכתיב תנאים, כמו למשל שעל הסירובניקים לצאת אך ורק לישראל. תנאי נוסף הוא השתתפות בריה"מ בוועידה בינלאומית בנושאי המזרח התיכון, שכן בגלל ניתוק היחסים עם ישראל הוצאו הסובייטים ממגרש המשחקים המזרח־תיכוני. וכמובן, קיים הלחץ על ישראל שתפעיל את ידידיה בגבעת הקפיטול, כדי שיאשרו לבריה"מ רכישת טכנולוגיות במערב שבריה"מ זקוקה להן. תנאים אלה מעידים על מודעות החשיבות שיש לישראל בעיני הסובייטים ועל כך שעל ישראל להיטיב לנצל זאת בתבונה.

יוסף תקוע, שגריר ישראל בבריה"מ בשנים 1962/65 ולאחר מכן שגרירנו באו"ם, מקווה כי הידיעות שפורסמו על עליה מבריה"מ נכונות ומדויקות. אך הוא אינו רוצה להתייחס להיקף העליה ולגורלה. „אם נדע לקלוט אותם כראוי, יבואו מאות־אלפים; אם לא — נחמיץ הזדמנות היסטורית". לדבריו, כאשר היה שגריר בבריה"מ ושוחח עם ראשי השלטון שם על עליה, הם הגדירו אותה כשיבה למולדת ההיסטורית של העם היהודי, ולכן הנשירה היתה בעוכרי העלייה. את הנשירה הוא מגדיר ככישלון שלנו בקליטת עולים, וכאן באה לנו שעת מבחן גדולה.

עולים לטווח־קצר

שתי תוכניות־אב מחכות לעולים מבריה"מ. פתרונות דיור ותעסוקה לטווח הארוך — אין עדיין

מאת אתי רונאל

נכון להיום ישנן כבר שתי תוכניות־אב לקליטת יהודי ברית־המועצות: זו של ראש מחלקת העלייה והקליטה בסוכנות, חיים אהרון, שהוכנה ב־1985, וזו של שר הקליטה יעקב צור, שהוכנה ב־1986. היום יפגשו השניים בנסיון להסכים על פרוייקט משותף. בינתיים מותח חיים אהרון ביקורת נחרצת על תוכנית האב של השר צור ומצביע על הליקויים הרבים הקיימים בה.

מה מציע השר צור? לפי התוכנית, יוכלו העולים לבחור בין שהות בת חצי שנה במרכז קליטה, או — כניסה מיידית לדירות שישכור עבורם משרד הקליטה במקומות בהם יבחרו. ההורים ילמדו באולפן, הילדים בבתי־הספר, והכל — בסיועו ובמימונו (לשנה הראשונה) של משרד הקליטה, שהכין כבר מאגר של כמה מאות דירות להשכרה באמצעות מתווכים בירושלים, חיפה ואזור המרכז — הרצליה, כפר־סבא, רעננה וכו'.

בחצי השנה הראשונה יקבלו העולים דמי־קיום ואת כל השירותים שהיו מקבלים במרכזי הקליטה. זאת בשיתוף עם הרשויות המקומיות, שהתבקשו להציע תוכניות קונקרטיות לקליטת העולים. עד שיחליטו, יוכלו העולים להתגורר במשך כשבועיים אצל משפחותיהם או בבתי־מלון שיבחרו, על חשבון משרד הקליטה. צפוי שעולי בריה"מ, המעדיפים להתגורר בערים הגדולות, יעדיפו את הפתרון הזה על מרכזי הקליטה, שהפנויים שבהם מצויים בפריפריה, בעיירות הפיתוח וכו' הם שמעו, כנראה, שמרכזי הקליטה בערים הגדולות מלאים כרגע בעולים מארצות־המערב. דבר זה ירוקן את מרכזי הקליטה מכל תוכן — וזוהי אולי אחת הסיבות להתנגדותו של ראש מחלקת העלייה לתוכניתו של השר צור.

השאלה היא, אם הדירות הפנויות יספיקו לקליטת העולים. סקר שערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ביוני 83' מגלה, כי יש בארץ כ־60 אלף דירות פנויות, מחציתן בירושלים, חיפה ואזור המרכז. ההערכה היא שרובן פנויות גם היום. יחד עם זאת צפויה בעיה, כאשר יבואו העולים לרכוש דירות, בשל מספרן המועט של התחלות הבנייה בשנים האחרונות.

שאלה אחרת היא, אם לא עדיף היה להמשיך בשיטת הדיור בשכירות ציבורית מסובסדת של „עמידר", ולא לכפות על העולים רכישת דירות, בשעה שלא רכשו עדיין ביטחון תעסוקתי, שיאפשר להם לעמוד בתנאי המשכנתאות שיוצעו להם.

כמה תעלה הקליטה? לפי הערכת משרד הקליטה תעלה קליטתו של עולה יחיד כ־24 אלף דולר לנפש, מתוכם — 3000 דולר בשנה הראשונה, הנחשבת לשנה זולה יחסית, והשאר בשנים הבאות, כשהן ירכשו העולים דירות (ויקבלו משכנתא בסדר גודל של 50־40 אלף דולר) וכהן יאלץ משרד הקליטה לממן את העסקתם של רוב העולים.

וכאן אנחנו מגיעים למה שיחסוך לבעיה הקריטית של העלייה מבריה"מ: בעיית התעסוקה. מתוך עשרת אלפים העולים שיבואו, צפוי כי 4,689 יהיו בעלי המקצועות הבאים: 1587 יהיו מדענים, אקדמאים במדעי הטבע והחיים, מהנדסים ואדריכלים, רופאים, משפטנים ואקדמאים במדעי החברה והרוח. 1,146 יהיו מורים וגננות, סופרים ואמנים, אחיות, רוקחים, טכנאים, הנדסאים ומתכנתים. 787 מנהלים, פקידים, עובדי מכירות ושירותים, ו־1,378 עובדי תעשייה ובנייה. כלומר — אחוז גבוה של אקדמאים במדעי החברה והרוח, מורים, סופרים וגננות, שיאלצו לעבור הסבה מקצועית. גם האחרים יתקשו למצוא תעסוקה שוות־ערך לזו שהיתה להם בברית־המועצות.

הפתרון שמציע משרד הקליטה לבעיה זאת הוא פתרון לטווח קצר בלבד: לשלם למעסיק על מנת שיעסיק את העולה, עד לפיתוחם של מקורות תעסוקה אלטרנטיביים. אלא שמשך הזמן, שבו יעמוד משרד הקליטה בהסדר מעין זה, מוגבל בהכרח. מאוחר יותר עתידים רבים מהעולים להפוך למובטלים. מה נעשה עד כה או מה נעשה כבר בתחום הזה — שום דבר, אומרת צילה גורהוב מהמרכז למידע על יהודי ברית־המועצות.

לו רצו באמת להתמודד עם הבעיה, צריך היה לפנות כבר לפני שנה או חצי שנה למשקיעים יהודים ולא יהודים, שישקיעו בפיתוחם של מקורות תעסוקה לעולים. אלא שהדבר לא נעשה. בעוד מספר חודשים יעמדו העולים, שרבים מהם יגיעו לישראל כאל תחנת מעבר לארה"ב, בפני שוקת שבורה, יסיקו את המסקנות המתבקשות, ויהגרו לארץ שתציע להם אפשרויות תעסוקה טובות יותר.

מכל אלה לא נעדר גם ההיבט הפוליטי: גורמים בליכוד כמו ראש ועדת העלייה והקליטה, מודיס תעסה־גלזר, כמה חברי כנסת, ראש מחלקת העלייה בסוכנות, חיים אהרון מדברים על הצורך ב„פרוייקט לאומי". בראשו יעמוד „שר בכיר", כשכוונתם לשר משה ארנס.

מנגד ניצבת מפלגת העבודה, המתנגדת בתוקף למה שהיא רואה כמניפולציה פוליטית של שר הקליטה, יעקב צור. שתי המפלגות — כך נראה — עיוות לפוטנציאל האלקטוראלי הלא מבוטל הטמון ברבבות העולים. שאלה אחרת היא, אם אכן יצליחו המטפלים בקליטה לזכות ברצונם הטוב ובהכרת תודתם של עולים אלה, או שמא יתבטאו רגשות המרירות והתסכול גם בקלפי.

מחליקים על הקטל

השמן למאכל בספרד, נמהל בצבע לייצור תעשייתי. התוצאה — הרוגים ואלפי נפגעים ■ עד עתה לא נמצאו האשמים וגרוע מזה — התרופות. שאלות כמו: מדוע ממשלת ספרד מסתירה האמת, אמורות להענות ב"משפט המאה"

מאת יהודה צור

משפטם של 40 משווקים ותעשיינים בספרד, אשר יצרו ומכרו שמן וקולסה, נחשב למשפט המאה בספרד. המשפט, שהחל ביום שני השבוע, אמור להיערך לפחות חמישה חודשים, על מנת לטענה את תוכנם של 250 אלף תיקים שהוכנו על-ידי התביעה, ואשר קובצו ב-882 כרכים עבים הדנים ב-40 חשודים ו-25 אלף קורבנות, מתוכם 650 שקיפחו חייהם, למרות שלפי הסטטיסטיקות הרשמיות מיספרם מגיע רק ל-386. בפני בית-המשפט הגבוה בבירת מדריד אמורים להופיע 2500 עדים עם 38 סניגורים, 38 חשודים, למעלה מ-200 מומחים ספרדים וכ-80 מומחים בינלאומיים.

עד כה השקיעה ממשלת ספרד, בכל הקשור לחקירה על הפרשה, למעלה מ-200 מיליון דולר, הן במחקר עצמו, והן בסיוע הנפגעים ובעריכת תוכניות מחקר, בענייני מרע שנים, כדי לגלות את מוקד הרעה. אולם עד היום למרות המספרים המרוייקים הסטטיסטיקות, מרובה הנעלם על הגלוי. שכן המשפט מתקיים, אך הסיבות לגל הקטלני, בעטיו של השמן למאכל, עדיין רבות יותר מן הידוע.

6 שנים לאחר מותו, ב-6 במאי-1981, של ילד בטורחון דה-ארדוס אין עד עתה שום סיכומים מדעיים חד-משמעיים, אשר יצביעו על הגורם או על האשם הבלעדי בפגיעתם של לפחות 25 אלף ספרדים. לאותם אלפי נפגעים, הסובלים עד היום, אין גם פתרון רפואי או תרופה, למרות המאמצים הרבים שנעשו מאז בספרד ובעולם כולו למצוא אותם.

כאשר הפרשה החלה, הצביעו שר הבריאות של אז בממשלת הימין, שקדמה לממשל הסוציאליסטי של היום, על כמה פתרונות לתעלומה שאפפה את מותם של עשרות אנשים במעט מדי חורש, מאז אותו מאי-81. רק לאחר כשנה וחצי הגיעו רבים למסקנה, שמדובר בהונאה פשוטה. החשודות הם, שכ-38 איש, יצרנים ומשווקים כאחד של שמן מאכל, עירבבו אותו בצבעים לייצור תעשייתי לשימוש אחר, והדבר גרם לפי התאוריה הרשמית מה שמכונה — "גאומוניה לא טיפוסית". על-פי הרופאים הסימנים של המחלה הם בעיות ריאה חמורות, פגיעה בעצבים, שרירי הגוף, בטן ובנוסף לכך קשיים ומחלות בפרקים, בעצמות ואף הקשחה של העור.

התביעה הכללית טוענת, שהשמן, שנוצר כאן, נמכר למטרות רווח על-ידי התעשיינים והמשווקים, בעיקר בכפרים שבקירבת מדריד, ונעשו כל המאמצים כדי להימנע ממכירת השמן המעורב בשכונות היוקרה של מדריד ואף במדריד עצמה למעט שכונות העוני שלה.

12 איש נהרגו

בכפר אסקובר נהרגו כבר כ-12 איש, מתוך 140 שהתגוררו במקום לפני כמה שנים, והאשמה בעיני התושבים ברורה ונעוצה בשמן הגרון. אולם איש לא יודע, כולל הרופאים, מה הסיבה שגרמה לכך, שבכפר גרחל הנמצא כ-250 מטר מאסקובר, אותו שמן שנמכר ונצרך שם לא גרם לאיש להתלונן על מכאובים, בעקבות צריכת השמן "ובשני הכפרים ביקרו ומכרו שמן, אותם המשווקים", אומר ד"ר מורו, הרוגל בתאוריה הקושרת את מותם של מאות אנשים ופגיעתם של רבבות אחרים, דווקא בריסוס נגד עכברים המסתובבים באלפים בשדות ובכפרים שמסביב למדריד.

ישנם גורמים בספרד, שסבורים שהאשם הוא דווקא בבסיס חיל האוויר של ארה"ב בטורחון, בקרבת אותו כפר בו מת הקורבן הראשון, הילד חיימה גרייסה במאי 1981. ממשלת ספרד, מאז שהפרשה עלתה לכותרות, השקיעה כאמור, מאות מיליוני דולרים הן בטיפול בנפגעים והן בחקר נסיבות המקרה. ד"ר דה לה פאז, מקרון למחקר מרעי, אשר היה בשעתו חבר בוועדה שחקרה את הפרשה, גורס "שמבחינה מדעית השופטים אינם יכולים למצוא שום נימוק בתמיכת דברי התביעה, שהשמן הוא האשם במותם וחוליים של הנפגעים. אמנם יש מחקרים שמוכיחים, שסוג מסויים של השמן שנמכר הוא אחד ממעבירי המחלה, כי המחקרים בחלקם מוכיחים זאת. אמנם, אי אפשר להצביע בוודאות שאכן העירבוב של שני סוגי השמן הוא זה שגרם למחלה" וכך במשך השנים האחרונות.

ללא תוצאה

עשרות וועדות קמו ונפלו כדי לחקור את הפרשה. מאות מחקרים נערכו, כדי למצוא הן את הסיבה והן את הפתרון לחולים של אלפי הנפגעים — ללא תוצאה עד היום. אמנם תמיד מכוונים המחקרים לשמן, אשר מקובל לחשוב עליו כעל הגורם העיקרי. לא לשווא נאחזים סניגורים של 38 נאשמים בדבריהם של עשרות חוקרים מספרד ומן העולם, אשר אינם מסוגלים לומר באופן חד-משמעי, שאכן לקוחותיהם אשמים בפרשה.

בראיונות, באמצעי התקשורת הספרדי, הדגישו רוב הסניגורים, ששום גורם בינלאומי לא העיז לקבוע באופן חד-משמעי מהו הגורם שגרם לפגיעתם של [illegible] הספרדים. בינתיים, אלה סובלים עד היום ומדי כמה חודשים גובה המחלה מחיר [illegible] בחייהם של החולים. לאלפים [illegible] למעשה שום פתרון להחלשותם [illegible] והנפשית.

תקציבים לא נוצלו

בספרד קובלים על כך, שהממשלה הספרדית לא נקטה אמצעים חד-משמעיים כדי למצוא את התרופה לחולים של הנפגעים. אותו ד"ר דה לפאז ידע לספר באחד הראיונות הרבים שנערכו עמו בחודשים האחרונים, שממשלת ספרד לא ניצלה את התקציבים הנדרשים שהועמדו לרשותה ממשלת ארה"ב, אשר מעוניינת להסיר [illegible] חשד מעל בסיס חיל האוויר בטורחון, [illegible] כאמור מת בקרבת המקום הקורבן הראשון של פרשת השמן. יו"ר המועצה [illegible] בונלברדה, שרבים מתושביה נפגעו, [illegible] למעלה מ-50 שאלות לראש הממשלה [illegible] כוללות בתוכן גם אשמה נגדית על [illegible] שהממשל הספרדי מנסה להסתיר את האמת בין יתר השאלות, המצביעות על כיוון [illegible] ברעת הקהל הספרדי מסכימים עמו, [illegible] ממשלת ספרד "למה הממשלה מעוניינת להסתיר את האמת, למה בתי-המשפט [illegible] מחפשים אשמים בממשל הקודם [illegible] מבוזבזים מיליוני דולרים של התקציב [illegible] הפרשה ולמה עד היום לא נחקר באופן [illegible] כל האזור, בו נמצא בסיס חיל האוויר האמריקני בטורחון.

הזרוע של כהני-הדת (2)

חטיפות ופיצוצים — באישור אלוהים

חיזבאללה היא המליציה החזקה ביותר בקרב השיעים בלבנון, והיא נעשית חזקה יותר מיום ליום, וכמו תמיד, לכוח יש... כוח-משיכה. רבים מחסידי "אמל" עוברים ביום אל השלוחה המבצעית של מפלגת האל מטהראן.

האיש מספר 3 בארגון אש"ף, מסביר ומפרש את חיזבאללה מנקודת השקפה פלשתינית. אבראיאר בראיון לשבועון הגרמני "שפיגל". חלק שני.

מת כוחם של "לוחמי אלוהים" אלה?

קשה לומר זאת בדיוק, אך יש להניח, שמדובר בכמה אלפים. על כל פנים, יש להם יותר חברים מאשר לתנועת "אמל" של נביה ברי. חיזבאללה היא המליציה החזקה ביותר בקרב השיעים בלבנון, והיא נעשית חזקה יותר מיום ליום. רבים מחסידי תנועת "אמל" עוברים כיום לחיזבאללה.

— כיצד ניתן להסביר שעדה שוחרת שלום משך מאות שנים, כמו השיעים של לבנון, נעשית לפתע ברובה כת קיצונית? כיצד יכלה לקום מפלגה אלימה כל-כך?

תנועת חיזבאללה קמה מקרב תנועת אמל. כאשר ניצחה המהפכה האיראנית את השאה, והממשלה החדשה החלה לפעול גם בלבנון, התפלגה תנועת אמל. האגף הרת-קנאי בהנהגתו של חוסיין מוסאווי קרא לעצמו תחילה "תנועת אמל איסלאמית" ואחר-כך חיזבאללה, על-פי הפסוק בקוראן: "העומדים לצדו של אלוהים יהיו המנצחים".

— האין אש"ף שותף לאשמה בהתפתחות הזאת? הרי הוא העניק אימון צבאי לאנשי "אמל", וחברי "אמל" היו שומרי-הראש של ערפאת. הרי לא קיפחתם כל השפעה על האנשים הללו.

נגדיר זאת כך: אנו מחזיקים בחוטים מסויימים אליהם.

— אולי תוכל לומר דברים קצת מפורשים יותר?

יש קבוצה בקרב חיזבאללה, שעד 1981 היתה בשורותינו: שיעים לבנונים שקיבלנום. רבים מהם ירדו למחתרת, כאשר אחרי הפלישה הישראלית של 1982 נאלצנו לצאת מלבנון. כדי להגן על עצמם מפני הסורים או מפני הישראלים, הצטרפו כמה מהם לתנועת אמל. על אף חילוקי הדעות בינינו על מלחמת המפרץ, שומרים האנשים הללו עדיין על נאמנות כלפינו.

— לאיזה ארגון שייכים שני הלבנונים שנעצרו בפרנקפורט, מוחמד עלי חאמאדי ואחיו אבאס? ומה רצו לעשות בגרמניה? במטענו של מוחמד עלי חאמאדי היה בליכך הרבה חומר נפץ, שיכול היה לפוצץ חלק מנמל התעופה של פרנקפורט...

בבקשה, שאלו את שירות המודיעין של מערב-גרמניה...

— הוא מגושש באפילה.

הנשק וחומר הנפץ שנמצאו, לא נועדו למעשי טרור בגרמניה-המערבית. היחסים בין גרמניה ובין איראן טובים, אפילו טובים מאוד. על-פי המידע שבידי, קונה איראן ברפובליקה הפדראלית נשק, תחמושת וגם מזון למען צבאה. הממשלה הפדראלית תכופות יודעת על הרכישות הללו, אך אין היא אוסרת אותן. אין, אפוא, לאיראן כל יסוד להעכיר את היחסים הללו על-ידי הסכמה לביצוע מעשי טרור בגרמניה. חוץ מזה, בידי חיזבאללה בני-ערובה צרפתים ובבתי-סוהר צרפתיים יושבים אסירים פוליטיים מאיראן. ייתכן, איפוא, כי לטהראן סיבות טובות לשחרר את אסיריה בצרפת באמצעות חיזבאללה.

— לפיכך, הביא מוחמד עלי חאמאדי את הנשק ואת חומר-הנפץ אל הגבול הצרפתי, כדי להכין בצרפת התקפות טרור מטעם החיזבאללה?

בדיוק כך. חאמאדי אינו זז אפילו סנטימטר אחד בלי הוראות מטעם החיזבאללה.

— מדוע נחטפו שני הגרמנים בביירות?

אנשי אמוני כחיזבאללה אומרים, כי חטפו אותם, משום שחשבום לסוכני שירותי הביון של מערב-גרמניה. הם קיבלו, כביכול, הוראה לאסוף מידע על חיזבאללה, שהגרמנים הם מעבירים אותו אחר-כך לסי.איי.איי.

— היית מוכן לעזור בנסיבות מסויימות על-ידי הפעלת השפעתך? השגריר הגרמני בתונים שוחח איתך פעמיים.

כן, הוא שוחח איתי — בהסתייגות שאין לו הוראה רשמית מצד ממשלתו. יש לשים לב, בראש ובראשונה לדבר אחד: אסור שיתנהל משפט נגד שני הלבנונים בגרמניה, ואסור שיוסגרו לידי האמריקנים.

— מה אתה יועץ לממשלה הפדראלית?

לאחר שהצבא הסורי נכנס למערב-ביירות, יעצתי לממשלה הפדראלית לשאת ולתת במישרין עם הסורים. אך חיזבאללה מסרבת לנהל מו"מ באמצעות מתווכים סוריים.

— אם כן, את מי הם מקבלים כמתווך?

יש לשאת-ולתת עם חיזבאללה במישרין או דרך איראן. (מתוך "שפיגל")

מוקצה מחמת דעה

מאת יצחק חסון

מדי פעם קופץ מישהו, משמיצן תורן, ב"על המשמר" או ב"השבוע" שוזמת פנימיותו מגינה על המשמיצין, יורק כמה יריקות ומותיר מקום ופסק זמן למשמיצן הבא. הפעם הגיע תורו של מר דב בר-ניר, במאמרו "אחרי הבעס — רחמים" (על המשמר 23/3), בסיגנון שהנייר נותנו להסמיק ממנה. בעיסוקו בתוכיות "האגודה ליהדות הומניסטית חילונית". השמצת הדיבר והגסיבנות להשפילו ב"רחמים", לאחר הסתה פופוליסטית מרועה הנזקקת לאושוויץ וטרבלינקה, באותן אלמנות שכולות שמגיים הרב כהנא. בתוספת כמה ציטוטים משובשים ומקוטעים והרי לך מאמר.

הואיל ואינני ירוק בעולם הפוליטי ובמיוחד האידיאולוגי, ברור לי שלהשמצות, לגידופים ולרצח האופי, ישנה רק מטרה אחת: למנוע מציבור הייעד את היכולת להבין ולהחליף מידע ודעות. אין זה שונה בעיקרון, מן המסורת היהודית האורתודוכסית, ששליטיה הרבניים מנעו ומונעים מצאן מרעיתם, סיפרות חיצונית ודבוי "כפירה", ירחם השם.

נכון, אנחנו אומרים, שהומניזם ויהדות במיסגרת כוללת, בהחלט עומדים בסתירה. אנחנו גם אומרים ש"הומניזם יהודי" אינו זהה ל"הומניזם אוניברסלי" ואף סותר אותו. אף מוסיפים, ש"הומניזם יהודי" זהה ל"דמוקרטיה יהודית", ודמוקרטיה יהודית טובה אולי למר דב בר-ניר, ורעה למותחם זה/ו או לאנטון שמאס. ייתכן ואנו טועים, כי בכל דבר שאנו ואחרים אומרים יש גרעין של טעות וספק. על כך אפשר להרחיב ולהתדיין ולהחליף דעות, ואפילו להזמין את וותר ושמאס לאותו נושא.

נכון, שמן ההגדרות יכולות להישמע מסקנות פוליטיות שונות, אך האין זה לגיטימי? מדוע צריך לגייס כוחות השמצה וחרם במקום בעלי דעה ודעת? מדוע אין בינינו לבין "המידרשה לציונות ויהדות" של מר יגאל עילם ומר צבי כסה, חילופי מהלומות על כמה דברים שבמחלוקת או עם "האגודה לזכויות האזרח" על הימנעותה מפעולה בנושא הפרדת הדת מהמדינה? לכן, טוב עשה, מר בר-ניר, אף כי לא לטובה נתכוון, שהואיל להעלות נושא הקשור ליחסים שבינינו לבין הארגון ההומניסטי והאתי הבינלאומי והתנגדותנו במסגרת זו לקבלת ה"אגודה ליהדות הומניסטית חילונית" לתוכה. הן משום שאנו סבורים שקבלת אגודה בעלת כוונות פוליטיות ברורות, יותר מאשר הומניסטיות, תגרע מן הארגון ההומניסטי וההומניזם הישראלי, ובעיקר מסיבה אחרת שעשויה בהחלט לעניין את הקורא, שכן מסבירה היא, מדוע אנשים די ממוסדים ואגודה בעלת יכולת מימסדית נרחבת, נכנסה לאותה שכות של דימוי שמות, המחייב לכאורה מאבק כנגד אגודה לגמרי לא ממוסדת, מוגבלת ביכולתה הפיננסית ושונה ממנה לחלוטין, ועד כדי העמדת העניין בבחינת "אנחנו או הם". לשם כך עלינו לחזור לאותם ימי לבנון.

מיד עם הפלישה הישראלית ללבנון — זו הקרויה רשמית "מיבצע שלום הגליל" — פרסמה אגודתנו מודעות בעתונות, בגבול יכולתה הכספית, וגם ב"על המשמר" המביעות זעם ואבל. זעם על ניצול צה"ל, על-ידי בגין-שרון-רפול, כדי לפתור את הבעיה הפלשתינית פתרון סופי, וכדי לספח בקלות את השטחים הכבושים. אבל, על רבבות בני-אדם הרוגים ונפגעים ועל ההרס הרב שגרמה הפלישה.

פרופ' מיכאילוביץ' מיוגוסלביה, חבר המרכז העולמי, הכין, בשם המרכז, הצעת החלטה לאישור המליאה כדלקמן: "הארגון הבינלאומי מביע את דאגתו הרבה, נוכח הטבח החמור המתרחש כרגע בלבנון. כהומניסטים, לעולם איננו מקבלים שימוש בכוח פיסי, כדי להשיג מטרות פוליטיות על-ידי הצדדים המעורבים. זכותם המלאה של שני העמים, הישראלי והפלשתיני, להתקיים במדינה עצמאית משלהם. אנו דנים לכף חובה במיוחד את המצור נוסח ימי-הביניים על עיר מודרנית, הגורם לסבל רב וממושך ולמותם של אלפי בני-אדם, בעיקר אזרחים חפים מפשע, נשים וילדים". ההצעה נוסחה בהתייעצות איתי והזדהותי המלאה.

הצעה שלישית משלו

עו"ד גבריאל גלייזר, אזרח קנדי וישראלי, שהיה אז חבר אגודתנו ומזכירותה, עשה את דרכו עם רעייתו, בכמה ממדינות אירופה, באותם ימי לבנון הלוהטים והגיע לוועידה, בערב אסיפת-המליאה. ראה את ההצעות וההחלטה, נתמלא זעם והכין מיד הצעת החלטה שלישית משלו המבקשת לבטל כליל את שתי ההחלטות הקודמות ולהמירן בשלו, כדלקמן: "הואיל ומטרת האמנה הפלשתינית של אש"ף היא להשמיד את מדינת ישראל על-ידי שימוש בכוח אינה ניתנת להשגה ויש לדחותה; והואיל וישראל הסכימה בהסכם קמפ דייוויד לעיקרון הזכויות הלגיטימיות של הפלשתינים; ומתוך התייחסות לעובדה, שהנוכחות של אש"ף בלבנון גרמה למלחמת דמים והביאה לאי-סדרים במדינה בלתי יציבה ממילא; והואיל ולבנונים מרובים מעריכים, שהנוכחות הזמנית של הישראלים בלבנון יוצרת אפשרות של תנאים המבטיחים יציבות לארצם: לפיכך מגנה האספה את האלימות של אש"ף, אשר חייב את ישראל לנקוט בפעולות של הגנה עצמית" בהמשך יש עוד הסבר ארוך ומנומק להצעת החלטה אלה, שלגמרי לא במקרה, היה זהה לאותה חוברת הסברה ממשלתית, שקבלתי במטוס, ושהיה מיועד ללמד את היוצאים לחו"ל, כיצד לנמק בעולם את "מבצע שלום הגליל". מר גלייזר נכשל ושתי ההצעות הראשונות נתקבלו.

בישראל התפוטר מן "האגודה ההומניסטית החילונית בישראל" עו"ד גבריאל גלייזר, אשר הכתיר עצמו בתואר "יו"ר הוועדה ליחסים בינלאומיים". זמן קצר לאחר מכן נתכוננה "האגודה הישראלית ליהדות הומניסטית חילונית", ועו"ד גבריאל גלייזר משמש בה כ"יו"ר הוועדה ליחסים בינלאומיים". הדמיון המפתיע בכל, אינו יכול שלא לעורר ספקות מרובים ביחס לכוונה לבטל, בעזרת גורמים נוספים, את קיומנו ולרשת אותנו בארץ ובארגון הבינלאומי. אם ישנן סיבות נוספות, שמעבר לסיבות האישיות, כגון היותנו גורם שאין להשאירו בין "גויים" ללא פיקוח רישמי, איננו יודעים, והכל פתוח להשערות והנחות. וזוהי סיבת הסיבות להתנגדותנו לקבלת אגודה, שהנציג שלה בארגון ההומניסטי הבינלאומי, מייצג בעצם את הנאמנות הלא כל כך כפולה שלו, ומכל טעם שהוא מחר, ובכל שעה מכריעה, ובגיבוי של הקבה"א והמים שמאחוריו, ייצא אל העולם, שהוא נוהג לשוטט בו, כדי להגן על המדיניות הישראלית. לא חשוב של איזו ממשלה ולא חשוב מה היא תעשה והכל בשם ההומניזם היהודי או הישראלי.

אם נחזור לבר-ניר ולמיסמך שעליו הוא מדבר, מיסמך זה כלל אינו אישי שלי והנסיון להציגו כאישי, מלבד זה שהוא נועד, כדי לחסל להשמיץ ולהעליב. הוא נועד לבלבל דברים. מיסמך זה נערך ונחתם על-ידי פרופ' מאיר סמורודינסקי, ד"ר יהודה קופפרמן, ד"ר אבישי ארליך, ד"ר יוברט לוריון והמבר חוס שיק. החברה שרה חסון ועבדכם הנאמן, כל המעוניין יפנה אלינו ויקבלו.

אנו חברים בארגון ההומניסטי הבינלאומי מאז 1976 ונמשיך להיות חברים בו, למרות לבו של מר בר-ניר ועל אף שבעזרת כלי נאמנות כפולה נמצא בה מר גלייזר. עם כל עמדותינו בשאלת הלבנון ומסביב לה, שמו בפנינו דלתות ופיתחו יחסים מיוחדים עם אגודות ואישים שתמכו ותומכים בעמדותנו וגם נתרחבו מתוך כך יחסינו עם עוד בינלאומיים נוספים. אך אותה תרומה גלה של מר בר-ניר, הרואה בגוף בינלאומי אך גוף ש"גויים" נמצאים בו, ושלכן יהודים צריכים להיזהר מהבעת דעה בפניו ולחזק סולידריות יהודית בתוך הארגון הבינלאומי ההומניסטי, ראויה להתייחסות.

מדינת ישראל היא מדינה ריבונית [illegible] איזו עיירה או קהילה יהודית. אנחנו [illegible] ריבוניים המקיימים מגעים עם אזרחי [illegible] אחרות, שאינם יחסי צביעות, משום [illegible] דיפלומטים ופוליטיקאים, כי אם [illegible] אוניברסליים ורשאים לכן, וזוקית [illegible] להביע דעה הדדית על בעיות כל [illegible] ומדינה ועל השילטון ועל עושי דבר [illegible] השילטון, משום שבעיות חברה אנושית [illegible] הן בעיות החברה האנושית כולה. כך [illegible] דרום אפריקה והאפארטהייד, כך [illegible] ניקרגואה והטרור המאורגן של [illegible] כך לגבי החטופים או ה"מובאים" [illegible] בצ'ילי ובארגנטינה, כך לגבי [illegible] הישראלית-פלשתינית, מי שסבור [illegible] שיחסים עם "גויים" מחייבים [illegible] ממשלת ישראל, לא חשוב מה ולא חשוב [illegible] כדי שלא להפוך ל"מלשין", עדיף לו [illegible] לבית-הכנסת שבעיירה ואל יהודי [illegible]

2.4.87

מאת דורית גפן

השורה השנייה ב"עבודה" — על-פי "תחזית מגן"

גד יעקבי

לפני כשבוע ימים התבטא ח"כ דוד מגן, (תחרות) חבר ועדת המשנה של ועדת החוץ והבטחון, אשר חוקרת בימים אלה את פרשת פולארד, כי להערכתו יהיו בעתיד הלא-רחוק שינויים בהנהגת המדינה, כתוצאה מפרשה זו. נכונים מתייחסים לדבריו של מגן חייבים לסייג אותם מראש בכמה הסתייגויות. כמו למשל הנסיבות והמקום שבהם השמיע את הערכתו זו. היה זה במהלך כינוס אזורי של פעילי מחנה שרון, ימים ספורים לפני כינוס המושב השני של ועידת "חרות". לא יהיה זו טעות להניח, כי יותר משכיוון מגן באמירה אשירה אל ראשי מפלגת העבודה פרס ורבין, אף כי גם הם נכללו בה, הרי דבריו נועדו לשינוי הצפוי בהנהגת הליכוד. שהרי כל המאבקים המתנהלים היום בתנועת החרות כיום ותמציתם הוא המקום הראשון, המועמדות לראשות הממשלה מטעם הליכוד בבחירות הבאות. איננו חייבים גם לקבל את כל הערכתו של מגן, מה גם, שעד כה לפחות לא נבחנו הערכות קטגוריות כאלה מצד ועדת המשנה של ועדת המשנה העוסקת בחקירת פרשת פולארד.

למרות ההתנערות המוחלטת של הדרג המדיני מכל אחריות בפרשת פולארד, הרי אין זה מעלים לחלוטין מהתפתחויות שעלולות לצמוח בעקבות מסקנותיהן של ועדת המשנה של ועדת החוץ והבטחון, וכן מאלה של ועדת רוטנשטרייך-צור, החוקרת אף היא את הפרשה. הדר בציבור על התפטרותו של [illegible] מהפיקוד על בסיס חיל-האוויר כלשהי, מרמז כי אי-הנוחות, בלשון המעטה, בהתנערות של הדרג המדיני מכל אחריות, אינה תשקע בהכרח, אלא היא עלולה עוד להתגבר ביתר שאת החוצה.

אף כי מחדל יום הכיפורים ופרשת פולארד הם רחוקים משום היבט שהוא, קשה לשכוח העובדה שוועדת אגרנט לא קבעה מסקנות אישיות לגבי הדרג המדיני ואחריותו. הרי הציבור לא השלים עם הטלת כל כובד האחריות על הדרג הביצועי, ובראש וראשונה על הרמטכ"ל דאז דוד אלעזר (דדו). ואכן, [illegible] של דבר נאלצה גולדה מאיר להתפטר. ידוע היטב אז, כי היתה זו הדרך היחידה שלה לאפשר גם את משה דיין להתפטר. אם כי הוא על אותה אם כרצונה שיתפטר, אך היא עשתה זאת. מכל מקום, אין ספק שהיה זה הלחץ הציבורי שגרם או להתפטרות הממשלה. כאמור, אין שום קו דמיון בין מחדל הכיפורים לבין פרשת פולארד. [illegible] חמורה ביותר. למרות דברי [illegible] שאנו שומעים מהשלישיה שמיר, פרס ורבין, ספק אם הציבור יודע את מלוא נזקיה לטווח המיידי והקצר, ואף לטווח הארוך יותר לגבי יחסי ארה"ב-ישראל.

*

אם לחזור לדבריו של ח"כ מגן, ולהתייחס אליהם, לפחות באופן תיאורטי, כבעלי סבירות כלשהי, הרי מתעוררת מיד השאלה מה יקרה במפלגת העבודה — אם שמעון פרס ויצחק רבין ייאלצו לפרוש בעקבות פרשת פולארד. כידוע, שאלת הירושה במפלגת העבודה אינה מהווה נושא "חם", אם כי ישנם בוודאי אישים שונים אשר מכשירים את עצמם לאותה עת, שההתמודדות על המקום הראשון תהיה אקטואלית. עד כה לפחות קיים קונסנזוס ב"עבודה", ששמעון פרס ימשיך להוביל את מפלגת העבודה גם בבחירות הבאות. הנושא לא עמד לדיון מפלגתי, ולא התקיים עליו עדיין ויכוח פתוח. אך קשה לראות היום מועמד אחר במפלגת העבודה, אשר מסוגל להביס את פרס. יתירה מזו, בנסיבות רגילות, ספק אם תהיה בכלל התמודדות במפלגת העבודה על המקום הראשון.

אך אנחנו עוסקים כרגע באפשרות של נסיבות פוליטיות מיוחדות, אשר יאלצו את פרס ורבין, הן מבחינה ציבורית והן מבחינה מפלגתית, לפנות את מקומם בראש מפלגת העבודה, כתוצאה ממסקנות הוועדות שעוסקות בחקר פרשת פולארד. במקרה כזה אנו עשויים לראות מאבקים והתארגנויות של כמה וכמה מועמדים פוטנציאליים. וגם אם ניתן לשער, כי התמונות של תנועת החרות לא יצולמו אז במפלגת העבודה, הרי המאבקים לא יהיו פחות חריפים וקשים.

*

כמו ב"חרות" גם ב"עבודה" לא חסרים מועמדים לראשות הממשלה, לפחות על פי דעתם והערכתם העצמית. ישנם אישים אשר כבר הצהירו על כוונותיהם בהזדמנויות שונות. כך למשל עשה מוטה גור, אשר ודאי יהיה בעתיד אחד המועמדים בהתמודדות מעין זו. לכאורה אין גור נמצא היום במרכז העניינים לאחר שהתפטר מהממשלה. אך אם אכן יתרחשו הדברים על פי הערכת הח"כ מגן, יוכל גור לטעון, כי הוא לא רק תבע אחריות מיניסטריאלית בפרשת השב"כ, אלא אף הסיק מסקנות אישיות כאות מחאה, ונתן דוגמה אישית.

מועמד אחר אשר כבר אמר בעבר כמה פעמים, כי בכוונתו להתמודד על מועמדות ראשות הממשלה, הוא השר גד יעקובי. מבין דור ההמשך של ההנהגה המיניסטריאלית של מפלגת העבודה, יעקובי הוא הוותיק ובעל הנסיון הרב ביותר. אך קשה להעריך, כי יתרונות אלה יספיקו לו כדי לקבל תמיכה רחבה בתוך המפלגה.

מועמד פוטנציאלי אחר, שנהנה אומנם מתמיכה בתוך מרכז המפלגה, שהוא הגוף הבוחר את הרשימה לכנסת ואת העומד בראשה, הוא המזכ"ל עוזי ברעם, שמאז שנכנס לתפקידו לפני כשנתיים הצליח לצבור כוח ניכר. אלא שבניגוד ליעקובי, ואף לשרים בעלי נסיון ממשלתי קטן יותר, ברעם לא כיהן עדיין בממשלה. אומנם ישנו התקדים של יצחק רבין, אשר נבחר לראשות המפלגה והממשלה לאחר נסיון קצר ביותר כשר העבודה בממשלת גולדה מאיר, אך רבין לא צמח מהעסקנות המפלגתית. הוא נהנה באותם ימים מפופולאריות ציבורית רבה הן כרמטכ"ל מלחמת ששת הימים, והן כשגריר ישראל בוושינגטון, אין צורך להזכיר את הציפיות הרבות שנתלו בו אז.

מועמד שיכול היה בנסיבות אחרות להיות בעל סיכויים גדולים מאד הוא יצחק נבון, אלא שמאז כניסתו לממשלה, וקבלת התפקיד של שר החינוך והתרבות, איבד נבון גובה רב. ונדמה כי חלק ניכר מהפופולאריות העצומה, שהיתה לו בעת כהונתו כנשיא המדינה החמישי, התבוננה ללא שוב במשך השנתיים וחצי האחרונות.

מועמד נוסף אשר עשוי להציג את עצמו בהתמודדות מעין זו הוא השר משה שחל. לאיש במפלגת העבודה אין כמעט ספק, כי שחל בונה את עצמו להתמודדות כזאת — לא בקדנציה הזאת, אבל בהחלט בקדנציה שלאחר פרס ורבין. אם ייווצר מצב, שבו ייאלצו פרס ורבין לוותר על הנהגת המפלגה, עשוי שחל להיכנס למרוץ כבר במערכת ההתמודדויות הקרובה.

אישיות נוספת שיכולה לצוץ בין המתמודדים השונים, הוא השר עזר וייצמן. אלא שקשה מאד לתאר מצב שבו מפלגת העבודה נותנת את "הדובדבן" שבעוגה לאיש שזה מקרוב הצטרף אל שורותיה. מעשה כזה היה בבחינת מהפיכה, והסיכוי של וייצמן לזכות בתמיכת המרכז בראש הרשימה לכנסת שואף לאפס. לאו-דווקא משום שאין הסבורים שהוא יכול להתאים לכך, אלא בראש וראשונה בגלל שיקולים פנים-מפלגתיים.

כדי שהערכתו של הח"כ דוד מגן תהיה נכונה ואף תתממש, חייבת להתרחש "רעידת אדמה" פוליטית בעקבות המסקנות וההמלצות שיוציאו שתי הוועדות העוסקות בפרשת פולארד. אם לשפוט על פי מראה עיניים בלבד, ללא ידיעת המידע המצוי בידיהם של חברי שתי הוועדות, נראה כי גם רבין ופרס וגם שמיר מהלכים על קרקע מוצקה, המבוססת על עמידתם מראשית גילוייה של הפרשה — לא ידענו, ועל כן איננו אחראים.

מוטה גור

משה שחל

עוזי ברעם

כסף קטן — או גדול?

צוו המשאורות של השר יצחק מודעי, [illegible] להוצאות הידיים שלו עם ידידיו [illegible] מתנועת ה"חרות" — מייד לאחר [illegible] אישרה כמעט פה אחד את הסכם [illegible] בין שתי המפלגות, לא הסתירו את [illegible]. אכן, הליברלים זכו מן ההפקר, [illegible] כמעט של מרבית צירי תנועת [illegible] "לגמור מהר" את העניינים. לא ציוץ [illegible], לא ערעור ולא הרהור, שמא [illegible] טעות, שמא המחיר מופרז, או [illegible] "חרות" את ראשה הבריא והכל [illegible] למיטה הליברלית החולה. מכל [illegible] לא היו למודעי וחבריו חששות הם נתכבדו — באותו הרף-עין של הצבעה.

לא נלאה את הקורא בסעיפיו השונים של ההסכם, אלא בחת את סעיף ה' בסעיף 10, הנוגע להסדרי המעבר, תחת הכותרת: עם ועידת היסוד. סעיף המשנה קצר ביותר: "יאוחדו הכספים והנכסים". ניסוח פשוט והגיוני, שהרי אם שתי המפלגות מתאחדות למפלגה אחת ברור גם, כי כל מה שיש לאחת יהיה מעתה שייך לשנייה, ולהיפך. או במלים אחרות, הכספים והנכסים של שתי המפלגות יהיו שייכים למפלגה המשותפת.

בניגוד למפלגות רבות אחרות, ביניהן כמובן תנועת החרות, כמעט ולא שמענו במשך השנים על בעיות כספיות במפלגה הליברלית, לא על חובות מיוחדים ולא על גרעונות גדולים. אדרבא, בדרך-כלל יצא שמה כמפלגה בעלת נכסים. נכון, שבתוכה היו לא מעט ויכוחים ומאבקים לגבי חלוקת הכספים והחזקתם, ולא מכבר היה נסיון להדיח את צבי רנר מתפקידו כגזבר המפלגה, כדי להוציא מיידיו את "החמצן" של המפלגה.

כאשר פרשה קבוצת חברים מהמפלגה הליברלית לפני למעלה משנה, והחליטה על הקמת המרכז הליברלי, תבעו ראשיה לקבל חלק מאותם נכסים של המפלגה. אחד מאלה שהחל לבדוק את רכוש המפלגה היה יחזקאל פלומין, מי שכיהן בעבר כסגן שר האוצר. עד כמה שידוע, הוא טרם הצליח לאסוף את כל הנתונים. אך דבר אחד הסתבר, כי רובם של נכסי המפלגה הליברלית אינם רשומים על שמה, אלא הם רשומים כעמותות על שמות חברים שונים במפלגה, ביניהם ח"כים, שרים וכל מיני עסקנים. מבחינה משפטית, כך מבהירים לנו, אין עמותות אלה מהוות חלק בלתי נפרד מהמפלגה. בקיצור, אם סבורים אנשי הגזברות בתנועת החרות כי עתה יוכלו למלא את קופתם הריקה במצלצלים רבים, נכונו להם הפתעות, ובעיקר ויכוחים רבים, שאולי אף יגיעו לבתי-המשפט. קודם לכן יהיה עליהם להעסיק משרד חקירות, שיבדוק ויגלה את כל אותן עמותות הקשורות למפלגה הליברלית, והמחזיקות תחת ידיהן את רוב נכסיה השונים והמגוונים.

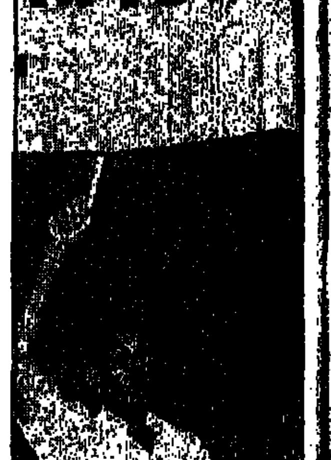

יצחק מודעי
הצבת נכסים

2.4.87

בלי בגין ובלי "חרות"

עד היום זוכרים לדוד בן-גוריון שאמר בשעתו: בלי "חרות" ומק"י. ההקשר של אותה פסילה מפורסמת היה בכנסת, בשנות החמישים, שבהן הציג בן-גוריון את שתי מפלגות האופוזיציה דאז, מחוץ לקונסנזוס הלאומי, ומחוץ לשותפים הפוטנציאלים של קואליציה כלשהי. מאז שטפו מלים רבות את הכנסות הרבות, ו"חרות" לא רק שנעשתה שותף לממשלת אחדות ב-'67, היא גם עמדה בראש ממשלה קואליציונית, בלי מפלגת העבודה, והיום היא שותפה שוות שלטון ומעמד בממשלת אחדות לאומית, שבראשה עומד איש "חרות".

והנה מסתבר, שתנועת החרות החליטה השבוע לוותר מרצונה החופשי על שמה, שאותו נשאה בגאון והדר עד היום הזה. עם אישור ההסכם עם הליברלים על איחוד בין שתי המפלגות, נותר רק פסק זמן קצר — עד ליישומו המלא של ההסכם, לקיום השם "חרות". אחר-כך, "חרות" — יוקר. במקום זה תהיה בכנסת הי"ב 12 מפלגה שתשא את השם "הליכוד", תנועה לאומית-ליברלית. קצת מדהים באיזו קלות הסכימו בתנועת החרות לוותר על השם, והרי נאמר על-ידי חכמים יותר: טוב שם משמן טוב. הליברלים, כפי שאפשר לראות, הצליחו להגניב את שמם גם למפלגה החדשה. בעתיד אפשר יהיה לומר, בלי בגין ובלי "חרות".

מנחם בגין
זכר לימין בן-גוריון

רשות הקורא

דו"ח מזעזע של מבקר ההסתדרות

דו"ח מבקר ההסתדרות מזעזע כל חבר הסתדרות, ובמיוחד את הוותיקים. ההטבות המפליגות שחילקו לעצמם הבכירים בחברת עובדים, אי-הסדרים במועצות הפועלים ו"בהפועל", גובלים ממש בפלילים — וכל זה על גבם של פועלי ישראל. על גבם של אלפי מפוטרים מחוסרי עבודה, קשיי-יום, אלפי גימלאים הנאבקים על קיומם. וכרגיל אצלנו, איש אינו אשם, איש אינו קם ואומר "אשמתי". איש לא חושב לתת את הדין.

לדעתי, יש להקים בית-משפט עממי ולשפוט את האחראים למחדלים. את המשתמשים בכספי פועלי ישראל ועושים בהסתדרות כבתוך שלהם. ברור לכל שהמחדלים לא החלו כעת.

ירוחם משל יצא בזמנו בהכרזה שהוא נגד נסיונות הטיות. משל הוא כיום יו"ר מכון לבון וגם יו"ר ותיקי התנועה, ואולי מכהן בעוד כמה תפקידים. מקבל תמורה בעד תפקידו במכון וגם הטבות נוסף לפנסיה נדיבה. אצלו, במכון לבון, עובדים פנסיונרים כהתנדבות. מלה יפה התנדבות. למה משל עצמו לא מתנדב? שיתן דוגמה ולא רק ידבר.

נקווה שסוף-סוף יקום, איש אחד או יותר ויגידו: אשמים אנחנו. אנו מפנים את המקום. אחרת זה הרס ההסתדרות על כל היפה והנשגב שבנו דורות של חולמים ומגשימים.

מרדכי פלג, תל-אביב

כותרת תמוהה

השתוממתי לקרוא ב"על המשמר" מיום 22.3.87 ידיעה תחת הכותרת "הבדואים בפיתחת רפיח מורים למפ"ם בשל מעורבותה למניעת גירושם. בהסתמך על מה שאמר בדואי תושב פיתחת רפיח". תמיהתי נובעת מן העובדה שבידיעה המקורית, שהועברה אליכם על-ידי דוברת המפלגה, צויין ש"דברים אלה נאמרו ללטיף דורי, חבר מזכירות מפ"ם, בעת שביקר במצרים אצל בדואי פיתחת רפיח".

אולי תסבירו לקוראים איך הצליח עורך הלילה באותו ערב להפוך אותי לבדואי וגם למחוק את שמי?

לטיף דורי

פקדת דו-לשוניות

צריך לחייב את הממשלה להשתמש בשפה הערבית בכל משרדיה, שלוחותיה וזרועותיה — לא רק במודיעין, בביון וכיו"ב. למדינת ישראל שתי שפות רשמיות. כדי לממש את הזכויות האזרחיות השוות, כל אזרח צריך שתהיה לו אפשרות להתנהל ולהתדיין בלשונו.

יש להתקין תקנה, שכל הניירת וכל הפקדת (הפקידים) חייבות להיות דו-לשוניות. דו-לשוניות צריכה להיות תנאי בסיסי לקבלה לעבודה בממשלה. פה ושם זה מבוצע, אך באורח חלקי ביותר ולפעמים אפילו באופן פוגע — בהזמנה בבית משפט אך לא באולמו; בהודעת מס הכנסה, אך לא כמשרדיו וכיו"ב.

מע"צ החליט, לפני למעלה משלוש שנים, שכל תמרור יהיה גם בערבית (נוסף לעברית ולאנגלית "המובנת מאליה", למרות שאיננה שפה רשמית), אך הדבר אינו מבוצע בשלמות. למשל, ב"נתיבי אילון" אין רישום בערבית אפילו כפינה נידחת אחת.

ודווקא רוב אזרחי המדינה הם בעלי זיקה ללשון הערבית: כן, כולל מה שנקרא "יהדות ערב", ש"עבותה" את שמה ל"יהדות המזרח"...

סעדיה ישריינאת, ת"א

"הקיבוץ האחר" הוא עין החורש

הנני מברך מקרב לב את קיבוץ שער הגולן לרגל יובלו במלאת לו 50, ומאחל המשך עבודה פוריה בכל תחומי החיים. עם זה הרשו לי להביע פליאה על משפט החוטא באי-דיוק, שנשתרבב ברשימה "קיבוץ עם שיר" ("על המשמר", 20.3.1987), לפיו הקיבוץ נוצר "מקבוצה של בוגרי השומר הצעיר" מצ'כיה, ומקבוצה של יוצאי התנועה בפולניה, שכינתה עצמה "קיבוץ המקביל" — שם שנבחר כמחאה נגד קיבוץ אחר, שקם בפולניה באותו זמן ונהג ברדנות יתרה בקבלת חבריו. ה"מסורבים" התארגנו והקימו את הקיבוץ המקביל".

יש לי הכבוד להיות חבר באותו "קיבוץ אחר". הוא קיבוץ עין החורש. יתר על כן, נבחרתי יחד עם דוד הנגבי (אז רוזנבוים) למזכירות של קיבוץ העלייה א' בכינוס בעיירה פאלניצה, ליד וארשה. זה היה בשנת 1926, לאחר הפסקת עלייה ממושכת וקיום עשרות קיבוצי הכשרה ובהם מאות שומרים שציפו בכליון עיניים לעלייה ארצה. לקיבוץ זרמו מאות מועמדים השואפים להצטרף אליו. אנו, האמונים על תפישת הקיבוץ האורגאני שגודלו 100-128 חברים, חששנו מהצפה שתגרום להפרת כלל מקורש של התנועה. אילו היינו בקיאים יותר בנעשה בארץ, היינו גורסים קיבוץ עלייה א' וב', על משקל דגניה א' וב'. דוד הנגבי, מהיר ההחלטה וההכרעה, הפליט "קיבוץ מקביל" — וכך קם הדבר.

יעקב דורביין, עין החורש

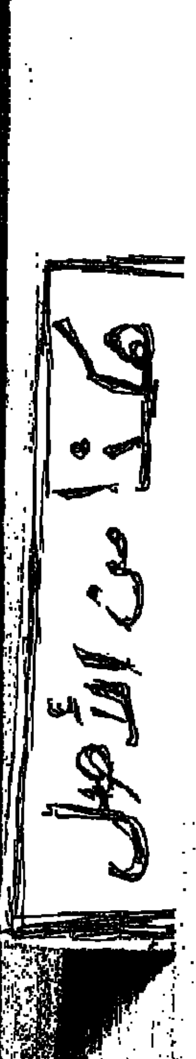

עמוס מר־חיים:
התעשייה והחקלאות שילמו את מלוא המחיר

השבוע הציגה קבוצת „כלל ישראל" את תוצאותיה ב־1986. הרווח המתואם של הקבוצה היה כ־15 מיליון דולר, אולם עיקרו בא מעסקי מסחר וביטוח ומיעוטו — מתעשייה. מנכ"ל „כלל תעשיות", עמוס מר־חיים, אומר: „מבחינתנו, 1986 היתה שנה קשה מאוד. היציבות במשק אומנם היתה דרושה כאוויר לנשימה, אבל עבור היציבות שילמנו תשלום מלא ולצערי התעשייה והחקלאות היו המגזרים היחידים ששילמו את מלוא המחיר בשנה שעברה".

„כלל תעשיות" סיימה את 1986 ברווח של 5 מיליון דולר. לדברי מר־חיים, זהו רווח אמיתי", המתבטא בתזרים מזומנים חיובי. „אבל אם מבודדים את הפעילות התעשייתית כשלעצמה, סיימנו את 86 באיזון — לעומת הפסד של 2.5 מיליון דולר בפעילות התעשייתית ב־1985. אנחנו רואים בכך הישג, כיוון שהיו שלושה מפעלים בולטים עם הפסדים גדולים — סאיטקס, אי.ס.איי ואורדן. ההפסד של שלושתם יחד, כשהוא משוקלל ביחס ל„כלל תעשיות", היה 11 מיליון דולר. והמפעלים האחרים היו צריכים לעשות מאמץ גדול כדי להביא לידי אותו איזון שבו סיימנו את השנה".

מר־חיים אומר, כי המחיר הכבד ששילמה התעשייה מתבטא בכל המגזרים. „בתחום הביקושים היה פיקוח על המחירים בשוק המקומי. רוב המפעלים של „כלל תעשיות" הם יחידים בענף (מלט, נייר), או מובילים בענף שלהם (כמו ביתן ופנורוסט), ובתור שכאלה הם היו נתונים לפיקוח. הפיקוח דפק את התעשייה ב־1986. בתחום הביקוש הביטחוני המקומי, הקיצוץ העמיק והלך. מפעלים כמו אורדן, פרניץ לוי (למצנחים ומוצרי גומי) וביתן קיבלו פחות הזמנות. במקביל, שחקה הקפאת שער החליפין את היצוא, בעוד העלויות הולכות וגדלות. כתוצאה מכך התוכניות שהיו הצטמצמו במידה ניכרת.

„בתחום העלויות, נפגע התעשייה, ובתוכה „כלל תעשיות", מהעלייה בשכר הריאלי במשק, לעומת 1985. הריבית הריאלית גדלה והלכה ונעשתה לבלתי אפשרית. במקביל, נותני שירותים, החל ברשויות מקומיות וכלה בשירותים טכניים ועסקיים למיניהם שאין עליהם פיקוח, העלו מחירים בצורה בלתי אפשרית".

מנכ"ל „כלל תעשיות" אומר כי החברה קראה את המפה. „במהלך 86 הגענו למסקנה שאין שום סיבה שנשליך את יהבנו על הממשלה, וככל שהקדמנו להבין את זה, כן היטבנו עם עצמנו. הממשלה לא נתנה שום סימן, מחוץ ממס שפתיים בצורת רפורמה במיסוי, שהיא מעוניינת בצמיחה, בהשקעות ביצוא, או בהרחבת הבסיס היצרני של המשק". לדברי מר־חיים, „כלל תעשיות" עשתה שורה של פעולות התייעלות במפעלים, תוך הקטנת כוח־האדם, חיסכון בעלויות ולעיתים אף החלפת פיסגה ניהולית במפעלים. „שמנו דגש מיוחד כחיסכון, בעלויות מימון וכמיצוי יתרונות קבוצתיים שיש לנו".

מר־חיים רואה את 1987 במבט קצת יותר אופטימי. „היום מצבם של מפעלי „כלל תעשיות" טוב יותר ממה שהיה בראשית 1986, וזה מביא אותי למסקנה שב־1987 יהיה מצבם טוב יותר מאשר ב־1986. אבל הדבר לא מנחם אותי. כי הדעת נותנת שגוף כמו שלנו, שמצבו טוב יחסית והוא נזיל ויש לו תשתית מקצועית וניהולית, ישתתף בתהליך הצמיחה שצריך לבוא אחרי תהליך הבלימה — אבל אין שום תהליך של צמיחה, ולא ננקוט שום צעד בכיוון הזה כל עוד הכללים הקיימים שוררים במשק".

המחזור של „כלל תעשיות" הגיע בשנה שעברה לכ־900 מיליון דולר, כאשר כ־600 מיליון ממנו מיועדים לשוק המקומי האזרחי, כ־250 מיליון דולר ליצוא ופחות מ־50 מיליון דולר לשוק הביטחוני (דומה להיקף ב־1985). בסך־הכל היתה עלייה ריאלית של כ־5 אחוזים בהיקף המחזור. „אם הדברים היו מתנהלים בעולם שבו הכללים הם נורמאליים — שער חליפין ריאלי והצמדת שכר לתפוקה — היינו מרוויחים לפחות פי חמישה ממה שהרווחנו בשנה שעברה", אומר מר־חיים. „ההון נטו של „כלל תעשיות" הוא כ־200

עמוס מר־חיים
מנכ"ל „כלל תעשיות"

מיליון דולר. לו הייתי משקיע את זה במניות בנקאיות, הייתי מקבל תשואה שנתית של 17 אחוז. למה אני לא יכול לקבל חצי מזה בתעשייה? אני לא רוצה פיצוי על הירידה בערך הדולר בעולם. אבל לא יתכן שפתאום בנק ישראל מציע להטיל היטל של 3 אחוזים על הלוואות במטבע־חוץ — שפירושו ב„כלל תעשיות" — 4 מיליון דולר — וכל מה שעשינו יורד לטמיון. אני מנסה להשיג הון כדי לקדם את היצוא, ומטילים עלי היטל שמקשה עלינו".

בשנה שעברה גייסה „כלל תעשיות" 54 מיליון דולר באגרות־חוב, ששימשו למימון השקעות, לשיקום פיננסי של מפעלים במצוקה ולהחלפת הלוואות יקרות לזמן קצר. השנה תגייס החברה סכומים נוספים, הן באגרות חוב והן במניות.

עמוס מר־חיים גורס שאין להספיד את תעשיית ההיי־טק, אבל צריך להפיק לקחים מהמשבר הזמני שאליו היא נקלעה. „המושג היי־טק עוות אצלנו. היי־טק זה לא רק מוצר עתיר־ידע, אלא גם תהליך ייצור מתוחכם. אם עוברים לייצור מזון בתהליכים עתירי־טכנולוגיה, או טקסטיל או מוצרי נייר או מוצרי מתכת בסיסיים, ניתן לרכוש יתרון יחסי בתחומים אלה. בדרך־כלל הצלחנו במה שנוגע לפיתוח, אבל לא נתנו את הדעת לתחום השיווק, ושם נתקענו. היינו חייבים לדעת שאם אין שיווק — ניקבר עם המוצרים שפיתחנו. דבר נוסף שחייבים להקפיד עליו הוא האיזון. ב„כלל תעשיות" משתדלים לשמור על האיזון בפיתוח, בין אם במוצרים בסיסיים ובין אם מוצרים מתוחכמים יותר, תוך הנחה שאחד תומך בשני. ב„כלל תעשיות" ממשיכים לבחון הצעות חדשות בתחום ההיי־טק, עכשיו מדובר בשני פרוייקטים, „אלי־אור" (מכשירים לביקורת ייצור באמצעות לייזר) ו„אר.סי.טי." (פרוייקט מחקרי לבניית מכשירים ממוחשבים לבדיקות דם). „קיבלנו את זה מפני שאנחנו מסוגלים להתמודד עם נושא השיווק", אומר עמוס מר־חיים.

חיים מרגלית, אודי נחשון

מזווית אחרת
חשיבותה של רצינות

אומנם רשימה זו עוסקת בחשיבותה של רצינות, אבל אפילו הכותרת איננה רצינית. שם מחזהו של אוסקר ווילד מבוסס על משחק מלים. המלה „ארנסט" באנגלית פירושה „רציני". אבל היא גם שם פרטי. עובדה שיש לה משמעות רבה במחזה. בתרגום המקובל לעברית כל זה הולך לאיבוד. ולסיכך הכותרת, כמו כל מה שידובר בו להלן, אינם רציניים. אם ברצינות עסקינן, מתבקש ממש להתחיל מפרשת פולארד ולקבוע שכולה, החל בעצם גיוסו וכלה בטיפול שלאחר החשיפה, היא קומדיה של חובבנות וחוסר רצינות. אבל זו כבר אמירה נדושה. יתר על כן, אילו היה מדובר בחריג או שניים, לא היה הדבר צריך לגרום דאגה חמורה, גם אם הנזק כבד. מה שחמור באמת הוא, שהמקרה כלל אינו חריג. הוא משתלב להפליא בחוסר הרצינות המאפיין את מכלול חיינו כאן, וזה המקור האמיתי לדאגה. לדוגמאות שינתנו להלן מתחומים שונים, מוזמן הקורא להוסיף מן העניינים המוכרים לו.

מאת ד"ר יקיר פלסנר

ממש אי־אפשר להימנע מפתיחה בחוסר רצינות שכבר עושה שימוש לתועלתה בפרשת פולארד. מדובר בביטול ההזמנה האמריקנית מ„רבינטקס". אומנם, החברה הישראלית לא עמדה בלוח הזמנים של הספקת הסחורה. אבל כידוע, האמריקנים חיים במזרח התיכון, ולכן אינם רגילים לדייקנות. סימן שכל העניין הוא נקמה על פרשת פולארד. תעשייה רצינית. „רבינטקס".

על־פי העתונות, תובע שר הקליטה להקדים את הבחירות. הוא מנמק זאת בחילוקי הדעות העמוקים שבין המערך לליכוד. אפשר לנחש שכוונתו העיקרית לעניין המדיני, קרי: ועידה בינלאומית, שאלת השטחים וכו'. אם כך, הרי טיעונו פשוט אינו רציני. נכון שהמערך מדבר על ועידה בינ"ל. אבל המערך יודע שבוועידה כזאת לא יושג הסכם אם הדבר לא יהיה מקובל על הסורים, וברור שאותם מעניין מה ייצא להם מהסכם; ולא מה יקבל חוסיין. כיצד מתיישבות אמיתות פשוטות אלה עם לחימתו העיקשת של המערך בזכות סיוע כלכלי ליישובי רמת הגולן הנתונים במצוקה? למה לא מתכוון המערך ברצינות — לוועידה או לישובים?

אם התכוון שר הקליטה לנושאים אחרים, אי־אפשר להבחין בהם. למשל, שום צד אינו תובע לשים קץ לעבירה המתמדת על החוק שמבצעת הממשלה, בהימנעה מלמנות נושאי משרת שהחוק תובע למנותם. כך היה זמן מסויים ביחס למבקר המדינה, זמן רב ביחס ליו"ר המועצה המייעצת לבנק ישראל, וכבר שנתיים ביחס למשנה לנגיד בנק ישראל. גם המדיניות בוועדת הכספים אינה מתנהלת על־פי קווים מפלגתיים, למעט המקרים בהם מדובר במה שנראה לח"כים באחוות מפלגתיות.

הלביא נוסע לאט וביוקר

הפרשה המדהימה הבאה היא פרשת הלביא המעופף. היום כבר אין איש, למעט כאלה שיש להם אינטרס אישי בהמשך פיתוח הלביא, התומך במטוס תמיכה עניינית. אפילו היועץ הכלכלי למערכת הביטחון נמנע מתמיכה כזאת בהופיעו בטלוויזיה ביום ששי שעבר. גם היועץ הכלכלי לשעבר של ראה"מ לשעבר הביע התנגדות ברורה (אגב, איפה הוא היה בעת שעוד לא היה „לשעבר"?), ובכל זאת, הפרוייקט נמשך, אבל בשם. שהמשמעות מהחלטה נכונה מבטאת חוסר רצינות, כך גם הצורה בה ממשיכים את הפרוייקט, מתקצבים אותו לחצי שנה. בשביל מי ההצגה הזאת? והאם לא ברור ששיטת תיקצוב כזאת מזיקה? האם חשב מישהו מה זה עושה למוראל של העובדים על המטוס ולפריון העבודה שלהם? איך אפשר להחזיק אלפי עובדים באופן מתמיד על חבל קצר? כן, שכחתי, ועידת „חרות", לאחר דיונים ממצים כתואר של דוד לוי, קיבלה החלטה בזכות המשך הפרוייקט. ככה הוא. גם ייראה.

ההשכלה אינה משתלמת

העניין הבא קשור בשכר הלימוד באוניברסיטאות, אף הוא מן הפרשות ה„חמות". ההיבטים הקשורים בעניין זה בליבך מלאים באבסורדים, שיש קושי להכניס סדר במחשבה על העניין. אך לנסות צריך. ובכן, אם לשפוט על־פי השכר שמקבלות היום קבוצות אקדמאים רבות בשירות הציבורי ובמערכת החינוך — פשוט לא כדאי להשקיע בלימודים של מקצועות רבים. בהם כלכלה, עבודה סוציאלית, חינוך וכל מדעי הרוח. כלומר, אילו צריך הסטודנט הבודד לשאת בעלות הלימודים שלו, היו רבים מהם לא ללמוד משום שההשקעה פשוט אינה משתלמת, אלא אם מתכננים מראש לעזוב את הארץ.

לא מדובר במליצה: ניו־יורק, בוסטון, לוס־אנג'לס ועוד מקומות רבים אחרים בארה"ב. מאכלסים צבא של רופאים, כלכלנים ובעלי מקצועות אחרים מתוצרת ישראל. האם תפתור העלאת שכר הלימוד את הבעיה? כן. אבל רק אם ב„פיתרון" מתכוונים להקטנת מספר הסטודנטים במדינה. לשון אחרת, דיון רציני בשאלה צריך להתחיל במונחי היקף ההשכלה הגבוהה שישראל מעוניינת בה. אם מגיעים למסקנה שיש לצמצם את ההיקף, אפשר יהיה להעלות את שכר הלימוד. אך בכך לא די. יהיה גם צורך לדון בתעסוקת הסגל האקדמי שיתפנה עם צמצום האוניברסיטאות. יהיה צורך, למשל, לסגור בית־ספר לרפואה אחד לפחות. אתם מכירים מישהו מוכן להתמודד עם השאלות האלה?

לפרשת שכר הלימוד צריך להסמיך גם את מצב מערכת הבריאות. מי שאיתרע מזלו ונאלץ לאשפז באחרונה בן משפחה, גילה שאין צורך בשביתות בבתי החולים על מנת שקרובי המאושפז יזקקו לעבוד בהתנדבות בבית החולים. מי רץ למחלקה סמוכה להביא שמיכה נוספת? — הקרובים. ומי רץ לחפש את האחות כדי לומר לה שהאינפוזיה נגמרה? — ניחשתם. אפשר להמשיך ברשימה, אך זה מיותר. ברור לחלוטין שאחת משתיים: או שקיים תת־איוש כזה, או שהאיוש מספיק לכאורה, אבל פריון העבודה הוא כה נמוך, שנוצר רושם של מחסור בכוח אדם. בשני המקרים קשור הדבר גם לתיקצוב. לגבי האפשרות הראשונה אין צורך בהסבר. אשר להיבט השני די לעיין בתלוש משכורת של עובד בית־חולים כדי להבין את הפריון הנמוך.

את הבעיה ניתן לפתור ע"י תוספת תקציב. אבל באוצר עוסקים במחיקת אפסים. אפשר גם להטיל תשלומים מסויימים על החולים ובכך להקטין את הביקוש לשירותי רפואה, כך שיצטמצם הצורך בכוח אדם. אבל אז יתהווה עודף של רופאים ויהיה צורך לסגור בית־ספר לרפואה. ושוב חזרנו לשכר הלימוד באוניברסיטה.

המדד הגמיש

חוסר הרצינות הבא קשור באינפלציה, וביתר דיוק במדד. כל חודש עומדים על קצות האצבעות, בציפייה למדד, ומיד עם פרסומו מתפרץ נחשול של תגובות, כצלילי אסון או גיל, הכל לפי התוצאה. כאילו שלמדד של חודש אחד יש משמעות כלשהי. לאחר מדד פברואר פרצו חגיגות באוצר, כאילו התברר שאפשר לעשות מכה בלי אינפלציה. פשוט לא רציני. הכיצד? ובכן, כידוע ישראל היא ארץ של ירקות ופירות, ומשקלם בסל הצריכה גבוה מאוד. לפיכך, יכולים ימים חמים במיוחד, או קרים וגשומים במיוחד, להשפיע על המדד, משום שהם גורמים תנודות חריפות במחירי הירקות והפירות.

קצת מספרים מחכימים: במחצית השנה אוגוסט 1986 עד ינואר 1987 עלה המדד הכללי ב־12.5%, ואילו המדד ללא ירקות ופירות ב־9.6% בלבד. פברואר היה ברובו חודש חם, מה שהביא להצפה רבה של ירקות ופירות, וכך גדל ההיצע והמחירים ירדו. תוצאה: המדד הכללי שגרם חגיגה עלה בפברואר באחוז אחד. אבל המדד ללא ירקות ופירות עלה ב־1.7%, דבר המחייב חגיגה צנועה יותר. אגב, המדד גם חושף את הגיחוך שבפיקוח על המחירים. במחצית השנה הנ"ל עלה המדד ללא המחירים המפוקחים [illegible]. כלומר, המדד הכללי עלה בממוצע של 2 אחוזים לחודש, והמדד ללא המפוקחים ב־2.2% לחודש. [illegible] בפברואר עלו המחירים שבפיקוח יותר מאלה שאינם בפיקוח. זו תרומה צנועה לרצינות.

אפשר היה עוד למנות צמיחה כלכלית ורפורמה במס, קיבוצים ומושבים, מערכת החינוך והמחקר החקלאי, משק המים ועוד. כל אלה, מציגים בעיות שאיש אינו מתמודד איתן ברצינות. מה המקרים יהפכו הבעיות הללו עם הזמן מקומקמים לקריסה והתמודדות תיעשה קשה יותר ויותר. ברמת הרצינות הנוכחית מבהיל לחשוב על מה שיקרה לנו. ואם בממשלה אחדות לאפשר ככה, מה יהיה בקואליציה רגילה, שבה באמת יוכלו לכל קבוצה להיץ קטנה?

בעקבות אסון המעבורת
כמה שווים החיים האלה

חלק מן הכלכלנים, שמלאכתם היא לכמת ולמדוד את המחיר שחברות קובעות לחיים, אומרים כי דרושות שיטות חדשות כדי להעריך כיצד יש לפצות בכסף על הסבל הנגרם בתאונות כגון אסון המעבורת בזברוגה. בתי משפט וחברות ביטוח כבר קבעו מחיר לבטיחות בני־אדם. חברת „לוידס" הלונדונית מעריכה, כי תביעות הביטוח בגין האסון בזברוגה יסתכמו ב־30 מיליון לי"ש לפחות (47 מיליון דולר). גישת היסוד הננקטת על־ידי משפטנים ואנשי ביטוח במדינות המערב היא לבדוק את אובדן ההכנסות שנגרם לנפגעים ולמשפחותיהם על־ידי התאונה. אך במקרים מסויימים שאירעו באחרונה הובאו בחשבון גם גורמים אחרים.

המגמה לדרוש פיצויים גבוהים יותר עלולה, בסופו של דבר, לא רק להעלות את דמי הביטוח אלא גם להביא לכך שיותר כספים יוצאו על אמצעי בטיחות במטוסים, אוניות, מכוניות, כורים גרעיניים ועוד. בתי־המשפט בארה"ב פסקו באחרונה, במקרים מסויימים, „פיצויי ענישה". דבר זה העלה אשתקד את דמי ביטוח לצד שלישי בשוק הלונדוני עד פי חמישה. בינתיים הוכללו בתביעות המשפטיות בעקבות התרסקות מטוס הג'אמבו היפאני ב־1985 גורמים כאובדן בן־זוג, עוגמת נפש לצד אובדן הכנסות.

יותר מאובדן הכנסה

לדברי אלן מארין מביה"ס הלונדוני לכלכלה, בודקים הכלכלנים שיטות חדשות לקביעת ערכם הכספי של החיים, ונראה כי אמת המידה של אובדן הכנסות נותנת הערכה נמוכה מדי לגבי המחיר שהבריות מייחסים לבטיחות.

השיטות החדשות נעות בין סקרים, כגון משאלי דעת־קהל ודגימות של חקר שווקים, לבין ניתוח להערכת כמות הכסף שהבריות מוכנים להוסיף תמורת אמצעי בטיחות מיוחדים במכוניותיהם, כמו גם מחקרים בשאלה מהי מידת נכונותם לרדת למעבר בלתי נוח מתחת לפני הקרקע כדי לחצות כביש הומה.

„בסך־הכל מגיעים כל המחקרים הללו לכלל מסקנה, כי הערכת הבטיחות היא נמוכה מדי", אומר מייקל ג'ונס־לי, פרופסור לכלכלה בבריטניה. לדבריו, ממחקר בו השתמש בסקרים עולה, כי מושגי הציבור על ערכה הכלכלי הממשי של הבטיחות גבוהים אולי פי עשרה ממה שקובעים מחקרים המושתתים על הכנסות — „לדעת הבריות, הבטיחות שווה הרבה יותר מאובדן הכנסות. הם מעריכים את הבטיחות כשלעצמה".

משרד התחבורה והמועצה להפקת חשמל בבריטניה הזמינו מחקרים אצל פרופ' ג'ונס־לי, אך לדבריו יחלפו עוד חמש שנים לפחות עד שמשרדי הממשלה הבריטיים יקבלו החלטות תכנון שיתבססו על סוג זה של ניתוח בטיחות. לדעתו, המחלוקת הפוליטית על הכורים הגרעיניים עשויה להניע ממשלות להעניק עדיפות גבוהה יותר לבטיחות בהחלטות תכנון, תוך התחשבות בשיטות החדשות לקביעת ערכה.

בריה"מ מעריכה את מחיר האסון הגרעיני בצ'רנוביל, בו נספו 30 בני־אדם, ב־3 מיליארדי דולרים, כולל הנזק שנגרם לכור, אובדן תפוקת חשמל, הפסדים בייצור תעשייתי וחקלאי ופיצויים למפונים. הודו תובעת פיצויים בסך 3.1 מיליארד דולר על אסון הגאז בבהופאל בשנת 1984 בו נספו למעלה מ־2,300 בני־אדם.

לדברי הכלכלנים, מפסיקת פיצויי ענישה במשפטים על תביעות נגד חברות על מוצרים בלתי בטוחים משתמעת הכרה בכך שערך חיים כולל יותר מאובדן הכנסה גרידא. [illegible] התבססו התביעות במשפטים אמריקניים אשר הוגשו בעקבות התאונה האווירית החמורה ביותר שאירעה בעולם אי־פעם — התרסקות מטוס של חברת התעופה היפאנית ב־1985 בה נהרגו 520 בני־אדם — על אובדן הכנסות, אובדן בני־זוג ופגיעות נפשיות של הנפגעים במחצית השעה בה טס המטוס ללא שליטה, בטרם התרסק. התביעות הללו עדיין אינן נוקבות בסכומים הנדרשים, אך „בואינג" כבר שילמה 47 מיליון דולר לקרוביהם של 97 נפגעים וחברת התעופה היפאנית שילמה פיצויים, שגובהם לא נמסר, למשפחותיהם של 113 נפגעים.

אולם הפיצויים שנפסקו על־ידי בתי משפט אמריקניים, והמגיעים למיליוני דולרים, אין כדוגמתם במקומות אחרים. [illegible] הסכמים בינלאומיים מגבילים את אחריותן של חברות תעופה וחברות ספנות למוות או נזק לנוסעיהם. על תביעות הנובעות מתאונה משנת 1974 חלה בדרך כלל אמנת אתונה המגבילה את אחריות החברות למוות של נוסע ל־30 עד 50 אלף לי"ש [illegible] דולר).

דיוויד רט, רויטר

מבזקים כלכליים

■ מתקן חדש לייצור חומצה זרחתית הושלם במפעל דשנים בסיס ידע שנרכש בארה"ב. כושר הייצור של המתקן החדש — כ־100 אלף טונות בשנה. ההשקעה בהקמתו הגיעה לכ־9 מיליון דולרים ותפוקתו היא פי שלושה מתפוקת המתקן הישן. לדברי החברה, מהווה המתקן החדש גם הישג בתחום החיסכון באנרגיה והוא מנצל את עודפי הקיטור המתקבלים בתהליך ייצור החומצה להפקת חשמל, בשיעור של 600 קילוואט בשעה. חיסכון של רבע מיליון דולר בהפעלת המתקן עצמו. בהקמת המתקן החדש נטלו חלק 15 חברות והושקעו בו למעלה מ־200 שעות עבודה.

■ משרד התעשייה והמסחר יגבש תוכנית רב־שנתית להגברת יצוא הרהיטים ומוצרי העץ לאירופה, על רקע העובדה שכיום עיקר היצוא של רהיטים מישראל הוא דווקא לשוק האמריקני.

מנכ"ל התמ"ס, יורם בליזובסקי, שהחליט על־כך בפגישה עם ראשי תעשיית העץ והרהיטים בישראל, ציין כי השוק האירופי הוא שוק המייבא רהיטים בהיקף נרחב. אין כל סיבה, אמר, שרהיטים מתוצרת ישראל, הזוכים להצלחה בארה"ב, לא יימכרו באירופה. אשתקד הסתכם יצוא ענף העץ ומוצריו מישראל ל־39 מיליון דולר, לעומת 36 מיליון דולר בשנת 1985.

ממיתוס השוויון להתעשרות כערך עליון

אישור הרפורמה במיסים ע"י הכנסת הוא המשך המהפכה הליבראלית בישראל. שר האוצר משה נסים, מבחינת השקפת עולמו, איננו ליבראלי כפי שזה הובן במאה הי"ט, אלא שמרני. הוא הצליח, „בעזרת השם", להעביר עיקרון חשוב בחקיקה, המנוגד למיתוס השוויוני של החברה הישראלית. מיתוס, כי גם בעבר לא היה מדובר בשוויון מוחלט. פערים גדולים בהכנסות הוסתרו בהשוואה של הטבות שונות ומשונות, מחוץ למערכת השכר, ובעזרת מקלטי מס. ברם אין לזלזל במיתוסים, ואין לזלזל בשינוי הערכים החברתי שבא לידי ביטוי המאפשר לפוליטיקאי כמו משה נסים להופיע עם האידיאולוגיה של הרחבת הפערים ואי־השוויון, ולזכות בפופולריות ותמיכה ציבורית.

האידיאולוגיה עליה מבוססת הרפורמה במיסוי מבטאת שני מקורות. הראשון הוא התנערות ממדינת הרווחה, שהתחזקה והלכה לאחר מלחמת העולם השנייה, בשנות ה־50 וה־60. התנערות זו נובעת מהקטנת הלחצים החברתיים והפוליטיים במדינות המערב ונסיגה במשקלם הפוליטי של הזרמים הסוציאליסטיים.

המקור השני למהפך הליבראלי הוא הנחות מוטעות, לפחות ביישום הישראלי שלהן. על־פי המקובל בכלכלה ההכנסה הלאומית מתחלקת לשכר ולרווח. התוצאה הלאומית, או התוצר הלאומי, מתחלק להשקעות, לצריכת בעלי ההון שמקורם ברווחים ולצריכה של השכירים. השכירים, על־פי ההגדרה, אינם משקיעים כי אינם בעלי הון.

במציאות הישראלית, השכירים הם המשקיעים העיקריים, כי החיסכון המוסדי שלהם עולה בשיעורו ובכמותו על חיסכון בעלי ההון. בעלי ההון הישראליים גם מוציאים יותר לצריכתם הפרטית מאשר השכבה המקבילה במדינות המערב המפותחות. יתכן כי נטייתם של בעלי ההון לצרוך גדולה יותר בישראל מאשר במדינות אחרות, כי מדובר בנובורישים שטרם התבססו בצריכתם הפרטית, בעוד שלעמיתיהם בחו"ל יש כבר הווילות והאחוזות, הרולס־רויסים והקדילאקים, זה דור שני או שלישי.

מכל מקום, החיסכון של השכירים בישראל מהווה כ־30־25 אחוז משכרם ברוטו, באמצעות קופות פנסיה וגמל, ביטוח לאומי, קרנות השתלמויות וחיסכון רצוני נוסף. אולם חיסכון החובה בלבד מגיע לכ־25 אחוזי שכר. ככל שהשכר יקטן גם חיסכון זה יקטן. לא ברור אם הגדלת החיסכון מהרווח תפצה את ההשקעות על אובדן זה.

רק נקודה אחת עשויה לפעול לטובת המודל שהגישו שר האוצר באמצעות הרפורמה במיסוי. עד כה, כידוע, הלאים האוצר את מלוא החיסכון של השכירים — אך הוא לא השקיע סכומים אלה במשק אלא מימן באמצעותם את הצריכה הציבורית השוטפת. כלומר, החיסכון של השכירים בעבר לא הופנה להשקעות אלא לצריכה הציבורית. בתור שכזה נהפך החיסכון של השכירים מבחינה פונקציונלית, למיסוי נוסף. לפיכך, אם מקבלי ההכנסות הפרטיים גם אם יפנו רק חלק מזערי מתוספת ההכנסה שלהם להשקעות, הם ישנו לטובה את השימושים בין צריכה לבין השקעות, כי הממשלה עד כה צרכה את מלוא החיסכון של משקי הבית. היא הפכה את החיסכון הפרטי לחיסכון לאומי שלילי.

התנערות הממשלה ממדינת הרווחה, וממחוייבותה לספק שירותים אלמנטריים לציבור בתחומי הבריאות, החינוך וההשכלה, תיבחן במישור הפוליטי. השאלה היא, מה יעדיפו רוב אזרחי המדינה — פחות מיסים ופחות שירותים וביטחון סוציאלי, או שמירה על רמתם של שירותי הרווחה, אף אם הדבר כרוך בחובה הלא נעימה של תשלום מסים תמורתם. לאור השינויים האידאולוגיים העמוקים בהשקפות החברתיות, שבאו לידי ביטוי קולע ביותר בדברי יגאל הורביץ, „תנו להתעשר בארץ הזאת כי ההתעשרות מהווה את התמריץ העיקרי של הפעילות הכלכלית", הסיכוי שהציבור יתנגד למהפכה הליברלית או הניאו־קפיטליסטית, איננו גדול.

צבי טימור

ישעיהו גביש:
„כור" תגייס כספים ותשקיע למרות ההפרעות מצד בנק ישראל והממשלה

„כור" מתכנן הגדלת הפעילות התעשייתית ב־11 אחוז — מסר אתמול מנכ"ל הקונצרן, ישעיהו גביש, בפגישה עם הכתבים הכלכליים. הוא הדגיש, כי [illegible] את פעילות הקונצרן בארץ [illegible].

לדבריו, המכירות בארץ אמורות לעלות [illegible] מכ־1.4 מיליארד דולר ב־1986 [illegible] מיליארד ב־1987. היצוא אמור לגדול [illegible] אחוזים, מ־565 מיליון דולר ב־1986 ל־[illegible] מיליון דולר ב־1987 — בהנחה שלא [illegible] שינוי בשער הדולר, ושהאינפלציה [illegible] תהיה בשיעור של 20 אחוז בשנה. גביש [illegible], כי אין סימן לחידוש הצמיחה וכי יעדי המדיניות הכלכלית של הממשלה, כפי שבאו לידי ביטוי בתקציב, מאשרים הנחה זאת. הוא [illegible], כי יימשך הגידול בצריכה הפרטית, [illegible] הריאלי יוקפא, והממשלה תצמצם [illegible] בתקציב. ולמרות כל אלה, קונצרן „כור" מתכנן הגדלת השקעות ב־1987 כדי [illegible] על הצרכים. רק 25 מיליון דולר [illegible] בתדיראן.

לדבריו, תהיה זאת ההשקעה הקטנה ביותר בתדיראן זה שנים. הפחת בלבד בתדיראן, [illegible] הוא בסביבות 42 מיליון דולר. 10 מיליון דולר יושקעו במפעלי „נשר" לייצור [illegible], להסבתם מדלק לפחם. במכתשים [illegible] 10 מיליון דולר בהשלמת מתקני [illegible]. 10 מיליון דולר [illegible] ב„פניציה" ירוחם להקמת קו ייצור [illegible], עקב הכפלת השימוש בבקבוקי זכוכית [illegible] האחרונה, מ־50 אלף טונות זכוכית עד [illegible] 1986 כאשר הביקושים לבקבוקי [illegible] עלו לכ־100 אלף טונות. בחברת [illegible] ישקיעו 7 מיליון דולר [illegible] ציוד ישן כחדש. במפעל טמבור בעכו 5 מיליון דולר, בחישולי כרמל 5 מיליון בהקמת קו ייצור חדש. גם בקריית הפלדה יושקעו 5 מיליון דולר ויוקם מפעל חדש לקרטון גלי, „דפניר" במגדל העמק, בשותפות עם מפעלי נייר, בו תשקיע „כור" 5 מיליון דולר. סך־הכל השקעות 80 מיליון דולר. „אך לא די בהשקעות" מציין גביש. לדעתו, מערכת כמו „כור", בה מועסקים כ־33 אלף עובדים, חייבת להתייעל ובמצב הנוכחי, לשמור על רמת שכר קשורה לתפוקה. הוא מעיר, כי שכר המינימום ב„כור" גבוה מזה המקובל במשק ואם יש תעשיינים הטוענים שהחלטת הכנסת על שכר מינימום תפגע בהם, הרי שאין אמת בטענה כזאת משום שאי־אפשר לפתח מפעלים ומשק עם עובדים המקבלים שכר עובדים.

עם זאת טוען גביש, כי יהיה צורך להקטין את מספר העובדים במפעלים בהם ההזמנות קטנות, כמו „סולתם", בו יפוטרו כ־500 עובדים מהם 200 עובדים זמניים. גביש איננו מיואש ממצב „סולתם". יש לו הזמנות למערכת הביטחון ואין להוציא מכלל אפשרות גם יצוא. אשר לשכר, הנהלת „כור" מתכוונת למלא ככתבם וכלשונם את ההסכמים הארציים ולא לחרוג מהם. התוספות שניתנו לעובדי „כור" הגיעו להם לפי הסכמי העבודה. ההבדל בין „כור" למפעלים אחרים היה בעובדה שהעובדים הסכימו לדחות את קבלת התוספות מספטמבר 1986 לתחילת 1987.

כדי לבצע זאת יש צורך בגיוס כספים בארץ ובחו"ל. ב־1986 גייס הקונצרן כ־200 מיליון דולר, כמחציתו בחו"ל. פעולה זו נמשכת, שכן בחודש מארס גייס הקונצרן 30 מיליון דולר בארץ ובחו"ל, והכוונה היא לגייס בחודשים הקרובים עוד 100 מיליון דולר. המטרה — השקעות, וכן החלפת הלוואות יקרות וקצרות־מועד בהלוואות נוחות.

גביש הדגיש, כי גם בנושא חשוב זה הממשלה מפריעה ובנק ישראל גורם נזקים, בהחלטתם להטיל היטל של 3 אחוזים על כסף מיובא. „מדוע אין מטילים היטל דומה על היבוא?" הוא שואל, „ודווקא על יבוא כסף שמטרתו עידוד התעשייה שמו גזרות".

מנכ"ל „כור" מסר, כי הקונצרן ממשיך לרכוש מפעלים. מפעל „רקו" בקיבוץ ברור חיל המייצר ירקות מיובשים עובר לניהול „כור" למשך שלוש שנים. כן מתנהל מו"מ על רכישת שני מפעלים לעיבוד זיתים, בעמק בית־שאן ובגליל התחתון, ויש פניות נוספות.

גביש דיבר גם על הרחבת מערך השיווק של „כור". הוקמה חברה, „כור יו.אס.איי", שמשרדיה עוסקים בקבלת מיכרזים גם עבור מערכת הביטחון הישראלית מהסיוע האמריקני. תוגבר משרד „כור" בהונג־קונג, שתפקידו לפתח קשרים עם מדינות האיזור, וכן תוגברו משרד השיווק של „כור" באירופה.

בתשובה לשאלה מסר גביש, כי שכרו החודשי הוא 4,300 דולר ברוטו.

חיים מרגלית

העורך הכלכלי: צבי טימור

2.4.87

כלכלני בנק הפועלים:
ההתאוששות נמשכת

מגמת ההתאוששות בפעילות העסקית, שאפיינה את המחצית השנייה של 86, נמשכה גם בחודשיים הראשונים של 1987 — קובעים כלכלני המחלקה הכלכלית של בנק הפועלים בסקירה חודשית של ההתפתחויות במשק.

לדעת כלכלני הבנק, הסימנים להמשך ההתאוששות בפעילות העסקית הם הגידול שחל בינואר ובפברואר ביבוא תשומות וביבוא נכסי השקעה, עלייה של 34 אחוז בגביית מע"מ על הייצור המקומי, בהשוואה לתקופה המקבילה ב־86 ואף ירידה בשיעור האבטלה, בניכוי עונתיות, מכ־8 אחוזים ברבע השני של 86 לכ־7 אחוזים ברבע השלישי ולכ־6.5 אחוזים ברבע האחרון של 86. בחודשיים הראשונים של 87 נמשכה הירידה במספר דורשי העבודה ולגידול במספר ההזמנות לעובדים.

הכלכלנים מציינים, כי עליות השכר הגדולות במחצית הראשונה של 86 התמתנו במחצית השנייה של השנה, ועם זאת לדבריהם עלייה של 8.6 אחוזים בשכר בסקטור העסקי. התפתחות זו מוסברת בשחיקה הגדולה בשנת 1985. בחודשיים הראשונים של 87 היתה ירידה של כ־9 אחוזים בגרעון המסחרי, בהשוואה לרביע האחרון של 86. התפתחות זו עומדת בסימן הפיחות שבוצע באמצע ינואר השנה.

מסיכומי נתוני הספיגה עולה, כי בחודשים ינואר ופברואר השנה גדלה הספיגה בתקציב הממשלה. ההכנסות המקומיות היו גבוהות מההוצאות המקומיות (ללא ריבית) בכ־216 מיליון דולר בינואר ובכ־257 מיליון דולר בפברואר. היא תוצאה של ירידת הוצאות הממשלה לכ־33 אחוז מהתוצר בממוצע בינואר־פברואר, לעומת 37 אחוז מהתוצר ברבע האחרון של 86.

הירידה בהכנסות הממשלה היתה מתונה יותר — כ־42 אחוז תוצר לעומת 43 אחוז תוצר. למרות הספיגה הגדולה בתקציב, גייסה הממשלה מהציבור הון נטו בהיקף ניכר — כ־300 מיליון דולר בינואר וכ־100 מיליון דולר בפברואר. יתכן שהמשך גיוס ההון גם כאשר הדבר אינו נחוץ למימון השוטף, קשור בפדיונות צפויים בחודשים הקרובים מציינים הכלכלנים.

רמת המחירים כיום גבוהה ב־23 אחוז בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. מדד המחירים של תפוקת התעשייה עלה בפברואר בשיעור 2.6 אחוזים (והמדד הכללי עלה באחוז אחד), ובהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד היה המדד הזה גבוה בכ־18 אחוז. הריבית האפקטיבית באשראי הגיעה בפברואר לרמה של 70.8%.

אודי נחשון

ברביע הראשון של 87
תשואה של 43% בקרנות הנאמנות המתמחות במניות

קרנות הנאמנות חגגו ברבעון הראשון של 1987; רובן השיגו תשואה ריאלית חיובית. המתמחות במניות עלו בכ־43 אחוז בממוצע והסולידיות עלו בכ־13 אחוז בממוצע — כך עולה מסיכומים שערכו כלכלני חברת הייעוץ „מיטב".

מסיכומי חודש מארס עולה, כי 100 מתוך 122 הקרנות הפועלות בשוק השיגו תשואה ריאלית חיובית. והמדד הכללי של הקרנות עלה בכ־4.6 אחוזים. גם בחודש שעבר בלטו קרנות המתמחות במניות עם עלייה ממוצעת של כ־10 אחוזים, לצד שיפור בקרנות המתמחות במט"ח (4.6 אחוזים) ופיגור של המתמחות בצמודי מדד (1.8 אחוזים).

הקרנות הטובות ביותר ברבעון הראשון: „אש" (מירית זילברמן) — 56 אחוז, „בוני" (דיקלה הבינלאומי) — 54 אחוז, „זמיר" (להק־אמריקני) — 50 אחוז. הקרנות הגרועות ביותר באותה תקופה: „זהבית" (ירדניה ני"ע) — 5 אחוזים, „אפיר" (לאומי־פיא) ו„חליפין" (לאומי־פיא) — כ־8 אחוזים.

א.נ.

גלגלי הבורסה
התשואה השנתית במק"מ ירדה ל־14.6%

שיתת היום אתמול היתה ירידת התשואה השנתית בסדרה אחת של מלוות קצר מועד ל־14.65%. תשואתה החודשית ירדה במסחר טומבי ל־1.15%. זוהי הסדרה ל־69 יום. במניות ההסדר הסתכמו עודפי ההיצע ב־792 אלף ש"ח. כל המניות החופשיות הרשומות למסחר בבורסה עלו אתמול בכ־2%, ל־575 מיליארד דולר. בשוק איגרות החוב היו תנודות שערים לשני הצדדים.

הציבור השקיע אתמול בקרנות הנאמנות 20.5 מיליון ש"ח, מזה 17.2 מיליון ש"ח במתמחות במניות ו־3.3 מיליון ש"ח ב„סולידיות".

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 1.15% ל־2.52% והתשואות השנתיות בין 14.65% ל־35.00%, תוך מחזור של כ־10.6 מיליון ש"ח.

סל המטבעות ירד אתמול ב־0.28% ל־1.6798 ש"ח, ושער הדולר היציג ירד ב־0.01%, ל־1.6064 ש"ח. דולר נוסעים היה 1.9044 ש"ח. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.58 ל־1.59 ש"ח.

במניות חופשיות עלתה החברה הכלכלית לירושלים ב־2.4% — לראשונה מאז החל המסחר בה אחרי הנפקתה שהתפרסמה בשבוע שעבר בהצלחתה המרשימה. ביום המסחר הראשון אחרי הנפקתה הוצעו למכירה 84.5% מכל המניות שהונפקו ונרשמה ירידה תלולה בשערה, מ־590 נקודות. שלשום ירד שערן ל־441 נק', אתמול עלה שערן כ־10 נק' ל־431. ראתמול בלטו העליות ב־10%: דרוקר זכ' 5 — 15.0 עירד 14.7; אינקוכה 1 — 10.2.

ב־10% עלו: מגורה 1, מטעי הדר 5, שנ־הה, פטרוכימים, תעל, גאנדין 1 ו־5, מגור 0.1, לעומתן ירדו כ־10% רפק 0.1, גלי זוהר 5, קיסריה 0.1, טרומאסבסט 5. בן יקר גת ירדה ב־15%.

במניות ההסדר ובמניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היתה מגמת שערים מעורבת. התשואות השנתיות במניות ההסדר נעו בין 16.56% (אי די בי רג') ל־16.68% (הפועלים ע"ש). הביקוש ההתחלתי במניות ההסדר הסתכם ב־590 אלף ש"ח וההיצע ההתחלתי ב־1.382 אלף ש"ח.

בשוק איגרות החוב הסתכם המחזור ב־13.9 מיליון ש"ח, מזה כ־9.8 מיליון ש"ח בצמודות ב־80% למדד.

„דלק" דיווחה כי הרווח הנקי לאחר מס של קבוצת „דלק" הסתכם בשנת 1986 ב־15.9 מיליון ש"ח, לעומת 13.7 מיליון ש"ח ב־1985, גידול של כ־16%. ההון העצמי המתואם גדל מ־112.6 מיליון ש"ח ב־31.12.85 ל־129.2 מיליון ש"ח ב־31.12.86. שיעור הרווח הנקי ביחס להון העצמי ב־1986 הוא 12.4%, בדומה לשיעור הרווח בשנת 1985.

„חירוך" מסרה על רכישת קרקע וציוד של מפעל „אתא קורדני" בשותפות עם חברת „מליסה". הוועדה המקומית לתיכנון ולבניה קריות אישרה באופן עקרוני שינוי ייעוד הקרקע מתעשייה למסחר, מגורים, מרכז נופש וספורט, בית אבות, שטחים ציבוריים ודרכים. החברה מעריכה, שאפשר יהיה לקבל את כל האישורים הדרושים תוך 15 — 12 חודש.

אלחנן הורוביץ

מחזמר — מלך התקווה

„המלך ואני" — הפקה משותפת של התיאטרון הקאמרי וסדנות התיאטרון של שכונת התקווה

מאת יוסי ונונו

יול ברינר כבר לא אתנו. אם ייזכרו בו פעם, זה לא יהיה רק בשל קרחתו המפורסמת אלא גם בזכות התפקיד שזוהה אתו יותר מכל — תפקידו של המלך מונגקוט במחזמר ואחר־כך בסרט „המלך ואני". את אנה המורה גילמה בסרט, אם אינני טועה, דבורה קר האנגלית.

אנה היתה שם באמת, ואחרי שסיימה את משימתה במזרח הרחוק היא חזרה לאנגליה וכתבה שני ספרים, שתיעדו את שנות עבודתה ב„חדרו של מלך סיאם". רוג'רס והאמרשטיין הריחו כנראה את הפוטנציאל הטמון בסיפור הנאיבי, על המלך העריץ והמורה המתוכנת ועל המפגש בין מזרח ומערב, והפכו אותו למחזמר שובר קופות, שזכה לאין סוף ביצועים, תיאטרוניים וקולנועיים.

בארץ הוצג המחזמר בפעם הראשונה ב„אלהמברה" תיאטרונו של גוריק האגרי, כשאריק לביא ויוסי גרבר היו מלך סיאם ורבקה רז היתה אנה. התיאטרון הקאמרי מחדש עכשיו את המחזמר ובתפקידים הראשיים הפעם, כן, לא טעיתם, יוסי גרבר ורבקה רז, מבוגרים יותר, בשלים יותר ובעיקר נהנים מהאפשרות שניתנה להם לחזור על ההצלחה של פעם. אלא שבזה סיפור ההפקה רק מתחיל. „המלך ואני" מועלה אמנם עם שחקנים מקצועיים בתפקידים הראשיים, אך את כל תפקידי המשנה מבצעים ילדי שכונת התקווה. כשעל ההפקה מנצח הבימאי יוסי אלפי, המוכר מפעילותו למען התיאטרון הקהילתי ואפילו כתב ספר על כך. אלפי מגישים בהפקה הנוכחית חלום קטן־גדול. הקאמרי הממוסד ירד לבית דוהל בהתקווה, להפיק מחזמר על המפגש בין מזרח למערב. הרושם הראשון של מי שמגיע לבית דוהל, האודיטוריום החדש שנחנך לא מזמן, הוא שבשכונה רק החלו בהכנות לעדלידע. עשרות ילדים בתלבושות מפוארות מתרוצצים באולם, מנסים לקטוף את פירות ‚התהילה הזמנית' שנחת עליהם. בכל זאת, לא בכל יום הם יוצא לילדים לשחק לצידה של דפנה ארמוני, הכוכבת האמיתית (של הילדים לפחות). המחזמר מקבל משמעות חדשה, נוספת. שכונת התקווה על הבמה ובאולם ומאחורי הקלעים. הילדים הם נשות המלך וילדיו, נזירים ואמזונות, וההורים או המבוגרים בין התושבים הם משרתי המלך, שומרי הארמון והמלחים. אמהות הילדים עברו קורס מזורז באיפור, כדי לעזור למאפרות המקצועיות להשתלט על עשרות הילדים. מי שלא ראה אושרה של ילדה רצה בקרינולינה ענקית, הפסיד. השכונה כמרקחה. אך לא צריך ואסור לשכוח, שמעבר לכל מדובר במחזמר, עם מוסיקה ושירים ותחלופה בלתי־פוסקת של תלבושות ואנשים על הבמה, שואו אמיתי. המוסיקה מחזמרית טיפוסית, מחובלת בצלילים כמו מזרחיים ובמיוחד בצלילו של הגונג, זוכה לטיפולה של תזמורת בניצוחו של מישה בלכרוביץ. לקולה המצוין של רבקה רז מצטרפים קולותיהם של דפנה ארמוני וגבי שושן. גרבר, מגולח ראש, מחליף במהלך ההצגה כמה תלבושות ונראה כהן נהדר. כך כולם, בעצם. הרושם הוא שיוסי אלפי מנסה לביים מחזמר צבעוני, מסכים עולים ויורדים, רקדניות בכוכבים מפוארים, הרבה אנשים על הבמה כל הזמן. באחד הקטעים מציג המלך את בניו ובנותיו לפני המורה החדשה. שנים־עשר זאטוטים במיטב התלבושות נכנסים לבמה בסדר מופתי, משתחווים למלך ורצים לאמהותיהם. ביניהם ילדה קטנה, אולי בת 5, שמכנסיה הארוכים מדי מסתבכים בכפות רגליה, אך היא גומרת את התפקיד כמו מקצוענית אמיתית.

המערב הגיע הפעם למזרח כדי להיכבש בקסמו. ההפקה הזו היא מבחן להרבה אמונות טובות על תיאטרון וקהילה. הרבה אנשים מחזיקים ידיים שההפקה הזו תצליח, כדי ששכונת התקווה תישאר עם זכרונות יפים ועם חזוה להפקה הבאה.

אודיטוריום דוהל. הצגה ראשונה ב־30.3.

מפגש בין מזרח למערב: יוסי גרבר ורבקה רז ב„המלך ואני"

מוסיקה — פסטיבל רמת השרון — למוסיקה אחרת

מאת דויד אור

מוסיקאן — אירוע מוסיקאלי חדשני ייערך בקפה יובל, בשבת ה־4.4.87. זהו פסטיבל למוסיקה חדשה, במסגרתו יושמעו — 20 יצירות חדשות בשלושה קונצרטים — והמארגנים מקווים שזה יוסף למסורת, בעין פסטיבל עכו למוסיקה מודרנית. יוזם הרעיון הוא המלחין והמבקר הצעיר עודד אסף, שרתם ליוזמה את דודו סלע — הצלן ודני אופנהיים המלחין.

המלחינים, היוזמים והמבצעים כולם מתנדבים אבל צריך גם כסף להרמת אירוע בסדר גודל כזה, ואכן לאחר פניות להרבה גופים, נמצאו גם גופים שתמכו בכסף. קרן אמריקה ישראל ומועצת רמת־השרון תרמו את הכסף והפסטיבל יכול לצאת לדרך. דני אופנהיים, מלחין צעיר, הוא אחד המארגנים. נפגשתי אתו לשיחה על האירוע ועל צרותיו של המלחין הצעיר בישראל. האם זהו פסטיבל אלטרנטיבי שאלתי.

„למבוססים לא צריך לדאוג. המלחינים המבוגרים מסודרים יותר, אבל הדור הצעיר בבעיה קשה. אני רוצה ליצור. אבל קשה. צריך להתפרנס קודם כל והדבר האחרון שיש לי זה מוטיבציה ליצור. אין סביבה מעודדת, אין קונצרטים שבהם מבצעים יצירות — ועל הבעיות האלו של הדור הצעיר בא הפסטיבל ליצור.

מה היו הקריטריונים שלכם?

פנינו לכל מלחין צעיר שהכרנו, בין הגילים 20־40. העדיפות היתה ליצירות בכורה והרכבים מעניינים.

מלחין שלא נמצא בארץ לא יבוצע, כל מלחין דאג להפקת היצירה שלו ומטעם המארגנים לא היתה שום התערבות אומנותית. יש כאן יצירות של כ־20 מלחינים, המבוגר שבהם הוא ערן אגרבייה, ובין השמות אפשר למצוא את מאור מינכל, יוסף פלס, ציפי פליישר סמדר ודני הנרלסמן, אריק שפירא ורון ווינצברג.

האם יש קו מוסיקאלי כלשהו שמאחד את היצירות?

זוהי מוסיקה חדשה ולא חריגה [illegible] מלחינים שכותבים כתיבה קונבנציונלית [illegible] מלחיים אוונגרדיים יותר. בכל מקרה לא [illegible] כאן נגרים שינסרו עץ ויקראו לזה מוסי[illegible]. כל היצירות עברו ניפוי של המנגנון [illegible] בפסטיבל תהיה אפילו יצירה אחת טונ[illegible] — עשינו את שלנו.

רני אופנהיים הוא בן־32, בוגר האק[illegible] בירושלים, תלמידם של קופיטמן וסראי. [illegible] הוא מלמד מוסיקה אלקטרואקו[illegible] באקדמיה בת"א. את התיזה שלו [illegible] נושא מעניין — מחשבים ויצירה מוסיק[illegible]. בעקבותיו הוזמן להרצות בכנס למוס[illegible] מודרנית בארקם — בפריס.

האם אתה יכול לתאר את הפיתוח [illegible] ביקשתי — „המחשב יכול לעשות [illegible]. הבעיה היא התאמת האנוש למחשב. [illegible] בעיות קשות. מלחין צריך לחשוב [illegible] כיום, כהרבה תוכנות יש בעיה [illegible] המחשב כופה עליך תהליכי עבודה [illegible] בהכרח היית מקיים אותם, והם מגבילים [illegible] במקום להפרות".

רני מקווה, שהפסטיבל יעזור [illegible] האווירה, ויצירת סביבה מוזיקאלית [illegible] ליצור. הכוונה היא, שהפסטיבל יתפתח [illegible] לאירוע קבוע שיעודד מלחינים ליצור [illegible] כי סוף כל סוף יש מסגרת שאפשר להציג בה חומר חדש. במסגרת הפסטיבל ייערך ריון בהנחיית דני אורסתו [illegible] מלחינים צעירים ומבוגרים. המלחינים המבוגרים התלהבו מהרעיון. נראה [illegible] יגיע לאירוע...

קפה יובל הוא מקום נעים ואינטימי [illegible] והמארגנים מקווים, שבשנה הבאה הוא [illegible] כבר באודיטוריום החדש של רמת־השרון, [illegible] יהיה מקום רב יותר לכל המעונינים [illegible].

מוסיקאן — ילד חדש ועכשווי [illegible] לעולם. נאחל לו חבלי ילדות קלים, [illegible] יהיה כל כך מוצלח שגם ערים אחרות [illegible] לחקות אותו (אוליצ'יק...) הקונצרטים [illegible] בשעות 11.00, 17.00, ו־21.00. האירוע [illegible] על־ידי קול ישראל והכניסה חופשית.

מעורב חיפאי

מאת מדי שני

האנסמבל הישראלי לכלי פריטה — מאיר שפיה מנצח: משה יעקבסון סולנים: לילך שור־זמרת סופרן עסרה אלבוחר ואביבה קפרון, מנדולינות בית אבא חושי, חיפה, 24.3.87 בתוכנית: מוצרט: סימפוניה „זלצבורג" לכלי מיתר בריה מג'זר; אלכסנדר: מחולות ישראליים; מודלי: שיר אהבה; דאולנד: שיר; בריטן: האלמנה הצעירה; שירים מישראל, ארה"ב, שירי ערב וכו'.

הפעם היה זה ערב של מפגש מוסיקלי יהודי־ערבי. קהל מעורב, אולי ניסיון להתקרב להבנה הדדית. לביצוע השירים הערביים השתתפה כיתת המידרשה למוסיקה מהסמינר הערבי בחיפה. משה יעקבסון הסביר בקצרה את מבחר הקטעים והשירים השונים, פנורמה של תקופות שונות וסגנונות שונים.

נגני האנסמבל, בהדרכתו של משה יעקבסון, מתחו את התוכנית בנגינה מהימנה של ריברטימנו מאת מוצרט. 4 המחולות הישראליים נכתבו על־ידי חיים אלכסנדר לפסנתר. העיבוד נעשה במיוחד להרכב [illegible] על־ידי מנצחה לתחרות בינלאומית. לא[illegible] קמרון ולעפרה אלבוחר היו קטעי [illegible] טובים. לילך שור, זמרת צעירה מעין [illegible] עדיין לומדת באקדמיה למוסיקה, בת"א. [illegible] ספק שהיא בהתחלת הדרך והמלאכה [illegible] רבה. השירים של מורלי ושל בריטן [illegible] לביצוע טוב יותר, מאשר שירו של דאו[illegible] אומרות עיניך".

האירוע המרכזי היה המפגש עם האו[illegible] הערבים, אשר שרו וניגנו עם זמ[illegible] המזרחיים, דבר שיצר אווירה אותנטית [illegible] יעקבסון שיתף בהצלחה גם את הקהל [illegible] מכל יש לציין ניסיון חיובי זה להד[illegible] מודרכת, הרחבת אופקים של הנוער [illegible] את רוב קהל המאזינים, בעזרת הבחנת סגנונות שונים. לשירי ערב, בנוסף לשיר [illegible] שהושר בערבית ובעברית, נכלל גם [illegible] השפעה אנדלוזית בסגנון „מאשה" [illegible] הציפור ושיר טיול. לכל שיר היה מבוא [illegible] סולו מנגינה ושירה.

התוכנית המגוונת, שהתאימה להרכב [illegible] כלי פריטה, הסתיימה בשירה עממית [illegible] שונות כולל ישראל, ארה"ב, רוסיה והו[illegible].

הצצה לעולם יפאני

מאת אורה בן־דרור

„להביע את אהבת ישראל וירושלים בזמר הו" — זוהי תמצית המסר שהביאו עמם ארבעים חברי „מקהלת השחר" היפאניים.

המקהלה נוסדה ביפאן בשנת 1970 על־ידי האב טאקג'י וצקי, וחבריה נמנים על „אגודת נוצרים יפאניים ידידי ישראל", הידועה גם בכינויה „בית שלום". ביפאן הרחוקה, בעשרות „בתי שלום", אכן לומדים על ייחודה של ארץ־ישראל ואהבת ציון, מתוך אמונה דתית. חברי הקהילה מתפללים כל יום למען שלום ירושלים ו...ביאת המשיח, ולטענתם רק לאחר כינון שלום אמת בירושלים ישכון שלום נצחי בעולם כולו. אמן.

גם אם קשה במקצת לעכל את הסיפור, הרי שאי־אפשר שלא להתאהב בזמרות ובזמרים המגישים שירים בעברית רהוטה, בדיקציה ברורה, כשהכל טבול בכל־כך הרבה אהבה וכוונה טובה.

זהו ביקורה החמישי של המקהלה בא[illegible] בקונצרט שהתקיים בהיכל התרבות [illegible] הוקדש החצי הראשון למוזיקה יפא[illegible] מסורתית ומנצח — טורו נקאמאריג. הבכ[illegible] לפואימה „ירושלים" (מלים: טקאגי אחו[illegible] מוסיקה: טקיאו סאטו) ולשירים ישראלי[illegible] (מנצח — סקיאו סאטו). לא בכל יום [illegible] הקהל הישראלי להופעה של מוזיקה [illegible] יפאניים אותנטיים, והשימוש בכלי הנגי[illegible] המקוריים ובתלבושות המסגנניות [illegible] האירוע לחוויה מעניינת.

על אף העובדה שחברי המקהלה מגד[illegible] את עצמם כחובבים, הרי שזו מקהלה מ[illegible] מאוד המפגינה יכולת ווקאלית [illegible] באיכותה. האינטונאציה נקיה וההצלחה [illegible] ומדוייקת.

האפשרות להציץ הצצה חטופה [illegible] עולמה של „מקהלת השחר" באמצע[illegible] שירתה הזכה, עוררה תחושות נדירות [illegible] טוהר ובשירים על ירושלים, שהוש[illegible] בעברית, עברה צמרמורת של מטע [illegible] שהתרגש במיוחד ורדש הדרנים נוספים.

קולנוע — שרמנטי ללא תקנה

פייר ארדיטי, כוכב סרטי אלן רנה, מספר על עצמו ועבודתו עם הבמאי המהולל

מאת מרגלית גוטמן

המרכז לתרבות צרפת וצוות הסינמטק הצרפתי, בתל־אביב, בהנהגתה של יונה דן, ובשיתוף עם הסינמטקים ברחבי הארץ דואגים לכך שלפחות במה שנוגע לקולנוע הצרפתי ולאנשי המפתח שלו, לא נדע מחסור.

בימים אלה מועלים על המסכים בערים הגדולות, מבחר סרטים של הבמאי אלן רנה, שהוא ללא ספק אחד היוצרים המעניינים ביותר, קמו באירופה בשנות הארבעים. עם תחילת הקרנתם, הגיעו פייר ארדיטי, המככב בארבעה מסרטיו של רנה וחורחה סימפרון, שכתב את התסריט לשניים מהם.

פייר ארדיטי אינו שחקן קולנוע מן השורה. שרמנטי כמעט ללא תקנה, הוא בעל פנים עשירות הבעה, כושר ביטוי מרשים, מעניין ונובע מן הלב. בשיחה הקולחת הוא עונה בשפה מנוסחת היטב, בעניין ומחשבה המרתקים את שומעיו. בדרך אגב של שיחת חולין הוא מרשים, כבמעמד הדרמטי של הדמויות שהוא מגלם מעל מסך הכסף.

ארדיטי נולד בפריז ב־1944, למד משחק בבית־הספר לדרמה של טניה בלשובה (שהביאה לצרפת את שיטת ה־ACTOR STUDIO של סטניסלבסקי). בין השנים 1965 ו־1971 עבר עם במאים רבים, ביניהם מרסל מרשיר, ווילסון ג'ורג', אנדרי ברסק ועוד. ב־1972 שיחק לראשונה בקולנוע בבימויו של רוסליני. הפילמוגרפיה המרשימה שלו כוללת סרטים משל קתרין קורסיני, רניאל רוברוא, כריסטופר פרנק, מארגריט דורא, אניק באלה, וכמובן, משל הבמאי האהוב עליו, אלן רנה. את אהבתו האמיתית, המשחק על במת־התיאטרון, אינו מזניח, והוא אף שותף חשוב בפעילות לדה־סנטראליזציה של התיאטרון והעברתו מתוך המרכז הפריזאי אל מחוצה לו. הוא שייך למה שהוא מכנה „המשפחה האינטלקטואלית" הצרפתית העוסקת בתיאטרון נסיוני, וחושב ומסתייג בחריפות מהתיאטרון ה„בולווארדי" המסחרי.

על השאלה „מה זה מסחרי אצלך?" „בניה פינטר" היא התשובה הצרפתית.

פייר ארדיטי, מונולוג:

התיאטרון אצלי הוא חגיגה של ה„ביחד", של העבודה המשותפת, של „משפחה", של צוות. הקולנוע, לעומת זאת, היא אמנות של הפרדה. אתה מצטלם לבד. הוא מצטלם לבד, והעריכה שלאחר מכן מפגישה את כולם. בתיאטרון אתה יכול להזדקק לעוצמת הקולנוע, שבו אתה חייב למלא את ציפיות הקהל ולשחק את הדמות אליה הם כבר רגילים. ההתייחסות הראשונה של הקהל לקולנוע היא פיסית, והמלכודת שלו היא ה„קלוז־אפ", שבתיאטרון בכלל אינו קיים. למרות שהמפגש בין הבשילות הפנימית והבגרות החיצונית החיוניים כל כך לתיאטרון חשובים פחות בקולנוע, גם שם אי־אפשר בלי הגימור והעיצוב המיוחד שדורש הצלולויד. למרות שהתרגלתי למדיום הזה, גם היום קשה לי לראות את עצמי בסרט, בלי לדאוג.

עם אלן רנה התחיל לעבוד לפני מספר שנים, לאחר שראה אותו הבמאי על במת־התיאטרון. סגנון העבודה של רנה, מקורות ההשראה שלו, ויחסו לתיאטרון, סיפורת ומוסיקה. הם שמושכים את פייר ארדיטי. אצל רנה עושים את כל העבודה לפני ההסרטה, לומדים את המוסיקה, מתייחסים למקורות הטקסט, למבנה, לצורה, מנסים את כל הוואריאציות האפשריות, מנתחים את ה„ארכיטקטורה" של הדמויות, וכשמגיעים להסרטה עצמה, התוצאה היא זרימה טבעית.

„בסרטים של רנה, המתייחסים למציאות פנימית ורובדי זמן שונים, החיפוש של תת־השכבות, שפותחות ומובילות את המדומה והדמיון מקרים כל פעולה אחרת. התוצאה היא הצטברות עצומה של רגשות. רנה תמיד מוכן, ויודע לתפוס את נקודת השבירה על הסף".

כל אחד מארבעת הסרטים המוקרנים בארץ עתה. בכיכובו, היה מסע הרפתקאות בזכות עצמו. נקודת המפנה חלה אצלו ב„רוד מאמריקה", ששם התקבלה הדמות שגילם, בדיוק כפי שהציג אותה. הניסיון הקשה היה ב„חיים כרומן" בו עבר על דמות שהייתה קשה מאוד לבנייה, למרות שהופיע בקטעים מקוטעים היה עליו לדאוג להמשכיות ועיצוב יסודי לאורך כל הדרך. „אהבה עד מוות" היה הקשה מכולם, לא רק לו, כל אחד מהצוות שחה במכאוביו, ואף אחד לא יצא מזה שלם. „עכשיו אני יודע מה זה לבכות" הוא אומר. אבל האופוריה האמיתית הוא „מלו", בו התגשמה המזיגה האידיאלית של התיאטרון והקולנוע. שם הגיע ארדיטי לחוויה חד־פעמית של משחק. בפעולה, שאפילו לגבי אלן רנה היא מיוחדת במינה, הציגו את כל המחזה בשלימותו לפני הצוות הטכני לפני שהתחילו לצלם. „לפני מיטת הסרום של הקולנוע". לפני הקרנת הסרט הוא אומר: „אני מסביר את עצמי על המסך, אשמח מאוד לשמוע אתכם לאחר מכן. אם יש תיקונים אעביר לבמאי".

זהו ביקורו הראשון בארץ, בוודאי לא האחרון. למרות שאינו יהודי „לפי ההלכה" יש לו הרגשה שתמיד היה פה משהו ממנו. אותן דמעות, שלמד להזיל ב„אהבה עד מוות", זלגו לפתע מעיניו וכשחגו מעל תל־אביב. כשיסע, יישאר פה חלק ממנו. הוא מבטיח לבוא שוב ושוב, ולא על המסך בלבד.

פייר ארדיטי בסינמטק חיפה

קניון — סטייל ירושלים

ואם הירושלמים יבואו ל„סנטר 1", מרכז הקניות החדיש שנפתח בבירה, [illegible] האם שמות כמו „אבי מודל", „אבי לוין", „ראש אינדיאני", „בגדי [illegible]", „בורדאן", רהיטי „חוויה" ורבים [illegible] יצליחו לנתק אותם מן „המשולש־[illegible]" של החביבים עליהם. דבר [illegible] במשך שנים לא הצליח לעשות מרכז [illegible] החדיש שנפתח בלב העיר לפני [illegible] אחרות וחנויותיו אינן הומות [illegible].

התקווה היא חיובית, לדעתם של מנהלי [illegible] חפציבה (זו שאמורה להקים לתחיה גם את התחנה המרכזית של תל־אביב). אחרת לא [illegible] השקיעים שבעה וחצי מיליון דולר [illegible] מרכז הקניות המפואר (כולו רצפת [illegible] על שטח של עשרת אלפים מ"ר בכניסה [illegible] וליד התחנה המרכזית, שקם ו„בזק"). הם [illegible], כמובן, גם על תיירי חוץ, שכאלף [illegible] יקנו יום יום במקום בגלל מסוף אל־על [illegible] חברת „טיולי הגליל" הממוקמים בו. [illegible] תפסים גם לכרבכה של ישראלים [illegible] ליום.

יהודה אבירור, מנהל חטיבת המרכזים של חפצי־בה, ושמעון רום, מנהל חברת „רונית" המפעילה את „סנטר 1", טוענים שהם בחרו את החנויות אחת אחת לפירמה ומיגוון, כך אפשר למצוא במקום ליד השמות הנ"ל גם את „ירושלים לדר" — היצרן הירושלמי־הערבי המפורסם לבגדי־עור; בזאר מזרחי ענק עם נחושת וכל השאר, סחורה של העיר העתיקה, אף היא של יום ערבי; את החנות של ספרי „כתר"; חנות לתינוקות של רשת „שילב"; חנויות צילום, כלי־בית, מרכז תכשיטים גדול (שעדיין לא נפתח), בית־קפה מהודר, ובקרוב גם מסעדה. למעלה נבנה בית מלון גדול וכן ייפתח קולנוע.

בינתיים רואים בוטיקים של אופנה, אבזורים, מספרה ומזללות ולא נוכיר הכל. יש גם חניון עם חנייה חינם לקונים שרכשו מוצרים, יהיו תצוגות אופנה לקהל ואירועי קוסמים — מסכי טלוויזיה ומסך וידיאו יקרינו ארועים אלה — ותיפתח קומת ילדים עם שמרטפות.

אבידור טוען שתהיה לו שליטה גם על המחירים, שלא יעלו על המחירים בחנויות אחרות בעיר. זה אחד התנאים שהוצגו לחנויות שרוכן בשכירות. הם יכבדו גם כרטיסי אשראי.

סנטר־1. מרכז הקניות החדש בירושלים

מרים גורן

איך אוכלים ויסקי וג'ין

מאכלים שהכין השף דנק אורבן ממלון הילטון, תל־אביב. הוא השתמש במשקאות מתוצרת „סיגרם". כל מירשם ל־4 מנות.

מרק עגבניות בטעם ג'ין

כוס מרק עוף מוכן; 1 ק"ג עגבניות; 1 בצל גדול; 3 שיני שום; 1 גזר בינוני; ½ סלרין; 50 גרם מרגרינה. מלח; פילפל; סוכר – לפי הטעם; כוסית ג'ין.

חותכים את כל המצרכים לחתיכות קטנות. מטגנים את הבצל במרגרינה וחותח עד שיתרכך. מוסיפים את הירקות החתוכים, כולל עגבניות. את המרק והתבלינים. מבשלים 15 דקות. מרסקים בממחה (בלנדר). לפני ההגשה מוסיפים כוסית ג'ין. מגישים עם קרוטונים או אגוזי־מרק.

דג אמנון מאודה בג'ין וסלרי

4 דגי אמנון מנוקים; כוס יין לבן; ½ כוס ג'ין; 1 סלרי אמריקני; ½ בצל; 1 כרישה; 50 גרם מרגרינה; 100 גרם חמאה; 50 גרם קמח; מלח; פילפל; שמיר קצוץ.

חותכים את הסלרי, הבצל והכרישה לרצועות קטנות ומקפיצים במרגרינה נמסה. מוסיפים חצי כוס ג'ין, מרתיחים ומבשלים, בכלי מכוסה, 10 דקות. בנפרד מאיידים את הדגים ביין עם מעט תבלינים. מוסיפים את הציר של הדג לירקות המתאדים. מערבבים חמאה וקמח. מוסיפים לירקות השלימים את הטעם. שופכים את הירקות על הדגים, שבצלחות ההגשה. מגישים עם תפוחי־אדמה מבושלים, מקושטים בשמיר קצוץ.

כבד עוף מוקפץ בוודקה

½ ק"ג כבדי עוף; 1 בצל קצוץ; 2 שיני שום כתושות; 2 כפיות כוסברה; 1 גמבה חתוכה לרצועות; ¼ כוס וודקה; מלח; פילפל; ½ כוס רוטב מרק עוף (הלא הוא מרק עוף מרוכז מאד); שמן; מרגרינה.

מטגנים את הכבדים בשמן חם. מוציאים מהמחבת כשהם חצי עשויים. מוסיפים 2 כפות מרגרינה. מטגנים בתוך המחבת את הבצל עד שיזהיב. מוסיפים גמבה ושום ואת רוטב המרק. בוחשים כדקה על האש. מוסיפים את כבדי העוף ואת הוודקה. מציתים ומגישים בלהבה, עם תפוחי־אדמה מבושלים, מקושטים בכוסברה.

אומצת עגל ברוטב ג'ין עם ארטישוק

8 טבעות אומצת עגל (כל טבעת במשקל 90 גרם, 2 למנה); 4 כפות ג'ין; ½ ליטר רוטב חום או מרק בשר; קליפת תפוז מגוררת; 4 בסיסי ארטישוק טרי מנוקים; 100 גרם מרגרינה.

מתבלים את הבשר ומטגנים במרגרינה. מקריים בעזרת הג'ין. מוסיפים קליפת תפוז ומרק. מנמיכים את האש למינימום ומקפיצים במחבת את הארטישוק. מסדרים את הבשר על בסיסי הארטישוק. כשהוא מכוסה כולו ברוטב, מגישים עם קציפת ירקות.

קציפת ירקות שמגישים עם האומצה

250 גרם גזר; 100 גרם בצל קצוץ; 100 גרם תפוחי אדמה; 250 גרם כרישה (רק הראש, הלבן); 100 גרם מרגרינה; ½ ליטר רוטב מרק עוף.

חותכים את הירקות, מקפיצים במחבת, במרגרינה מומסת. מוסיפים את הרוטב מבשלים עד שהירקות רכים, מעבדים למחית ומתבלים לפי הטעם.

מוס בטעם קפה

200 גרם שוקולד מריר; 3 ס"ל ליקר סברה־קפה (1 ס"ל = 2 כפיות); 1 ס"ל קפה פילטר; 5 חלמונים; 30 גרם סוכר; ½ כוס שמנת לקצפת; עוד 50 גרם סוכר; 5 חלבונים.

ממיסים את השוקולד. מוסיפים את הליקר והקפה. מקציפים ביד את החלמונים עם 30 גרם סוכר (בקערית שבתוך כלי עם מים חמים מאד). מקציפים את השמנת. מקציפים את החלבונים עם 50 גרם סוכר. מוסיפים לשוקולד הנמס את תערובת החלמונים. קצף חלבונים וקצפת – ב[illegible] מגישים בכוסיות זכוכית שקופות.

שרבט לימון בוודקה

ל־8־10 מנות: 180 גרם סוכר; 30 ס"ל מים; 20 ס"ל מיץ לימון; ½ ליטר יין לבן; 4 ס"ל וודקה; 2 חלבונים; 10 גרם גלוקוזה (קונים בחנויות־תמרוקות או בחנויות קונדיטוריה).

מרתיחים את המים עם הסוכר והגלוקוזה ומוסיפים את היין ומיץ הלימון. מקפיאים למחצה (שיהיה כמו שלג). מוסיפים את הוודקה ומקפיאים למצב של ½ (כמו ברד). מקציפים את המקפה, בנפרד מקציפים את החלבונים ומערבבים בעדינות, ביד. מגישים בכוסיות זכוכית ומקשטים בפרוסות לימון.

שרבט עגבניות וג'ין

כמות, כנ"ל. 180 גרם סוכר; 30 ס"ל מים; 10 ס"ל מיץ לימון; 40 ס"ל מיץ עגבניות; 4 ס"ל ג'ין; 2 חלבונים; 10 גרם גלוקוזה.

מכינים בדיוק כמו שרבט לימון.

קרם בטעם וודקה ותפוזים

מיץ מ־6 תפוזים; קליפה מגוררת מ־2 תפוזים; 2 כפיות קורנפלור; ½ ליטר שמנת לקצפת; ½ כוס וודקה; 50 גרם פיסטוק חלבי קלופים וקצוצים; 2 כפיות סוכר.

מערבבים מיץ תפוזים עם קליפת תפוז מגוררת ומשאירים מעט בצד. מרתיחים את המיץ ומנמיכים את האש. מוסיפים את הקורנפלור (בלול במעט מים) ומרתיחים כשלוש דקות. מורידים מהאש ומקררים. מקציפים את הקצפת עם שתי כפיות סוכר ומערבבים הכל ביחד. מוסיפים את הוודקה ומקשטים בפיסטוקים.

לבשל ביי"ש

לבשל ביין זאת כבר לא חוכמה, כולם יודעים. אבל אניני הטעם ממשיכים הלאה ומוסיפים למאכלים מבושלים מעט משקה חריף באמת — מה שמכנים בשם הכולל יי"ש. הכוונה לכל מה שמה שורף בגרון — וויסקי וג'ין, וודקה וערק, קוניאק וסליבוביץ, ליקרים, שהם בדרך כלל קצת מתוקים, הולכים לרפרפות ועוגות.

היי"ש נותן לתבשיל ניחוח מיוחד וטעם מיוחד, פיקאנטי, לאו דווקא של המשקה, כי רוב האלכוהול מתאדה. אבל לא הכל. והמאכלים הם כברים משהו, דורשים תשומת־לב גסטרונומית. זה לא מתאים להאמבורגר וצ'יפס בשקית נייר. ארוחה שמאכליה, אפילו בחלקם, בושלו בתוספת יי"ש, היא חגיגית. אוכלים אותה כניחותה, בהפסקות בין המנות, כשכל הסועדים מסובין בנחת... זהו, תפסנו את הפרינציפ: זה מה שהדוקטור רושם לליל הסדר.

נציגי חברת „סיגרם" שכנעו את השף דנק אורבן, האשף של הילטון תל־אביב, להכין ארוחה על טהרת מאכלים־ביי"ש, של הפירמה, כמובן. סיגרם מייצרת בישראל 5 סוגי משקאות. כולם כשרים, אם זה חשוב לכם. ויש ביניהם ליקר סברה בטעם תפוז וכטעם שוקולד, סברה קפה, ליקר מוקה בשם „קפה אוריינטל", מתוק וכבד. וודקה בטעם פולני וג'ין מעולה מאד, שהוא היחיד בחבורה שאיננו כשר לפסח. אבל הוא כשר בכלל, כמו האחרים. בהשגחת הרב קוק — מבטיח היצרן, משפחת ברונפמן. כל המשקאות מיוצרים כרחובות ומשווקים על־ידי החברה הסקוטית למסחר מ.ח.י.ש., שהיא חברת בת של „כלל". הם נמכרים במחיר סביר של 10 (וודקה) עד 13 (ליקרים) ש"ח־הבקבוק. טוב, נחזור לאוכל.

השף אורבן לא נבהל מהמיבצע והכין ארוחה כיד המלך, כשלכל אחת ממנותיה הוא מוסיף מהמשקאות הנ"ל. אם מעט ואם יותר. עקרונית — הסביר למתעניינים — ג'ין מתאים לבשר ארום, וודקה לדגים. לא לשתות — לבשל! הליקרים טובים, כמובן, למנות מתוקות.

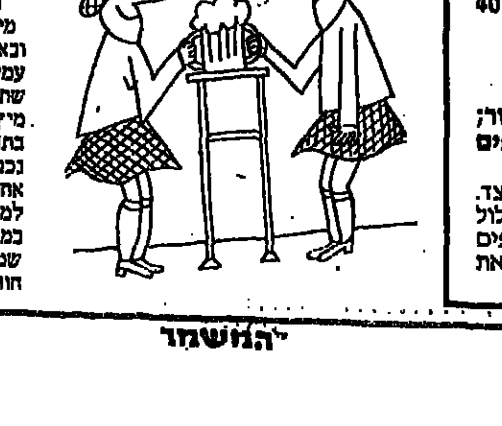

לא במקרה לפני החג

לא במקרה, דווקא לפני פסח עושה החברה הוותיקה והסולידית „כימגת־2000" מהפכה קטנה בשיווק. יש קשר ולא צריך לפרט.

כימגת היא בת 22, בבעלות משפחת שוורץ וחברת השקעות בשם מינין, כולם ישראלים. מייצרת חומרי ניקוי, דטרגנטים, משמידי חרקים וכו' „ביתיים" לצד כימיקלים תעשייתיים וחומרי הדברה חקלאיים. המפעל, שלו נוסד בקריית־גת ועבר לראשון־לציון, מגדיל את הייצור בקצב של כ־30 אחוז מדי שנה. לאחרונה קיבלו הזמנה בהיקף של מאה אלף דולר ליצוא חומרי הדברה לזאיר.

המהפכה הקטנה — כפי שמגדיר אותה רפי פרידלנר, המנכ"ל — הולכת בשלושה אפיקים: מוצרים חדשים, אריזות חדשות למוצרים ישנים ומיבצע „שלישיות". חדשים הם מטהרי אוויר מוצקים, לא חידוש עולמי, אבל אלה — לדברי היצרן — יותר ריחניים, יותר עמידים. מבוססים על חומרי גלם של חברת באייר הגרמנית, שלכימגת בלעדיות הייצור בישראל לפי הפורמולות שלה ומחומריה. בינתיים מיוצרים מטהרי אוויר אלה ב־6 ריחות (פריחה, סחלב, לימון, אורן, לבנדה ופרחים מעורב בשם סינדרלה). 170 גרם, פועל־כדבר היצרן — כחודש וחצי. 2.20 ש"ח. בתוכנית — מטהרים בניחוח וניל וקוקוס, מיוחדים למכוניות.

באריזה חדשה זכו חומרי ניקוי נוזליים, שנמכרו עד כה במכלים של 2 ליטר, אבל הקונים לא התלהבו. אולי מפני שהתקשו לעשות השוואות עם הקונקורנציה. עכשיו מוגו אותם — כמו שכולם עושים — לבקבוקים פלאסטיים בני ליטר. בצבעים שונים, שלא תבלבל חלילה נוזל לניקוי רצפה עם מרכך מים. הסידרה המחודשת כוללת נוזלים בעלי שמות מצלצלים כמו קלירון (לניקוי כללי וגם לכביסת יד), כלין (לכלים), פלורין (לריצפה), וקסוליט (ווקס לרצפה), סופטיו (מרכך כביסה) וקרפטן (לניקוי שטיחים). השמות, אגב, נגזרו מאנגלית. אין לי אפשרות להשוות את המחירים של ליטר עם אלה, הישנים, של שני ליטר, אבל היצרן טרח להכין טבלת השוואות עם מוצרים דומים של יצרנים אחרים ומוכיח ששלו, ברוב המקרים, זולים יותר. המחירים נעים בין 2.50 ל־3.5 ש"ח, מעוגל, פרט לחומר לניקוי שטיחים שמחירו — 5.38. כימגת מייצר גם שורה של חומרי ניקוי בתרסיס, שלא חלה עליהם שום מהפכה, בין היתר בגלל הסדרי הייצור עם באייר. הארוסולים נועדו לניקוי חלונות, תנורים, הברקת רהיטים והדבר המעניין ביותר — פרי פיתוח מיוחד — D-STAIN תרסיס להסרת כתמים קשים, של דיו, זפת, שמן, גריז וכו'.

במיבצע „שלישיות" נכללים רק אחדים מהמוצרים — מהנוזלים בבקבוק של ליטר. בכל רשתות השיווק הגדולות הם נמכרים בשלישיות וכל הקונה שלושה בקבוקי נוזל לניקוי כללי, או לניקוי רצפה, או לריכוך מי כביסה — מקבל כשי מטהר אוויר ארוסולי (גם כאלה הפירמה מייצרת, בשלל ריחות) וגם משתתף בהגרלת פרסים, של תלושי קנייה באותה הרשת. המיבצע יימשך עד סוף מאיר. למה השלישיות הן מסוג אחר ולא מעורבות, מי צריך בבת־אחת שלושה ליטר מרכך כביסה? יורם שוורץ, מנהל השיווק של כימגת, מודה שאכן, היה עדיף לערבב. רק שהרשתות לא הסכימו מסיבות טכניות. אבל הוא לא מודאג, גם ככה הביקוש גדול. באיזה בית לא יתחסלו שלושה ליטר נוזל ניקוי לפני פסח?

צב"ש

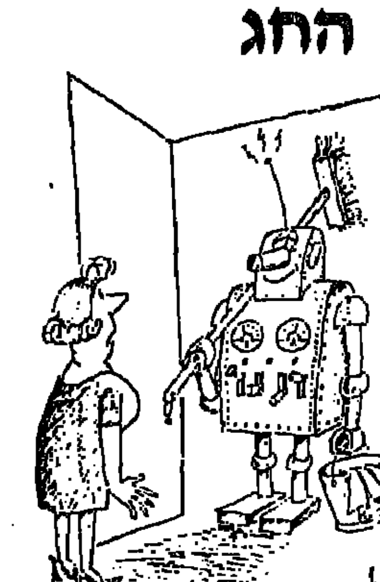

מיץ תפוחים ופירות אחרים

מיצי הדרים יודעים לסחוט בכל בית. ומי שטעם מיץ טרי מתפוזים ולא מקופסאות, מבין שפריגת זה כמעט ועם זיפ אין מה להשוות. מיץ תפוחי־עץ, לעומת זאת, זה כבר עסק מסובך. צריך לרחוץ, לקלף, לרסק לסחוט דרך מסננת עדינה, וכו'. הרבה תפוחים, הרבה עבודה ומעט מיץ. כאן טמון סוד ההצלחה של פחיות מיץ תפוחים טבעי המיוצר בארץ — נכון להיום — על־ידי מפעל אחד בלבד — מגגל בקריית־שמונה. החוק מחייב אמנם לרשום על האריזה „משוחזר", כדי לציין שהמדובר במיץ שהוכן על־ידי דילול רכז במים; אך למעשה תהליך השחזור משאיר מיץ טבעי. ללא כל תוספות מלאכותיות, אשר ריכוז הסוכר בו זהה לזה שבמיץ המקורי.

המפעל, שהוקם ב־1979, הוא בבעלות משותפת של משקי הגליל — קיבוצים, מושבים ומשבות. הוא מעסיק 37 עובדים (מתציתם מקרית־שמונה) ומעבד מדי שנה כ־20 אלף טונות תפוחי־עץ, המגיעים ממטעי הגולן והגליל. מגגל משמש כשסתום לחץ לבעיית העודפים וקונה כ־20 אחוזים מהיבול השנתי של תפוחים. העודפים נרכשים במחירי היצוא, מה שמאפשר ייצור מיץ זול יחסית, שמחירו נמוך ממחיר קילו תפוחים.

במפעל שני אגפים נפרדים. באחד מייצרים מיץ מתפוחים טריים, כובשים אותו לרכז, וכאחר — מדללים את הרכז למיץ ואורזים. עמירם קביליו, סגן מנהל המפעל, מסביר שתהליך הייצור איננו כל כך פשוט כמו הכנת מיץ הדרים ביתי. התפוחים נשטפים ומנוקים בתהליכים אוטומטיים וידניים, נגרסים, נכבשים ועוברים סינון — לקבלת המיץ. אחר־כך מרכזים את החומר לרכז ושומרים עד למיחזור. העבודה נעשית בשלוש משמרות במשך מחצית השנה ואילו במחצית השנה שמחוץ לעונה הבוערת עובדים שבוע כל חודש. הרכז של מגגל נמכר בפחיות בנות 3/1 ליטר, מספק — אחרי הדילול — כשני ליטר מיץ תפוחים טבעי. המחיר לצרכן — 2 ש"ח, בערך, לפי מקום הקנייה.

לדברי מנהל המפעל, רחמים גלעד, כדאי לרכז את מיצי הפירות משתי סיבות — כדי לחסוך באיחסון בזמן שעובר מייצור המיץ (בעונת הקטיף) ועד למיחזור (לצרכי שיווק, במשך כל השנה) וכדי לחסוך בנפח בהובלה, בפרט ליצוא. כי הרכז מיועד בעיקר ליצוא. סומכים על הגויים שיידעו להוסיף מים ולערבב היטב. דילול הרכז נעשה בחלק האחר של המפעל, על־ידי הוספת גז CO_2 במידת הצורך, כדי לקבל מיץ תפוחים מוגז (סיידר הגליל, זוכרים?). את המיץ המוגז והמדולל מוזגים לפחיות או לבקבוקים. לאחרונה החל המפעל לשווק את המיץ בבקבוקים אלגנטיים, בני 250 מיליליטר, המיועדים לבתי המלון והמסעדות. אין עליהם פיקוח והם נמכרים בשקל פלוס. יקר יחסית לפחית בת 330 מג', שמחירה 85 אג'. בקיץ מתכוונת הנהלת המפעל לפתוח קו מילוי חדש, שימלא 500 פחיות ו/או בקבוקים לדקה, לעומת 100 היום. אגב, 50 אחוז מהתפוקה מיועדים ליצוא, בעיקר לארה"ב, והיקף המכירות של המפעל אשתקד היה 1.5 מיליון דולר. השנה הוא מקווה להכפיל זאת, בין היתר הודות למיצי צ'מפיון.

כן, זה סימן נוסף להתרחבות: לאחרונה רכש מגגל את הזכיון למיצי צ'מפיון והחל בייצור מיצי הדר ופירות אחרים. מהם מאד אקזוטיים. בינתיים נושאות הפחיות את השם מפעלי גת מגבעת־חיים. כי בעיסקה נרכש גם מלאי אריזות, אבל זה כהחלט זמני. את הרכזים למיצי הדרים קונה מגגל מחברת גת, המייצרת אותם (פריגת, כמובן), ואת הרכזים של הפירות הטרופיים — בחו"ל.

כיוון שמדובר כאן על הטעם ועל הריח, יכול כל אחד להתווכח עם טעמי. המדרג במקום הראשון את מיץ התפוחים, מה גם שממילא קשה להכינו בבית, בניגוד ליותר המיצים. אבל מה — מרינה חופשית ומי שרוצה אנגס מקופסה, או גויאבה נוזלית או שלא איכפת לו לשתות מיץ תפוזים מפחית — יקבל תמורת הכסף שלו את המגיע לו.

אגב, הערך הקאלורי של המיצים זהה לערך הקאלורי של הפרי עצמו, כלומר, בין 40 ל־60 קאלוריות ל־100 סמ"ק. לדברי יעקב אקסלרוד, טכנולוג המזון של המפעל, יש ב־100 סמ"ק מיץ תפוחים בדיוק 43 קאלוריות. לידיעת כל שומרי משקל: זה בהחלט דיאטטי במקום פרוסת עוגה ולא בנוסף לה...

אמיר בן־שלום

המדינה תריע והליגה לחבורה הזו. הקווים נמ"א "יאהבו" אותנו

צבי שרף · לי ג'ונסון · מוטי ארואסטי · הווארד לאסוף · דורון ג'מצ'י · רון ליפין · קווין מאגי · מיקי ברקוביץ · גרג קורנליוס

מטפלים במאגי כדי שיטפל במילאנו

ערב משחק גמר אליפות אירופה לאלופות מודאגים במכבי תל־אביב מפציעתו של קווין מאגי. הטיפולים יימשכו עד לרגע האחרון. מאגי מבטיח לשחק כמו שהוא יודע * מתח ניכר בשני המחנות * התלבטות לגבי החמישיה של מכבי תל־אביב * 38 אוטובוסים יגיעו היום ממילאנו ללוזאן * גם מנגין פצוע, שיהיה בריא בשבוע הבא...

צבי שרף: „משחק פתוח. הכל יכול לקרות בו."

דן פטרסון: „משחק שקול מאד. יכול להיות מוכרע בהארכה".

אלה הן שתי הערכות של מאמני מכבי תל־אביב וטרסר מילאנו לקראת קרב הערב בגביע אירופה לאלופות שיחל ב־8.30 שעון ישראל, באולם מאליי בלוזאן.

שתי הקבוצות השלימו את ההכנות. האיטלקים, שהגיעו רק אתמול, ב־3 אחר־הצהרים למלון „פאלאס" בלוזאן באיחור של שעתיים, התאמנו ראשונים. הכוכב האיטלקי רוברטו פרמייר היה נרגז מאד: „אני מת לישון אחרי דרך ארוכה כל כך וכבר גוררים אותי לאימון".

אבל באולם עצמו, על ריצפת הפארקט החדשה, גילה יכולת „מפחידה" במקצת. מה שמדאיג את טרסר מילאנו היא העובדה שדינו מנגין סובל מפציעה בשריר רגלו ומאז היפצעו ביום ראשון מטפלים בו האיטלקים ב„נוסח סיני", עם מחטים. באימון אמש סחב את רגלו אבל פטרסון בטוח שהערב כבר יהיה בכושר.

פטרסון, השולט בחניכיו ביד רמה, התלוצץ לפני האימון במסיבת עיתונאים: „כל ידידי הישראלים מוזמנים לבוא לאימון. תוכלו לרגל כמה שתרצו..."

לא אוהבים את טרסר

38 אוטובוסים יגיעו היום ממילאנו. סך הכל יבואו 3500 איטלקים. כולם ממילאנו? העיתונאי האיטלקי הוותיק אוסקר אמר לי: „אני בטוח שרק ממילאנו. בשאר ערי איטליה לא כל כך אוהבים את טרסר ולא איכפת להם שיפסידו".

אגב, עיתונאי איטליה, שהגיעו בהמוניהם, סבורים שלטרסר תהיה עדיפות: „הקבוצה נמצאת בכושר טוב. מה שמדאיג שאינה יכולה לשמור על קצב אחיד במשך 40 דקות".

גם מייק דאנטוני, קפטן מילאנו, נשמע אופטימי: „אני פעם שניה בגמר, ב־1983 הפסדנו. הערב אנו מקווים לנצח".

החמישיה הפותחת של טרסר: דאנטוני, פרמייר, מנגין, מקאדו ובארלו.

ג'מצ'י קלע ממחצית המגרש

אבל אותנו לא כל כך מעניינת טרסר. עבור אלפי הישראלים המוקד היא מכבי תל־אביב. אתמול בבוקר זרקו הישראלים של מכבי תל־אביב לסל יותר משעתיים. מאגי וג'ונסון לא היו באולם. האימון הסתיים רק לאחר שדורון ג'מצ'י קלע סל ממחצית המגרש, שיהיה במזל.

בערב כבר התאמנו כולם. הבעיה היא כמובן קווין מאגי הסובל מכאבים ברגלו. קווין מקבל טיפול יסודי אך לכולם ברור שיתקשה להיות בשיאו. חבל, משום שהוא שחקן מפתח היכול בכוחות עצמו להכריע גורל משחק. אמש רק זרק לסל, כלל לא ניסה לרוץ.

לצבי שרף לבטים קשים בקשר להמישיה הפותחת. צביקה רוצה מאד להתחיל עם הקפטן מיקי ברקוביץ משום שברור לו שמיקי יעשה הערב מאמץ עליון אבל אתמול במסיבת עיתונאים רמז כי אפשר שהחמישיה הפותחת תורכב בכל זאת מחן ליפין, דורון ג'מצ'י, קווין מאגי, לי ג'ונסון והווארד לאסוף. לדעתי, יתלבטו שרף ועוזרו יאיר שרון עד לרגע האחרון. צפו להפתעות!

הכדורסלנים הישראלים נמצאים ברגיעה מוחלטת. רובם אפילו ויתרו על קניות בעיר אחרי אימון הבוקר אתמול והעדיפו לבלות במלון הכפרי השקט. על פני כולם בולט המתח. הם אינם רוצים לאכזב את אלפי האוהדים שנוהרים לעיר. „אנו חייבים המון לקהל הנפלא שלנו שהשקיע מאמץ וכסף כדי לבוא ולחזות במשחק" אמר לי אמנון אבירן, יושב ראש הועדה המקצועית של מכבי תל־אביב.

אבא ג'מצ'י מתרגש

אמש, אחרי האימון צפו השחקנים בסרטי וידיאו על משחקיה של טרסר מילאנו. צבעי הצהוב של מכבי תל־אביב נראים בכל פינה בלוזאן. צעיפים, דגלים ואפילו רעשנים. שתי הקבוצות הוציאו חוברות מפוארות לקראת המשחק המבוקשות מאד בין האוהדים.

מי שנראה מתוח מאד באימון אתמול הוא אבא ג'מצ'י שבא לראות את הבן דורון משחק — ואולי זוכה בגביע אירופה. „אני רוצה מאד באושרו של דורון" אמר האבא.

תנחום כהן מינץ, שהוזמן על ידי ראשי מחלקת הכדורסל יחד עם ותיקים אחרים כמו דרור פריש, טל ברודי ולו סילבר אמר: „אני נרגש מהמחווה שעשו לנו. אני מקווה שהערב נשמח כולנו".

את המשחק ינהלו השופט הפולני זיך והשופט היווני דוכיס.

הטלויזיה, קול ישראל וגלי צה"ל ישדרו את המשחק החל מהשעה 8.15.

ישראל פז שליח „על המשמר" ללוזאן

ההטעייה הספרדית

מאת ישראל פז, שליחנו ללוזאן

מאמן טרסר מילאנו, דן פטרסון גילה אתמול סקופ. הוא ביקש להשיג את קלטת הוידיאו ממשחק ריאל מאדריד — מכבי תל אביב. הספרדים היו אריבים מאד ושלחו את הקלטת במהירות אבל הסתבר כי זו היתה קלטת של משחק ריאל מאדריד ב...כדורגל.

ישראל פז, שליח „על המשמר" ללוזאן שוחח עם שני המאמנים

שרף: נתבסס על כוח

● צביקה, הגיע הרגע הגדול. מה אתה אומר?

„אין מפעל רציני מאשר גביע אירופה. חלמנו להגיע למעמד זה ואנו בלוזאן. עבדנו קשה. עשינו הכנות מכסימאליות. אנו יודעים היטב מה נמצא על כף המאזניים למועדון, לכדורסל הישראלי ולמדינה."

● אתה לחוץ?

„האווירה במלון השקט שלנו מורידה מהלחץ אבל אין מה לעשות. בכל גמר כולם לחוצים. לכן אין לצפות לכדורסל גדול. כל קבוצה תעשה כל מאמץ לנצל חולשות יריבתה."

● מה השיטות שתנקוט?

„בגלל סגנון הכדורסל האיטלקי האגרסיבי נתבסס על המון כוח. חבל שריצפת הפארקט תקשה על משחק מהיר."

● מה הסיכויים?

„למילאנו מספר שחקנים טובים ובעלי נסיון. גם לנו קבוצה טובה. חבל רק שמאגי לא יהיה כנראה בשיאו. הכל יכול לקרות במשחק."

● מה יהיה עם מאגי?

„אני בטוח שלמרות פציעתו יעשה כמיטב יכולתו."

פטרסון: אולי תהיה הארכה

לפני הראיון הצהרה: „ב־12, בחצות, אני הולך לישון ועד אחרי המשחק לא אומר מלה. לכן שאלו כמה שיותר..."

● איך אתה רואה את המשחק?

„תראו בעצמכם. אתם, אנשי כלי התקשורת, עושים מהמשחק מלחמת עולם. מספרים ש־24 תחנות טלוויזיה יקרינו את המשחק, שיבואו נשיאים. אני בטוח שיהיה קרב גדול"

● איך זה קרה שניצחתם בהפרש גבוה כל כך בתל־אביב והפסדתם בהפרש גבוה במילאנו?

„אין לזה משמעות לגבי המשחק הערב. בתל־אביב היתה טעות של מכבי בהערכת כוחה של מילאנו. אצלנו, אנו לא הערכנו נכון את מכבי."

● האם תוצאת המשחק תשפיע על המשך הקאריירה שלך במילאנו?

„עד לרגע זה לא דיברו על לפטר אותי. נשיא המועדון נתן לי מעטפה סגורה איני יודע מה יש בה..."

● ממי אתה חושש במכבי?

„לאסוף וג'מצ'י הפתיעו אותי. אני מתייחס ברצינות גם למאגי, אם כי שמעתי שהוא קצת פצוע. אומרים שמיקי ברקוביץ אמר שיתן את משחק חייו. אינני מתייחס בזלזול לשום דבר. אני יודע שמכבי תל־אביב זה לא שחקן בודד, זהו תלכיד מצויין היכול להתפורר אם נצליח לנטרל את מאגי וג'ונסון."

● האם אתה חושש?

„אם מכבי תצליח לחזור על משחק הגנה כמו במילאנו — אנו בבעיה. אבל אני יודע מה אנו צריכים לעשות. אני משתדל לא לחשוש מדברים שאני יכול לתקן. הערב נשחק כנגד אירופה ואני צריך כבר להכין את מילאנו לרבע גמר הפלייאוף באיטליה ביום ראשון בין המנצחת בין באנקו רומא לפאזורו".

● מה התחזית שלך?

„אני צופה למשחק שקול. אפילו יכולה להיות הארכה."

במוקדמות אליפות אירופה לאומות

אנגליה — צפון אירלנד 0:2

● כדורגל

אנגליה ניצחה בבלפאסט את צפון אירלנד 0:2, לאחר אותה תוצאה במחצית, בבית 4 במוקדמות אליפות אירופה לכדורגל.

את השערים הבקיעו בראיין רובסון בדקה ה־18 וכריס וודל בדקה ה־43, לעיני 25,000 צופים.

אנגליה מובילה בבית 4 עם 6 נקודות, לפני יוגוסלביה 2, תורכיה 1 וצפון אירלנד 1.

וולס — פינלנד 0:4

וולס הביסה את פינלנד 0:4, לאחר שהובילה 0:2 במחצית, בבית 6 של מוקדמות אליפות אירופה.

את השערים הבקיעו איאן ראש (8), גלן הודג'ס (29), דייויד פיליפס (64) ואנדי ג'ונס (87).

בולגריה ניצחה בבית מספר 7

בבית מספר 7 ניצחה נבחרת הכדורגל של בולגריה בסופיה את אירלנד (אייר) 1:2 (0:1).

באותו בית הביסה בלגיה את סקוטלנד 1:4, לאחר 1:1 במחצית. הבלגי ניקו קלאסן הבקיע שלושה שערים (בדקה ה־9, 55, 85), ופרנאק וורקאוטרן הבקיע בדקה ה־72.

במשחק צפו רק 7,700 אוהדים.

ספרד ניצחה בדקה האחרונה

ספרד ניצחה את אוסטריה 2:3 לאחר 1:1 במחצית.

שחקנים, מאמנים, שופטים

מכבי תל־אביב

שם	גיל	גובה
4. הווארד לאסוף	31	2.09
5. עודד שטיינברג	20	1.84
7. מוטי ארואסטי	33	1.88
8. גרג קורנליוס	30	2.01
9. מיקי ברקוביץ	33	1.91
10. חן ליפין	21	1.84
12. דורון ג'מצ'י	26	1.97
13. קווין מאגי	29	2.02
14. ליאור ארדיטי	20	1.92
15. לי ג'ונסון	30	2.09

מאמן: צבי שרף
עוזר מאמן: יאיר שרון

טרסר מילאנו

שם	גיל	גובה
5. פאוסטו בראניה	26	2.03
6. פרנקו בוזלי	28	1.90
7. ריקרדו פיטיס	18	2.01
8. מייק דנטוני	35	1.90
9. מריו גובינה	20	2.05
10. רוברטו פרמייר	29	1.98
11. דינו מנגין	37	2.04
12. ויטוריו גלינרי	28	2.04
13. קן בארלו	22	2.04
15. בוב מקאדו	35	2.07

מאמן: דן פטרסון
עוזר מאמן: פראנקו קאזאליני

שופטים: זיך (פולין) ודוכיס (יוון).

● סיוף

אליפות העולם בסיוף לקדטים עד גיל 17 תיפתח הבוקר בישראל. זו הפעם הראשונה שאליפות עולם לגילאי 17 מתקיימת בישראל. ישראל זכתה באירוח לאחר מאבק עם מדינות נוספות. עד אמש הגיעו 11 מתוך 14 המדינות האמורות להשתתף באליפות.

סייפי קובה אשר אף הם הודיעו על בואם טרם הגיעו עד אמש. כמו כן קיים ספק לגבי מצרים האם תענה לאישור ההתאחדות העולמית ותשגר סייפים לאליפות זו.

במסיבת עיתונאים שהיה אתמול בתל־אביב אמר יו"ר ההתאחדות העולמית ותשגר סייפים לאליפות זו.

במסיבת עיתונאים שהיתה אתמול בתל־אביב אמר יו"ר ההתאחדות לספורט עמי שלף שארוע זה הוא ארוע היסטורי בישראל ונותן גושפנקה למעמדנו בענף ספורט זה.

שלף הודה לאיגוד הסיוף וחבריו על העבודה המצויינת באירגון אליפות זו. כמו כן הביע תקוותו להשגת תוצאות טובות מקרב סייפי ישראל.

מנכ"ל ההתאחדות לספורט שמואל ללקין ציין שאליפות זו היא ארוע בלתי רגיל במערכת היחסים של הספורט הישראלי: „אין זה דבר של מה בכך לזכות באירוח אליפות עולם.

נצחון שני למכבי ראשל"צ

אמש ניצחו המכבים 14:17 את הפועל ראשל"צ ונצחון נוסף יקנה להם את אליפות המדינה

● כדוריד

מאת יאיר ביטון

במשחק השני במשחקי הגמר־יר לאליפות הליגה הלאומית השיגה אמש קבוצת מכבי ראשון לציון נצחון שני על הפועל ראשון לציון 14:17 לאחר 8:8 במחצית.

שחקני מכבי ראשל"צ יוכלו לשאת איפוא באליפות המדינה אם ינצחו גם ביום ראשון את הפועל ראשון־לציון במשחק השלישי בין השתיים.

שחקני מכבי ראשל"צ יוכלו לשאת איפוא באליפות המדינה אם ינצחו גם ביום ראשון את הפועל ראשון־לציון במשחק השלישי בין השתיים.

במחצית הראשונה שלטו שחקני מכבי בראשותו של יואב דרוקר שהוליך ליתרון 4:7 בדקה ה־15.

במחצית השניה חוללו שחקני הפועל מיפנה והוליכו בפעם הראשונה והאחרונה במשחק 9:10 משער של דורון דיין בדקה ה־41. עד לסיום הפכו אוסלנדר וכנען את הקערה ורשמו נצחון למכבי.

● שערים למכבי ראשל"צ: דרוקר 8, כנען 3, אוסלנדר 3, יוסיפוביץ 2 ומושוביץ 1.

● שערים להפועל ראשל"צ: ודי 5 (3 במכות 7 מטר), דיין 4, שלום 1, קושניר 1, נחמני 1 ואבידן 1.

שפטו אבנר זינגר ודוד בקר לעיני 500 צופים באולם ראשל"צ.

והפועל ר"ג ניצחת בקרב על המקום השלישי

מאת יוסף חבס

במשחק הראשון, מתוך שלושה, על המקום הג' המקנה בעונה הבאה כרטיס השתתפות במשחקי גביע ההתאחדות האירופית גברה אמש באולם האוניברסיטה ברמת־אביב קבוצת הפועל רמת גן על הפועל פתח תקוה 18:23 לאחר 7:11 במחצית.

● שערים להפועל רמת גן: 4, זלניגר 4, ספרן 4, סומך 4, אריאלי 3, פרוכטר 2, אלימלטסיוט 1 ומאירוביץ 1.

● שערים להפועל פתח תקוה: אמיר 8, חלותה 4, ולבינגר 3, נעים 1, אוברקוביץ 1 ובדין 1.

שפטו גוטמן ובצקי, לעיני 60 צופים.

המשחק השני יערך במוצאי שבת ביהוד.

כל משחקי הגמר בגביע־האלופות

1958	א.ס.ק. ריגה	— אקדמיק סופיה	71:84,81:86
1959	א.ס.ק. ריגה	— אקדמיק סופיה	67:69,58:79
1960	א.ס.ק. ריגה	— דינאמו טביליסי	62:69,51:61
1961	צ.ס.ק.א. מוסקבה	— א.ס.ק. ריגה	62:87,66:61
1962	דינאמו טביליסי	— ריאל מדריד	83:90
1963	צ.ס.ק.א. מוסקבה	— ריאל מדריד	80:99,74:91,86:69
1964	ריאל מדריד	— ספרטק ברנו	64:84,110:99
1965	ריאל מדריד	— צ.ס.ק.א. מוסקבה	62:76,88:81
1966	זימנטל מילאנו	— סלאביה פראג	72:77
1967	ריאל מדריד	— זימנטל מילאנו	83:91
1968	ריאל מדריד	— ספרטק ברנו	95:98
1969	צ.ס.ק.א מוסקבה	— ריאל מדריד	99:103
1970	איניס וארזה	— צ.ס.ק.א מוסקבה	74:79
1971	צ.ס.ק.א מוסקבה	— איניס וארזה	53:69
1972	איניס וארזה	— יוגופלסטיקה ספליט	69:70
1973	איניס וארזה	— צ.ס.ק.א מוסקבה	66:71
1974	ריאל מדריד	— איניס וארזה	82:84
1975	איניס וארזה	— ריאל מדריד	66:79
1976	איניס־מוביליג'ירג'י	— ריאל מדריד	74:81
1977	מכבי תל־אביב	— מובילג'ירג'י וארזה	77:78
1978	ריאל מדריד	— מובילג'ירג'י וארזה	67:75
1979	בוסנה סאראייבו	— אמרסון וארזה	93:96
1980	ריאל מדריד	— מכבי תל־אביב	85:89
1981	מכבי תל־אביב	— סינודינה בולוניה	79:80
1982	סקוויב קאנטו	— מכבי תל־אביב	80:86
1983	פורד קאנטו	— בילי מילאנו	68:69
1984	באנקו רומא	— ברצלונה	73:79
1985	ציבונה זאגרב	— ריאל מדריד	78:87
1986	ציבונה זאגרב	— ז'אלגיריס קובנה	82:94
1987	מכבי תל־אביב	— טרסר מילאנו	?

אחרי „ארבע שנים רזות" רוצים הערב גביע

מיקי, מוטי ו... מנגין ייזכרו הערב בנצחון ההיסטורי בבלגראד

מאת ישראל פז

מיקי ברקוביץ ומוטי ארואסטי ממכבי ת"א ודינו מנגין מטרסר מילאנו, שיתייצבו הערב משני עברי המתרס בגמר גביע־אירופה לאלופות בלוזאן, הם מהכדורסלנים עשירי התארים באירופה. השלושה התמודדו גם לפני עשר שנים בגמר ההיסטורי בבלגראד, בו תקעה אלופת ישראל יתד ברשימת הזוכות במשחקי־הגמר האירופיים.

דינו מנגין היה כבר אז כדורסלן בשל ומנוסה. הוא לבש את מדי מובילג'ירג'י וארזה ואיים על מכבי ת"א, יחד עם חברו האמריקני המצטיין בוב מורס, שהיווה איום מתמיד לנצחונה הראשון של מכבי ת"א בגמר. בשניות האחרונות אף ניסה מורס, שקלע באותו משחק 22 נקודות, להשיג את סל הנצחון לאיטלקים, אך כשל. מנגין קלע 19 נקודות.

מיקי ברקוביץ, עם 17 נקודות ומוטי ארואסטי, בניווט המשחק, היו מגיבורי הנצחון. שני הישראלים, אז עדיין צעירים, נמרצים ויעילים, החדירו במכבי ת"א את מימד הלחימה. הם סחפו את חבריהם, לתשואות הצופים היוגוסלבים, להישג הגדול ולהנפת הגביע על־ידי טל ברודי, שהגיע לבלגראד מארה"ב. שם סעד את אביו החולה.

היה זה משחק היסטורי. תמיד הפעם הראשונה היא המתוקה ביותר. מכבי ת"א לא יכולה שלא להיזכר בערגה באותו נצחון גדול בבלגראד.

שירת הברבור

גם מנגין, כמו מיקי ומוטי, זוכר בוודאי את אותו משחק, אולי לא כל־כך בשמחה...

איניס וארזה, שהיתה באותן שנים בשיאה, איבדה את הגביע האירופי גם שנה לאחר־מכן, הפעם הפסד בגמר לבוסנה סאראייבו — 96:93. שלושה הפסדים רצופים אלה היוו את שירת־הברבור של הקבוצה האיטלקית המצויינת עם מנגין, שזכתה בגביע אירופה חמש פעמים וחמש פעמים נוספות הגיעה לגמר (רק ריאל מדריד זכתה בגביע האירופי שבע פעמים).

השנים 1980, 1981 ו־1982 היו הגדולות ביותר של מכבי ת"א בזירה האירופית. שלוש שנים רצופות בגמר. מתוכן — זכייה אחת.

ב־1980 התמודדו מכבי ת"א וריאל מדריד בגמר בברלין. הפעם שיחקו בשורות מכבי ת"א נוסף למיקי ברקוביץ, למוטי ארואסטי, לו סילבר, אולסי פרי וג'ים בוטרייט גם ארל ויליאמס האיום. שחקני החיזוק של ריאל מדריד היו אז האמריקנים מייסטר ושצ'רביאק. הספרדים ידעו להקהות את עוקצה של מכבי ת"א, לשלוט במגרש ולקצור נצחון — 85:89, לאחר 40:48 במחצית. התוצאה אינה משקפת את שאירע במשחק. ריאל מדריד, במשחק טקטי מצויין, הוליכה כל הזמן ובהפרשים ניכרים. ויליאמס קלע אמנם 31 נקודות, פרי 22, בוטרייט 22 וברקוביץ 10. אולם ארבעת קלעים אלה לא הספיקו, ומכבי ת"א חזרה ללא הגביע. ריאל מדריד, בשורותיה הצטיינו רולאן (27), מייסטר (21), שצ'רביאק (16) וברכנרד (12), חגגו את זכייתם.

ויליאמס בשטרסבורג

עברה עוד שנה והפעם הגיעה תורה של מכבי ת"א לחגוג. היה זה ב־26 במארס 1981 בעיר הצרפתית שטרסבורג, שם גברה אלופת ישראל בקרב שקול והפכפך על הקבוצה האיטלקית, סינודינה בולוניה — 80 :79, לאחר שווילטה וחבריו הוליכו במחצית — 37:39.

לחימתה של מכבי ת"א הגיעה לשיאה בשניות האחרונות. האיטלקים ניסו להלחיץ את הגביע מידי הישראלים, אולם ברגע שנשמעה שריקת הסיום של השופטים ואן־דה־וילינגה מהולנד וקוטלוכה מצ'כוסלובקיה הניפו אלפי הישראלים את מיקי ברקוביץ, שקלע באותו משחק 20 נקודות אל־על. ויליאמס הוסיף 19 נקודות, פרי 18, בוטרייט 12, סילבר 6 וארואסטי 5. בונאמיקו (26) וויללטה (19) היו המסרכנים בין שחקני סינודינה.

בעבור שנה, לעיני 7000 צופים בעיר הגרמנית קלן, נפרדה מכבי ת"א מהגמר — עד להשנה, כשנוצחה בגמר ב־25 במארס 1982 ע"י סקוויב קאנטו — 86:80, לאחר יתרון איטלקי זהה כמעט במחצית — 44:39. שחקני מכבי ת"א לא הצליחו לגלות את משחק השיא שלהם. האיטלקים, עם האמריקנים המצויינים קופיק (23) ופלאוארס (21), וכן עם מרזורטי (18) וריגה (16), גילו עליונות וידעו להכתיב את הקצב עד לנצחונם הגדול, אם־כי הסיכויים לפני הגמר נטו לצידה של מכבי ת"א. ברקוביץ (16), סילבר (16), ויליאמס (15), פרי (15), צימרמן (14) וארואסטי (4) היו ביום בינוני. אף אחד מהם לא הצליח ליטול את ההנהגה ולסחוף את קבוצתם קדימה.

מאז ועד היום ניסתה מכבי ת"א לחזור לפיסגה האירופית. היא לא הצליחה להגיע לגמר. השנה חל השינוי. מכבי ת"א, עם הרכב שחקנים מאוזן, מקווה להביא שוב את הגביע לתל־אביב. אחרי „ארבע שנים רזות" הגיע הזמן לשוב לאותן שנים טובות בעבר.

זהירות, ממלכודת איטלקית

טרסר מילאנו ומכבי ת"א מחפשות דרך להפתיע * מכבי ת"א חייבת לכפות את הקצב על הקבוצה האיטלקית המזדקנת * בוב מקאדו — המסוכן במילאנו * מכבי תל־אביב — לחימה ללא פשרות!

מאת ישראל פז

מכבי תל־אביב וטרסר מילאנו הגיעו לפיסגה האירופית. הערב, בלוזאן, יהיה הקרב הגדול בין שתי הקבוצות המצטיינות שיבקשו להביא את הפרס האירופי היקר לביתן. אין ספק, ששתי הקבוצות היו הטובות בגביע־הגמר ועשו צדק כאשר הגיעו לגמר.

כיצד צריך לשחק נגד טרסר מילאנו?

ראשית חכמה, כדי לשבש את תכניות הקבוצה האיטלקית, שזכתה רק בשבוע שעבר בגביע איטליה, צריך לתת לטרסר אפשרות ליטול יוזמה, כי ברגע ש„השועלים האיטלקים" יחושו בחולשה כלשהי של מכבי ת"א — הם יסתערו כפי שעשו במשחק הראשון ביד־אליהו, בו הכניסו את מכבי ת"א וגרמו לנו עגמת־נפש רבה (79:97).

הנצחון השני של מכבי ת"א במילאנו (79:94), עשה ללא ספק ... לקבוצה האיטלקית ה... לפתע הסתבר כי יש לה ... עם קבוצה ישראלית חזקה. ... שטרסר מילאנו לא היוותה ... למכבי ת"א עירער אולי את בטחונה של הקבוצה מספר 1 באיטליה. בכך ניתן יהיה לחוש ... הערב. או נראה אם הבטחון האיטלקי התערער.

לקבוצה ותיקה ומנוסה כמו טרסר מילאנו צריך תמיד להיזהר. כדורסלניה הוותיקים, וגילם הגבוה, עלול להשפיע לשני הכוונים. מצד אחד, קבוצה מנוסה קשה להוציא משיווי־משקלה. מצד שני, כדורסלנים מבוגרים עלולים לא לעמוד בקצב שיכפה עליהם היריב. לכן, על מכבי ת"א לנצל זאת ולהנהיג מהלומת־בזק עם שריקת הפתיחה.

זהירות ממקאדו

בוב מקאדו, הכדורסלן האמריקני ששיחק באן.בי.איי., הוא הציר עליו סובבת טרסר מילאנו. מקאדו, בן ה־35, אינו יעיל אמנם כמו שהיה כשכיכב בליגה הטובה בעולם, אולם בערב מוצלח הוא מסוגל להתעלות. לכן חייבת מכבי ת"א לנטרל אותו על־ידי שמירה מעולה.

שחקן החיזוק השני של מילאנו, ברלאו, אינו יכול להיכלל בקטיגוריה של הכדורסלנים הגדולים שבאו מארה"ב לחזק את הקבוצות האירופיות.

אם להשוות את יכולתם של מקאדו וברלאו ממילאנו עם זו של מאגי וג'ונסון ממכבי ת"א, נראה שוויון מסויים. מקאדו הוא אמנם שחקן גדול. אבל יום־טוב של מאגי וג'ונסון ייעל את משחקה של מכבי ת"א ויעניק יתרון לאלופת ישראל.

לטרסר מילאנו יש נווט משחק מצויין, מייק דנטוני, אמריקני ממוצא איטלקי, שגם הוא אינו צעיר עוד. נראה שדנטוני, שתרם רבות למילאנו הוא בשלהי הקריירה שלו. זה שחקן־של־יום. כשהיה מצויין ביד־אליהו קשה היה לעצור את המשחק האיטלקי. לעומת זאת, כשגילה סימני־רפיון במילאנו ניצלה זאת מכבי ת"א עד תום.

השחקן האיטלקי ממנו חייבת מכבי ת"א לחשוש הוא פרמייר: כדורסלן בעל יד מצויינת, אחד הטובים כיום בנבחרת איטליה. בשני המשחקים היו פרמייר ומקאדו המסוכנים ביותר. פרמייר קלע במשחק־הנצחון ביד־אליהו 31 נקודות ולמעשה הוא שהיטה את הכף לזכות טרסר. במשחק־הגומלין השתפר רק במחצית השנייה, אבל 22 נקודותיו לא סייעו לקבוצתו להימלט מתבוסה. על המאמן צבי שרף להקדיש מחשבה רבה כיצד לנטרל את פרמייר. אני בספק אם יש שחקן במכבי ת"א, שיוכל ל„חסל" אישית את הקלעי האיטלקי המעולה. לכן כדאי אולי לחשוב לכוון אחר. לסגירה הרמטית של פרמייר, בשמירה כפולה, באזורית.

מלחמת מאמנים

אין ספק, צפוייה גם מלחמת־מחשבת של המאמנים. צבי שרף ועוזרו יאיר שרון, המכירים היטב את היריב האיטלקי, בוודאי שיקדישו מחשבה רבה כיצד לתכנן ולבנות את המשחק הישראלי. אבל עליהם להיזהר ממלכודת שעלולה לגרום להם המאמן האמריקני של טרסר מילאנו, דן פטרסון. מאמן זה, עם כל שגעונותיו, יודע הרבה כדורסל. נסיונו עצום. לעתים נדמה שרואה היטב מהלכים קדימה. הוא גם מכיר את יכולת שחקניו לתפקד. לכן חייב התכנון הישראלי להיות מירבי.

יחד עם זאת, כל תכנון עלול להיכשל אם אין מבצעים אותו כהלכה. לכן מוטלת עיקר המלאכה על הכדורסלנים, ובאיזה כושר יהיו הערב. יש לקוות שמכבי ת"א תדע למצות מעצמה את המירב. לא קל להגיע לגמר. ואם מפלסים אליו דרך יש לעשות כל מאמץ כדי לנצלו לנצחון.

יהיה זה ללא ספק קרב־גמר בין שתי קבוצות טובות. קשה להצביע על פייבוריטית. תלוי מאוד ביכולת שהקבוצה תציג הערב: אם תדע להשתחרר מכל מיני דברים הנלווים למשחקי־הגמר: כי מאבק מעין זה אינו דומה לשום קרב אחר. לכן, נא לא לקחת לדוגמא את שני המשחקים שנערכו בין שתי הקבוצות עד כה.

מכבי ת"א נמצאת על הגל הנכון. ביכולתה לזכות אותנו בחוויה נוספת.

גביע אירופה לקבוצות אלופות. שמפניה נשפכת כמים. כך בדיוק אנו רוצים לראות הלילה את שחקני ואוהדי מכבי תל־אביב חוגגים. משימה אפשרית

הפסד לבוסטון נצחון ללייקרס

בוסטון סלטיקס נוצחה בליגת האנ.בי.איי. על ידי ניו יורק ניקס 128:120. ואילו לוס אנג'לס לייקרס הכניעה את יוסטון רוקטס 96:111.

תוצאות נוספות: פורטלנד — דטרויט 111:113, סיאטל — סאקרמנטו 129:132, יוטה ג'אז — פיניקס 95:110, דנבר — סאן־אנטוניו 106:111, דאלאס — לוס אנג'לס קליפרס 102:118, שיקאגו בולס־וואשינגטון 75:101, פילדלפיה — קליבלנד 106:116.

● כדורעף

נערי בת"ים לגמר הפלייאוף

קבוצת הנוער של הפועל בת־ים בכדורעף העפילה אמש לגמר הפלייאוף לאחר שהפתיעה בנצחון על הפועל קרית־אתא בקרית־אתא 0:3.

במשחק הראשון שנערך בבת־ים ניצחו הבת־ימים רק 2:3.

אמש התעלו אסף גדלר וצחי אלכו במערכות 10:15, 13:15, 1:15.

בגמר יפגשו נערי בת־ים את הפועל עין שמר. המשחק יערך ביום שלישי בהעוגן.

משחקי הפועל — לא רק ספורט

מיטב אמני ישראל, שיופיעו בהתנדבות, ביניהם ירדנה ארזי, אילנית, חיים משה ועוד רבים נוספים יצדיעו למשחקי הפועל ה־13 במופע מיוחד שייקרא „תשואות 39".

המופע מאורגן ע"י מטה משחקי הפועל, בשיתוף קצין חינוך ראשי וגלי צה"ל, ייערך ביום רביעי, 22 באפריל, בהיכל התרבות.

המארגנים יקדישו את ההכנסות לצה"ל ולקרן לנפגעי ספורט.

ערב נוסף של פסטיבל „ספורט ומחול" — „טלג'ים", ייערך ביום חמישי, ה־7 במאי, בהיכל הספורט ביד־אליהו. בערב זה תופענה מיטב הלהקות מרומניה, אוסטריה, הולנד, גרמניה, בלגיה, שבדיה ודנמרק. במופע תופענה גם מיטב הלהקות הישראליות.

מרילי: טרם הבטחנו את הישארותנו בליגה

מאת יצחק ויסהוף

ציון מרילי המגן הבין לאומי של מכבי חיפה, לא רווה הנענה נחת בקבוצתו מכבי חיפה, כמו יתר חבריו. יכולת הקבוצה רחוקה מלהזכיר את ימי מכבי חיפה העליזים לפני שתיים ושלוש עונות כשהקבוצה זכתה בתואר האליפות.

מרילי (30) שנישא בעת האחרונה לא החליט עדיין מה יהיו תוכניותיו בשנה הבאה ולדבריו הכל פתוח.

בינתיים ינסה מרילי לנחש את תוצאות המחזור ה־23 בליגה הלאומית בכדורגל.

● מכבי נתניה — מכבי יבנה: מכבי נתניה נמצאת בעלייה. בשבת הם משחקים בביתם. מכבי יבנה תילחם על הסיכוי שלה אולם הנקודות יישארו בנתניה.

התחזית: נצחון למכבי נתניה.

● מכבי ת"א — הפועל פ"ת: מכבי ת"א בתנופה בדיוק כמו מכבי נתניה.

יכולתם של אלי דריקס וחבריו עולה על זו של ניר לוין ועמיתיו מפ"ת. הפועל פ"ת השקיעה 120 דקות באמצע השבוע בגביע וייתכן ששחקניה יהיו עייפים.

● התחזית: נצחון למכבי ת"א.

● הפועל ת"א — מכבי פ"ת: הגיע הזמן שהפועל ת"א תנצח. לדעתי מול מכבי פ"ת זו הזדמנות מצויינת לנצחון. מכבי פ"ת איבדה עניין בליגה וההפסד בגביע לא יעזור לה הרבה.

● התחזית: נצחון להפועל ת"א.

● הפועל כפ"ס — בני יהודה ת"א: משחק שיקבע האם פניה של בני יהודה לאליפות. משחק מעניין בין שתי קבוצות טובות. המשחק והתוצאה פתוחים. קשה לענות מי ינצח. לדעתי בני יהודה לא תשוב בידיים ריקות לשכונה.

התחזית: תיקו.

● מכבי יפו — בית"ר ירושלים: נגד מכבי יפו שיחקתי בשבוע שעבר. כששאלתי את אחד השחקנים מדוע הוא נלחם כל כך הוא השיב: תיקו נגדכם יחזיר לנו את הבטחון ואחר כך ננצח. בית"ר תזכה לפייט טוב ביפו, אך אני מאמין כי היא תשוב עם שלוש הנקודות מגאון.

● התחזית: נצחון לבית"ר ירושלים.

● הפועל לוד — שמשון ת"א: לוד נמצאת במירוץ מטורף אחר הישגים. לא יודע לאן הם רצים אבל הם בתנופה. שמשון תנוצח בלוד כיוון שהמוטיבציה של לוד גבוהה.

התחזית: נצחון להפועל לוד.

● הפועל ב"ש — מכבי חיפה: משחק רגיש לשתי הקבוצות. ב"ש בתחתית מרוחקת רק 7 נקודות ממכבי חיפה. חיפה עדיין לא הבטיחה את הישארותה בליגה. צפוי קרב מעניין שלא יוכרע.

התחזית: תיקו.

● בית"ר נתניה — בית"ר ת"א: נצחון בכורה לדני נוימן כמאמן בית"ר ת"א. בית"ר נתניה לא תהווה יריב לבית"ר ת"א כפי שלא היוותה יריב לשום קבוצה בליגה.

התחזית: נצחון לבית"ר ת"א.

פרס על ניהול תקין למועצת שדרות

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

משרד־הפנים נתן לאחרונה לשדרות מענק בסך 400 אלף ש"ח על ניהול תקין של המשק הכספי של המועצה.

שדרות זכתה בפרס זה כאשר רוב המועצות והעיריות אינן מסתדרות עם התקציבים שלהן וחורגות מהם.

ראש המועצה, עמיר פרץ, מתכוון לנצל את כספי הפרס להקמת פרוייקט הגן הזואולוגי.

מרחב תכנון מקומי כפר־סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

בדבר בקשה להקלה ושימוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה/ות 118,119 בגוש 6439 רחוב הרצל מס' 30 הקלה/הקלות כלהלן: תוספת 6% לאחוזי הבנייה המותרים — 1516 מר' במקום 1450 מר'.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית בכפר־סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת — קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה בכפר־סבא

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור הקלה למספר הקומות ומיקום קולטי השמש על הגג וחדרי היציאה ברחוב גבורי ישראל 162־164 גוש 7110 חלקה 74, 73, 71, 148.

תיק בנין 644—162/144

בקשה מס' 870083

870084

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בכפי, סגן ראש העיריה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן (להלן — הועדה המקומית) בקשה להתרת שמוש חורג בנכס בגוש 6127 חלקה 525 רח' המעגל מס' 3 דהיינו: שימוש חורג ממשרד למספרה.

על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. התנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

אורי עמית — ראש העיר, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן

ועדה מקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי עכו

רח' לוחמי הגיטאות 10, עכו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מקומי הגליל—מרכזי עכו

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי, בעכו הוגשה בקשה לקבלת הקלה בבניה בתיק מס' 709/86 ע"י מר מוחמד עלי עבד־אל רחמן במקום בעינה גוש 18972 חלקה 90 מגרש 1 מהות הקלה: בנית קומה שלישית במקום שמותר לבנות שתי קומות בלבד.

כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות, למשרדי הועדה המקומית ברח' לוחמי הגיטאות 10, עכו — תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו.

משה סלע, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי — עכו

מרחב תכנון מקומי כפר־סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה/ות (1) 60 בגוש 6441 רחוב שרת מס' 21 הקלה/הקלות כלהלן: תוספת 17 מר' מגורים.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר־סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת־קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ת.ב. 1605

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 131 בגוש 6019 רח' הנביאים מס' 12 חולון הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 6% משטח המגרש 580/2 מ"ר. החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים א'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרון מ"מ ראש העיר, יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה—חולון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 482/263 בגוש 8260 רח' ראש פינה בחריגה, 16% הקלת בניה 55 ס"מ בקוי בנין צדדי 280 ס"מ בקיר אטום בצד מערבי 75 ס"מ בקיר אטום בצד מזרחי. ת. מס' 126/87 ת.ב. 6891.

את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה.

התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

א. אלרואי, יו"ר הוועדה המקומית

צו שעת חירום (יציבות מחירים במצרכים ובשירותים) (מחיר מרבי למכונות חקלאיות מיובאות) (תיקון) התשמ"ז — 1987

בתוקף סמכותנו לפי סעיפים 1(א) ו־21(ב) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו־1985, אנו מצווים לאמור:

בצו שעת חירום (יציבות מחירים במצרכים ובשירותים) (מחיר מרבי למכונות חקלאיות מיובאות), התשמ"ו־1985 בסעיף 1, במקום הגדרת „השער היציג" יבוא:

„השער היציג" — 1.56 שקלים חדשים לדולר של ארצות הברית של אמריקה.

ג' אייר התשמ"ז (2 באפריל 1987)

משה ניסים, שר האוצר — אריה נחמקין, שר החקלאות

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 08.03 שעת כושר 08.15 מושגים ביהדות — מצה 08.40 בלי סודות — בניינים צירה 09.00 ארץ מולדת — עיר קמה מן החולות (כ) 09.20 מרעי הטבע (חטו"ב) — תנועת הדג 10.00 שעת כושר 10.10 אנגלית ה' 10.30 הגיל הרך — רחוב סומסום 11.00 אנגלית ז' 11.15 ערבית מרוכזת (ד"ה) — בדי חורה 11.30 אנגלית ח' 12.00 טלטקסט — עד כאן — „אתמול במשפט דמיאניוק" — מדינת ישראל נגד ג'ון (איוואן) דמיאניוק — משדר מיוחד של ערב חדש שידור חוזר מיום ד' 1.4.87 (כ) 12.25 אנגלית ט' 13.00 היסטוריה (ע"י) — העשרה — הכתובת על הקיר 13.30 ספרות — השליט וצלו 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 14.03 שעת כושר 14.15 קשר משפחתי — בשידור חוזר 15.00 טאו טאו — הכלב שלעולם לא היה מרוצה 15.25 רחוב סומסום 16.00 שעת כושר 16.10 גברת פלפלת 16.30 מדינת ישראל נגד ג'ון (איוואן) דמיאניוק — משדר מיוחד של ערב חדש 17.00 ערב חדש — מנחה: דן מרגלית 17.30 „באותו עניין" — סדרה שבועית, המעלה בעיות של צעירים בדרך של פסיכודרמה ומשחקי תפקידים. מנחה: אלירן אליעז 18.00 „משפחת קמבל" — הפרק התשיעי: „הסוסה" — ד"ר קמבל מקבל תמורת טיפול, סוסה יפה. אך מתברר שהיא אינה שייכת למי שנתן אותה 18.25 „פסוקו של מקום" — מבט אל עקרון 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 „שבועון טלוויזיה" (ערבית) 19.00 „מפגש" — תכנית דיון שבועית העוסקת בענייני השעה (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 מבט לחדשות 20.30 משחק הגמר על גביע אירופה לאלופות בכדורסל — שידור ישיר מלוזאן. הקבוצות המתחרות: מכבי תל־אביב נגד אלופת איטליה טראסר מילאנו 22.10 „חרב גדעון" — סדרת דרמה על פעולתו של „המוסד" הישראלי לגילוי הטרוריסטים, שפעלו ברצח הספורטאים במינכן בשנת 1972 ולגילוי טרוריסטים אחרים: הפרק השני: אנשי המוסד מתכנסים לתכנון הפעולה הבאה. אבנר, ראש החבורה, (השחקן סטיבן באואר) טוגה אל פסה (והשחקן לינו ונטורה) ומבקש מידע על עלי חסן סלמה. במסעדה, שבה אנשי המוסד עומדים להיפגש, מתחולל פיצוץ דקות מעטות לפני הפגישה. החבורה חוששת שעלו על עקבותיה. לאחר ההתפוצצות מתגלים עקבותיו של אסמארי אחד מן הטרוריסטים המבוקשים. החבורה מתפצלת: אבנר וקארל (השחקן פיטר דבורסקי) נוסעים ללונדון למשימה אחרת. קארל נרצח שם. החבורה נוקמת ברוצחת, אף שלא היתה ברשימת המבוקשים. הוראות מישראל מכתיבות לחבורה להפסיק את פעולותיה לזמן מה. אבנר נוסע לניו־יורק אל אשתו וזוכה לראות את תינוקו בפעם הראשונה. 23.15 „גלריה" — תכנית העוסקת באמנויות בארץ ובעולם מנחה: כרמית גיא 23.55 „הגיע זמן לשון" — פינה לענייני לשון, בהגשת אבשלום קור הפעם, לקראת חג הפסח. „אחד מי יודע". חדשות הלילה.

— הווי והומור 16.05 רגעי קסם 16.03 שירים ושעורים 17.05 יומן בלילה 17.30 על מספרים ואנשים — מגזין המשק והחברה 18.05 זרקור — עורך ומנחה: יצחק גולן 18.45 היום בספורט 19.00 היום הזה 19.35 השבוע בכנסת 20.10 שירים עבריים 20.30 שידור משחק כדורסל — גמר גביע אירופה לאלופות בין מכבי תל־אביב לבין מילאנו אלופת איטליה שידור חי מלוזאן 22.30 מקום אחר 23.05 בינינו לבין עצמנו — שיחות עם מאזינים בשידור חי — מנחה: אלכס טלמור

גלי צה"ל

06.00 אוניברסיטה משודרת 06.30 מוקדם עין — החדשות הראשונות של היום 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.00 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 אילה בוקר — עם אלי ישראלי 10.05 הפסקת 10 — עם מיכל ניב 10.55 שירותרום — 87 — פינה מיוחדת 11.05 נכון לעכשיו — עם יוסי עבארי 13.05 מקום טוב באמצע — עם יצחק נר ואורלי יניב 14.05 דו רה יומי — עם דובי לנץ ותני קרפל 15.05 מה יש — עם ארז טל 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים 16.54 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 ערב טוב ישראל — רן שילת, יעל דן וגוני סביר 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל נחושתן 18.45 משולש — עימות יומי בענייני השעה. מנחה: יוסי עוזרד 18.57 הודעות לחיילים 19.05 שירים מכאן — שירים עבריים — עם שירה גרא. 19.50 תיק פלילי 371/86. מדינת ישראל נגד ג'ון איבאן דמיאניוק — יומן מיוחד לסיקור ארועי המשפט 20.05 פינה חמה ללב"י. 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת — פילוסופיה של הטכנולוגיה 21.55 שירותרום 87 — פינה מיוחדת 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 עשרים וארבע — היום שהיה — עם נועם שריף. 23.55 שיחת חצות — עם ירון וילנסקי 00.05 ציפורי לילה מבלות — עם אלי ישראלי 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה 05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים. שידורי צה"ל FM ב־19.05 רדיו רדיו — עם יואב קוטנר 20.05 צער וחצי — דיווחים ושירים ממשחק גמר גביע אירופה בכדורסל 22.05 על הדבש ועל הכיפאק 23.05 קול הג'אז הזה — עורך ומגיש: דני קרפל

רשת ג'

06.05 בחורה לאושר — להיטים ותיקים 07.05 שיר בבוקר בבוקר 09.05 מה כבר תשעו עם אבי אתגר 10.05 שבעים מי יודע 11.05 אהבה יומיומית עם יוסי סיאס 12.05 רק מוסיקה 13.05 רק בימי חול 14.05 מזמון חוזר 15.05 חדשים וכחודש 16.05 הנצה יומית 18.05 קולי־בו — שבועון פופ 20.05 לי ולך — שיר וברכה 21.05 מופע רוק 23.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב

9.30, 7.15, 4.30

אסתר: שוטר במשרה חלקית 5, 7.15, 9.40

אורלי: סטור

בית לסין: שושנת יהיר הסגולה 23.15
בניהודה: ניפגש בחוף 5, 7.15, 9.30
גת: חנות קטנה ומטריפה 5.15, 6.15, 9.15
גורדון: טובו של הנוסע השמיני 7.00, 9.30
דקל: קרוקודיל דנדי 5, 7.15, 9.30
דרייב אין: ניפגש בחוף 7.30; כלא הנשים 9.30
הוד: שלושה אמיגוס 5, 7.15, 9.30
לימור חדש: הביקור שאחרי 4.30, 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א: שואה 7.30, 9.30
סינמה 1: האוצר מארץ האש 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: חנה ואחיותיה 5, 7.15, 9.30
פאר: ללא רחמים 5, 7.30, 9.30
פארים: בטי בלו 12, 2, 7.15, 9.30; אליבי 23.30
רב־חן:
חן 1: צבע הכסף 5, 7.30, 9.30
חן 2: ג'ושוע אתמול והיום 5, 7.25, 9.45
חן 3: אל תקרא לי לבן 5, 7.40, 9.45
חן 4: מלקולם 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: חטיפה נעימה 11, 2, 5, 7.40, 9.45
ישתק: פלאטון 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: כלא הנשים 5, 7.15, 9.30
תכלת: ריקה לחצות 4.30, 7.00, 9.35

רמת־גן

אואזיס: צבע הכסף 4, 6.40, 9.30
לילי: פלאטון 7.15, 9.30
ארמון: סופרגראס 5, 7.10, 9.45
רב־חן:
גן 1: אל תקרא לי לבן 5, 7.20, 9.40
גן 2: ג'ק פלאש המקפץ 5, 7.20, 9.40
גן 3: שוטר במשרה חלקית 5, 7.30, 9.40
גן 4: ג'ושוע אתמול והיום 6.15, 9.15

ירושלים

אדיסון: סיפורים לוהטים 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: שוטר במשרה חלקית 4.30, 9.15
בית אגרון:
מונטי פיטון צהוב הזקן 16.30
סרט בנורמנדיה 18.15
בית הזונות הקטן הטוב ביותר בטכסאס 19.54
אות משמיים 22.00
רסטי ג'יימס 24.00
כפיר: פלאטון 4.30, 7.00, 9.30
אורגיל: צבע הכסף 4.30, 7, 9.15
מיטשל: זכרונות אהבה מפירנצה 7.00, 9.00
סמדר: חנה ואחיותיה 7.00, 9.30
הבירה: הקשר הגורדוני 4.30, 7.15, 9.15
אוריון:
אור 1: קרוקודיל דנדי 4, 6.30, 9
אור 2: ג'אק פלאש המקפץ 4.30, 7.00, 9.00
אור 4: סיגליות הן כחולות 6.30, 9.00
אור 5: מטרה חמה 4.30, 7.00, 9.00
עדן: ניפגש בחוף 4.30, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים: קיין 18.30

חיפה

ארמון: ללא רחמים 4, 6.30, 9.00
אורה: פלאטון 4.30, 7.00, 9.15
חן: קטיפה כחולה 4.30, 6.45, 9.00
עצמון 1: ניפגש בחוף 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2: חברים 4.45, 7.15, 9.30
סאוין: קרוקודיל דנדי 4.30, 7.00, 9.15
רון: כלא הנשים 4, 6.30, 9.00
אמפי: האויב מהאזור האסור 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: מלקולם 6.45, 9.15
קרן אור המחודש: אהבה נדירה 7.00, 9.15

נתניה

שרון: הקשר הגורדוני 5, 7, 9.15
סטודיו: חורה לנעורים 5, 7, 9.15

חולון

סבוי: פלאטון 5, 7.15, 9.30
מגדל: צבע הכסף 6.00, 9.00
ארמון: ללא רחמים 5, 7.30, 9.30

בתים

עצמאות: איש הנצח 5, 7.15, 9.30

הרצליה

היכל: נינג'ה איש העם 5.00, 7.15, 9.30
מגדל דניאל (ואודיטוריום): אהבה נדירה 7.15, 9.30

באר־שבע

חן: נינג'ה איש העם 4.30, 7.30, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1: פלאטון 5, 7.15, 9.30
היכל 2: כלא הנשים 5, 7.15, 9.30
היכל 3: הבוב 5, 7.15, 9.30

עפולה

מוסמתרון: קטיפה כחולה 9.10

רעננה

אורות: חטיפה נעימה 4.30, 7, 9.00

גבעתיים

חורי: כלא הנשים 4.30, 7.15, 9.30

ראשון־לציון

רון 1: רוקי 4; קרוקודיל דנדי 4.30, 7.15, 9.10
רון 2: ניפגש בחוף; היפה בוורוד 4.30, 7.15, 9.10

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי — הערב יום ה', 2.4 — הדוד וניה: 20.30

צוותא — לתרבות מתקדמת — יום ה' 2.4 בשעה 20.30 — המסע של אמא טאבורי

רדיו

קול המוסיקה

08.02 צלילי בוקר 07.09 בהאזנה נינוחה 09.00 קונצרט בוקר — שומאן: פתיחה סקרצו ופינאלה; בטהובן: חמישייה לפסנתר + כלי נשיפה; שוברט: סימפוניה מס' 9 בדו מג'ור „הגדולה"; דביסי: „הים"; ראבל: קונצ'רטו לפסנתר ביד שמאל; בריטן: ערבית מוסיקליות; סטרווינסקי: „ציפור האש". סוויטה 11.57 מגישים שיר 12.00 מאוצר הפרטיטה — באך: סונטה מס' 1 בלה מג'ור לחליל וצ'מבלו; ג' רייבל: וריאציות על כוכב; אלונסו דה מודארה: פנטסיה; ברהמס: ארבעה שירים רציניים 13.05 בהאזנה נינוחה 15.00 מפגשים 16.00 אתנחתא — שידור חי מאולם ימק"א רביעיית החליל הישראלי וא. שוהם — חליל/ר. פרניל — כנור/ר. מוס — ויולה/י. אלפרין — צ'לו: ב. ג'ייקוב: 4 הרהורים; מוצרט: רביעיית חליל בלה מג'ור ק. 298; רוסלי: שלישייה, אופוס 40; גלוק: „מחול הרוחות המבורכות"; אמולה: סויטה מרוקנית; פליייל: רביעייה בסול מג'ור, אופוס 30 17.20 קטעת של צלילים — מגזין מוסיקלי; מוצרט: סימפוניה מס' 5 ק. 22 בסי במול מג'ור; דואו לכנור ויולה ק. 242 בסי במול מג'ור 18.00 אנתולוגיה בצליל 19.16 מוסיקה קלאסית קלה 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקלי 20.27 מגישים שיר 20.30 קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית; מנצח: סר צ'רלס גרובז; סולן: יוסף קליקשטיין: מייקל טיפט: סויטה ברה מג'ור להולדת הנסיך צ'רלס; מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר ותזמורת, ק. 595; אלגאר: סימפוניה מס' 1, בלה־במול מג'ור אופוס 55; ברהמס: רפסודיה בסי־מינור, אופוס 79 מס' 1 22.30 מג'ז והלאה 23.00 דור הזהב — אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות „אותלו" — תכנית ראשונה: ורדי: מערכה ראשונה וחלק ראשון מתוך המערכה השנייה מתוך „אותלו"

רשת א'

07.30 רדיקל — תכנית יומית בעברית קלה 08.05 תונה — עם גבי הגול 08.27 משפט דמיאניוק — שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים 14.30 בראש צעיר — מגזין יומי לילדים ולבני נוער 16.50 השכלה ודעת לכל — תולדות כוח המגן העברי — ד"ר מאיר פעיל והעמים. „מאורעות 1929" 16.05 ספרים הם חברים — עם משה דור 17.00 חדשות ותכנית באנגלית 17.30 חדשות ותכנית בצרפתית 18.05 מנחת ערב 19.05 שעור בתניא 19.30 שידורים לעולים 22.05 יש לי חלום — עורך ומנחה: יובב כץ

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה 08.05 עושים עניין — עם גבי גזית ושלום קיטל 09.05 ביקור בית — עם רבקה מיכאלי 10.05 כל צבעי הקשת — מגזין יומי 11.30 סע לשלום — עם עוזי הוד 12.10 אלחי־אלוף ב„בית" — עם אהוד מנור 13.05 בחצי היום — חדשות ופזמונים 14.05 לראות או לראות — יומן תרבות ואמנות 14.30 בת צחוק

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים — גני בת־ים — הנביאים 3.

חולון — קופ"ח — עין יהב.

ירושלים — אליסון — ישעיהו 10.

נתניה — קופ"ח מאוחדת — הרב קוק 13.

פתח־תקוה — קופ"ח כללית — חיים עוזר.

רמת־גן — קופ"ח מכבי — ז'בוטינסקי 71.

תל־אביב — נצח ישראל — נצח ישראל 11. בלפור — קופ"ח מכבי — בלפור 2.

חיפה — הדס — חורב 53.

רחובות — כללית — בני משה.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית. ילדים — כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

הדסה ע"כ — ילדים, עיניים; ביקור חולים — פנימית, א.א.ג.; שערי צדק — נשים, כירורגיה, אורטופדית.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' 08.00—20.00, בימי ו': 08.00—15.00. טלפונים: 03־433300, 03־433500.

יד ביד — אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה ירושלים — 02־243358 ת"א — 226027 (24 שעות) חיפה — 04־229488 (11.00—20.00) גליל מערבי — 04־922222

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' רזה — טל. 222732.

„קו פתוח" — אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03־221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל: בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00. הכתובת: רח' ברכוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ב', טל' 335560. פתוחה מדי יום ביומה, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות במצב טלפוני בלבד. דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המספרה) קומה א'. טל': 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261113
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מיטורים

מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; רמלה — 101, טל' 08־221022; עפולה — טלפון 065־93334; טבעון — 101, טלפון 04־931401; נהריה — טל' 04־823333; בת־ים — טל' 5511111; באר־שבע — טל' 057־74767.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'—ה': 16.00; בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'—ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16*, 9.00, 10.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05*, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'—ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.15, 16.33, 18.38; בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

* הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

משרד הבריאות: לערוך בדיקת איידס למאה אלף הנשים ההרות בישראל

29 חולי איידס מונו בארץ מאז 1982 ☉ 201 רשומים כנושאי נוגדנים ☉ אחד מנושאי הנגיף — תינוק שקיבלו מאימו

מאז ראשית 1982 התגלו בישראל 41 חולי איידס, שמהם נפטרו בינתיים תריסר חולים. עוד 201 בני אדם רשומים כנושאי נוגדנים לנגיף האיידס. פרטים אלה כלולים בנתונים רשמיים של משרד הבריאות, שנמסרו ע"י פרופ' אברהם מורג, במהלך „יום עיון בנושא „הבטים חב־רתיים של מחלת האיידס", שהתקיים אתמול בבית חולים הדסה עין כרם בירושלים.

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו ביקשה מהנהלת משרדה לבחון ולגבש תוכנית לביצוע שגרתי של בדיקות דם לגילוי נוגדנים למחלת האיידס אצל נשים הרות בישראל. גישה זו התקבלה כמסקנה מדו"ח שמסר ד"ר משה משיח, העומד בראש ועדת ההיגוי העליונה לנושא האיידס. השבוע מכינוס ארגון הבריאות העולמי שדן בנושא. ההמלצה העיקרית של הכינוס היתה ביצוע בדיקות לגילוי נוגדני איידס בקרב נשים הרות.

יוועץ להפסיק הריון

ההצעה תבחן משום שאשה בהריון הנושאת את נגיף האיידס בדמה, עלולה להדביק את העובר ברחמה או את הוולד בעת הלידה. להדבקה בצורה זו קיים סיכוי גבוה וגם התינוקות עלולים לחלות באיידס. בכל מקרה של גילוי הנגיף אצל נשים הרות יומלץ לאשה להפסיק את ההריון.

צוות של משרד הבריאות החל בודק בימים אלה את ההשלכות החוקיות־אתיות, התקציביות והאר־גוניות בהפעלת התוכנית בקרב כמאה אלף נשים הרות בשנה. בדיקת האיידס תיעשה מאותה דגימת דם הנלקחת בלאו־הכי לגילוי האדמת.

160 אלף מנות דם נבדקו

מנתוני משרד הבריאות עולה, כי מאז החל משרד הבריאות בבדיקה של מנות דם באפריל 1985 נבדקו 160 אלף מנות, שמתוכן נמצאו 15 מנות דם נגועות. מבין 41 חולי האיידס שנתגלו היו 41 ששהו בישראל במקרים ארעיים, ולהערכת משרד הבריאות חלק ניכר מבין אזרחי ישראל שלקו במחלה, נדבקו בחו"ל. מבין 41 החולים, 23 הם הומוסקסואלים או בי־סקסואלים, 13 חלו בגלל עירויי דם ושניים מהם הם נרקומנים.

מבין נושאי הנגיף שאינם חולים 48 הם הומוסקסואלים וביסקסואלים, 29 השתמשו בסמים בהזרקה תוך־ורידית, ארבעה מהם הומוסקסואלים שהשתמשו בסמים. חמישה קיבלו עירוי דם לפני שהוחלה סריקה של מנות הדם, תינוק אחד שקיבל את הנגיף מאמו, ארבעה נושאים את המחלה כתוצאה משילוב של זנות והזרקת סמים, חמישה הטרוסקסואלים ו־23 נדבקו מ„סיבה לא ברורה". נוסף לאלה ישנם עוד 70 הנושאים את המחלה לאחר שקיבלו טיפול במרכיב דם „פקטור 8", שהיה נגוע.

„כוונת חותמי העצומה נגד פסיקת בג"צ לא היתה לחתור"

נאמר בתצהיר שהגיש השר המר בתשובה לעתירה של ח"כ צבן בעניין עצומת הרבנים

שר הדתות טוען בתצהיר תשובה שהגיש לבג"צ, כי כוונת הרבנים, חותמי העצומה נגד פסיקת בג"צ בעניין סוזן מילר, לא היתה לחתור תחת אושיות המשפט ולכפור בכך בפסיקת בג"צ, גם אם הדבר היה עשוי להתפרש כך, מתוך ניסוח העצומה.

השר טוען, כי היתה בעצומה מחאה בשאלה מהותית של גיור, וחוות דעת המושתתת על אמונה, כי הגיור הוא שאלה דתית והלכתית מובהקת, המצויה בתחום סמכותם של בתי־הדין הרבניים.

תצהירו של השר הוגש אתמול בתשובה לעתירתו של חבר הכנסת יאיר צבן, ביקש מבג"צ להורות לשר הדתות לנקוט בהליכים משמעתיים נגד חותמי העצומה.

השר מפרט בתצהיר את שיקוליו, שלא להעמיד את הרבנים לדין משמעתי: „זו הפעם הראשונה, שבה מתעוררת שאלת העמדתם לדין משמעתי של דיינים בשל מעשה מסוג זה ובשל כך אין למצות את הדין, אלא יש מקום להסתפק בהבהרת חומרת הדברים והצורך להימנע מהישנותם", נטען בתצהיר. (עתים)

300 אלף איש ביקרו בביתן הישראלי ביריד קהיר

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

למעלה מ־300 אלף איש ביקרו בביתן הישראלי ביריד קהיר. היריד ננעל השבוע. אולם קשה לאמור את נפח העסקות שנולדו בו — אומר הנספח המסחרי של ישראל במצרים, יוסף שבה. לדבריו, נקשרו קשרים עסקיים רבים ביריד ותוצאותיו מותנות בהמשך המגעים שנוצרו בין חברות ישראליות ומצריות. השנה נטלו חלק ביריד 32 מדינות והביתן הישראלי, שאורגן על־ידי מכון היצוא ומשרד התעשייה והמסחר, השתרע על פני שטח של 1,100 מ"ר, והציגו בו 60 חברות ישראליות.

נשיא הבונדס: נצטרך לעבוד קשה יותר בגלל פרשת פולארד

פרשת פולארד לא השפיעה, עד כה, על מכירת הבונדס, וברבע הראשון של שנת 1987 הגיעו המכירות לשיא חדש, העולה על המכירות בשנה שעברה בתקופה המקבילה בעשרות אחוזים — כך דיווח אתמול דיוויס הרנלין, היו"ר הבין־לאומי של מפעל הבונדס.

הוא ציין כי לא נתקל עד כה בסירוב על רכישת אגרות או להשתתפות באירועי הבונדס.

לעומתו סבור הנשיא העולמי של מפעל הבונדס, תת אלוף (מיל) יהודה הלוי, כי השפעתה של פרשת פולארד תורגש בזמן הקרוב.

הוא אמר, כי על מנת להגיע לסכום היעד של שנה זו — 700 מיליון דולר — יצטרכו המתרימים לעבוד הרבה יותר קשה מאשר בשנה שעברה. יתרה מזו, ציין הלוי, השנה יחול פרעונן של אגרות הבונדס בסך 150 מיליון דולר שנרכשו בעיצומה של מלחמת יום הכיפורים, ופעילי הבונדס יצטרכו להשתדל מאד על מנת לשכנע את התורמים שלא לפרוע.

100 פעילי הבונדס, המייצגים כמה קהילות יהודיות בארה"ב ובקנדה, נפגשו אתמול עם שר האוצר. הערב הם ייפגשו עם שר החוץ ובמוצאי שבת ינעל ראש הממשלה את ועידתם בסעודת נעילה חגיגית.

● 125 מילגות מקרן מלה רוטנשטרייך חולקו לתלמידים בראשית השבוע, ובימים הקרובים יחולקו שאר המילגות. בסך הכל יחולקו השנה מילגות בסכום כולל של 80 אלף ש"ח ל־260 תלמידים.

סוף שבוע עם
הארץ
עיתון לאנשים חושבים
פוקס שרות
מאזנו של הרמטכ"ל משה לוי
זאב שיף
ירושלים '87: חומה ומגדל/רומן פריסטר
בסד השוויוניות רפואה לאומית על פרשת דוכים/דן סגיר
לפי הנוהל מוות זוחל בשטחים/חנה קלדרון
סולתם: להיות או לחדול/מרדכי ארציאלי
מלס על שערי בריה"מ ● א. שוייצר על התקציב ● דעון סאמט על אורגיה של מילים ● צבי בראל על דב יקהיים ● נורית אמיתי וראובן שפירא על רצח ללא גופה מקורות מדיניים/עקיבא אלדר ● מסדרונות מפלגתיים/אילן שחורי ● שיחת השבוע עם יאשה גרודצקי, פעיל עליה לשעבר ● כספת/נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני יוזתן שדמן ● חמוש במשקפיים/קובי ניב ● חדיקות/זאב יפת ● הטלוויזיה של השבוע/הדה בושס

הקרן למען בטחון ישראל
פינה חמה ללב"י
השבוע
☆ התרומה הגבוהה
חברת טלרד בע"מ תרמה
9155 ש"ח
☆ התרומה המרגשת
גב' גבנטר אנה תרמה לרגל 53 שנות נישואיהם של בני הזוג סילברשטיין
80 ש"ח
☆ התרומה הצעירה
תלמידי בית הספר חשמונאים ברמת־גן
280.88 ש"ח
היום יותר מתמיד — תן לבך ללב"י
קרן לב"י: רח' ד' (ארניא) 17, הקריה, תל־אביב 64734

משותק ב־4 גפיו נותח בבי"ח „מאיר" וחזר ללכת ולתפקד

רופא מטירה, שהיה משותק בארבע גפיו עקב פציעה, חזר להלך על רגליו ולתפקד, לאחר שעבר ניתוח בשיטה מיוחדת במחלקה האורתופדית של בית־החולים „מאיר" בכפר סבא.

ד"ר מנסור, תושב טירה, נפצע בביתו לפני שבועות אחדים, לאחר שנפל ונגרם לו שבר בעמוד השדרה הצווארי.

השבר גרם לו נזק נוירולוגי ושיתוק מלא בארבע הגפיים. לאחר שהוחמר מצבו הוחלט לנתחו בניתוח מיוחד, שאותו ביצע ד"ר ראובן גבשטיין בטכניקה מיוחדת שרכש בהשתלמות בארה"ב. בניתוח, סולקה חתיכת עצם, שלחצה על עמוד השדרה ושוחזרה חוליה. האיש התאושש לחלוטין וחזר לתפקוד מלא ולעבודתו כרופא, לאחר שכבר היה משותק לחלוטין. (עתי"ם)

45 אלף חוקרים ושוטרים פועלים במשטרות הפרטיות

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

מערך של 45 אלף שוטרים פרטיים וחוקרים פרטיים פועל ביום ברחבי המדינה. מספר זה גדול פי שלושה מסדר הכוחות של משטרת ישראל. נראה, כי חברות שמירה ואבטחה פרטיות מתרבות מאד לאחרונה והסיבה העיקרית לתפוצתם הנרחבת היא חולשת המשטרה.

מפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס טוען כי חלק מהחברות הפרטיות „עוסקות במכירת שירותים שאין בהם ממש".

הוא גילה, כי אנשי האבטחה הפרטית נוטלים על עצמם משימות, הדורשות כישורים ואמצעים מיוחדים, שאין ברשותם, כגון פתיחת כלי רכב העלולים להיות ממולכדים.

רב ניצב קראוס, סיפר עוד, כי יציאתם של כ־3000 אסירים לחופשת חג הפסח, משמשת מקור דאגה למשטרה. סבב החופשות הגדול אמר המפכ"ל, מעורר חשש לעליה בעקומת הפשיעה וזאת לאור הניסיון שנצבר בעבר.

ראש אגף חקירות במשטרת ישראל, ניצב יגאל מרכוס, סיפר, כי תמונות רבות של ציירים ידועים שם זויפו והופצו בקרב לקוחות שונים, בעיקר תיירים. מלאכת הזיוף נעשתה בעיקר ע"י ציירים מתחילים. אף היו תמונות שלא הושלמו ונגנבו. עד כה נתגלתה רשת של 10 אנשים שעסקו במכירת תמונות מזויפות וגנובות.

גוף חרדי בצפת פועל לשכנע את ספרי העיר לא לגלח בתער

גוף חרדי מצפת פתח במאבק, שמטרתו למנוע מספרי העיר לגלח זקנים בסכין, כיוון שההלכה אוסרת גילוח בתער.

חבר הגוף, משה בלוי, הסביר, כי מאחר שלדעתו יש בצפת ציבור דתי וחרדי גדול מאוד, ישנה אפשרות לאלץ ספרים בצורה עדינה, לבל יגלחו בתער, תמורת הבטחה, כי ציבור חרדי יבוא בהמוניו להסתפר אך ורק אצלם.

ספרים בצפת, שנתבקשו להגיב על רעיון חדש, אמרו כי גם אצלם השיקולים הם כלכליים ואם יתברר, כי משתלם כלכלית, שלא לגלח בתער — „יקפצו רבים על המציאה".

מחר ב"על המשמר" ובמוספו השבועי חותם

במוסף לשבת

- דו"ח דרום־אפריקה: ישראל שוב על הפנים! — זאב בליצר, וושינגטון
- מי אתה אביאם סלע — אבי בניהו
- תאצ'ר מדברת רוסית — עוזי מחנימי, לונדון

אני חדש בארץ — רק 30 שנה — פ. סבר

- קשר כפול: סלע — הראיון הבלעדי שלא היה — אפי לנדאו
- „יש דיבור" — עמוד לנוער
- פוקוס אישי: נועם שפנצר גדעון ספירו, צבי טימור, עדנה רזי, רוביק רוזנטל
- מוטי בסוק — טפטופי כנסת ● דוד ארן — מסביב לעולם ● דורית קדר — תערוכות ● דני ורט — קולנוע

בחותם

- אש כולה תאשכולית — זאב חבצלת, 25 שנה לפטירתו מאת נתן יונתן

אביב תחופש — סדקים בחומת הקרמלין מאת מארק גפן

- לידתה של תנועה — האמת על ראשית השוה"צ מאת גוגה קונן
- אור בקצה המנהרה — האלוף אור פושט מדיו מאת אבי בניהו וישראל זמיר
- אשה קטנה גדולה — עדותה של מריה רדזובקר במשפט דמיאניוק — מאת ורד לוי
- חבל בגלל פרעוש קטן — פסטיגל להצגות ילדים בחיפה מאת ציפי שוחט
- משיח עכשיו — חב"ד עוסק בהתחרדות — מאת עמירם כהן
- „הדממה היתה כבדה. קטועת אנקות" עם הסופר חורחה סמפרון — מאת א.ב. יפה
- מדורים וטורים: חותם אישי — מאת אנדד אלדן; שלום בית — מאת חיה יוסף; עודד ליפשיץ; נתן רענן; מיכאל הרסגור; זאב צחור; ראובן רחוביצקי; דן מלר; שמואל בונים; חיים מאור.

עמודי ספרות

- ★ יעקב סימן־טוב על „מולכו"

יגאל תומרקין על אורי ליפשיץ

- ★ אילן שיינפלד על נעמי שחר
- ★ יעקב רבי על היהודים בארצות האיסלם
- ★ א.ב. יפה על מרדכי טביב

יום אחרי יום האדמה בגדה:

אלוף פיקוד מרכז סגר 2 בתי"ס והאריך סגירת אוני' בית-לחם

כמה מוסדות חינוך בגדה המערבית נסגרו אמש. לפי הוראת אלוף פיקוד המרכז, האלוף אהוד ברק, בעקבות מספר מקרים של הפרות סדר שהיו במוסדות אלה ביומיים האחרונים.

מדובר בבית-הספר לבנים באל-חדר הסמוכה לבית-לחם ובבית הספר התיכון לבנים בבית סרור. שני המוסדות נסגרו, על-פי הצו, למשך שבוע ימים.

אוניברסיטת פרר בבית לחם תישאר סגורה, על-פי הצו, לשלושה ימים נוספים, לאחר שנסגרה בשבת בעקבות הפרות סדר.

העוצר שהוטל על מחנה הפליטים בלטה בבוקר הוארך עד היום בצהריים מחשש לחידוש הפרות הסדר במחנה, לאחר סיכום בין כוחות צה"ל ונכבדי מחנה הפליטים, שנתנו הבטחתם למנוע הפרות סדר במחנה.

ממקורות צבאיים נמסר, כי במידה שיחודשו הפרות הסדר — יוטל שוב עוצר על המחנה.

שר המשטרה, חיים ברלב ונציב שירות בתי-הסוהר, גונדר דוד מימון, נפגשו אמש עם עורכי הדין פליציה לנגר, מוחמר נעמנה ועלי גוזלן, לפי בקשתם, בענין טענות אסירים בטחוניים השובתים רעב זה כמה ימים.

עורכי הדין העלו את טענותיהם של האסירים בדבר תנאי כליאתם. הם קבלו על צפיפות, ענישה קולקטיבית, איסור על הכנסת עתונים, יחס משפיל לאסירים והרעת תנאי המאסר.

ברלב ומימון דחו לחלוטין את הטענות על יחס משפיל, ענישה קולקטיבית והרעת התנאים. שר המשטרה הבהיר, כי המדיניות היא "לאפשר תנאי מאסר אנושיים, ככל האפשר במגבלות הקיימות של משאבים מצומצמים ובכפוף לצרכי הביטחון והצורך לקיים משמעת."

ברלב הדגיש, כי מדיניות זו קיימת מיום כניסתו לתפקיד והיא לא שונתה גם כיום. לכן אין לדעתו הצדקה לשביתה הנוכחית.

השר הבטיח לבדוק את הבקשה לאפשר להכניס לאסירים עתונים נוספים וכן תיבדק טענה על שימוש בגאז מדמיע בכלא יו"ש בחודש ינואר.

השר סירב לבקשתם של עורכי הדין לבקר אצל האסירים, כדי לבדוק מקרוב את הטענות כל עוד נמשכת שביתת הרעב. (עתים)

עם האוטו עד הבית

מכונית פרצה אתמול גדר וחדרה לחצר בית בשכונת קטמונים בירושלים (צילום: רחמים ישראלי)

ח"כ גרוסמן: תנו ל"נוער הזוכר" אותם תנאים כמו ל"נוער השוכח"

עדי אמוראי דוחה את תביעתה לשחרר ממס נסיעות את המשלחות היוצאות לאתרי ההשמדה בפולין ולהשוות את תנאיהן לאלו של משלחות הנוער הנוסעות לגרמניה

"משרד האוצר מסכים עם חברי הכנסת, כי לנסיעות נוער ומבוגרים למחנות הריכוז יש חשיבות לימודית והיסטורית. אולם לצערנו, אין באפשרותנו לבטל את היטלי הנסיעה, על סיורים אלו". — השיב אתמול סגן שר האוצר עדי אמוראי לשאילתה בע"פ של חייקה גרוסמן (מפ"ם).

גרוסמן סיפרה אתמול לכנסת, כי כל פניותיה למשרדי האוצר והחינוך, לשחרר ממס נסיעות משלחות הנוער היוצאות למסע זיכרון באתרי ההשמדה בפולין, הושבו עד כה ריקם. היא ביקשה כי נערים הנוסעים לזכור את השואה בפולין, ייהנו מאותם תנאים מהן נהנות משלחות נוער הנוסעות "לשכוח את השואה בגרמניה". גרוסמן ציינה, כי מדובר ב-350 בני נוער, שגם כך עבדו קשה בחקלאות, כדי לממן את נסיעתם.

לדרישתה של גרוסמן הטרשש הצטרפו דב שילנסקי (ליכוד-חרות), ושבח וייס (מערך).

סגן השר אמוראי איכזב את כולם. לדבריו חושש האוצר מ"יצירת תקדים". לאמר אם יבוטל המס למי שיוצא למחנות המוות, יהיה צורך בעתיד לבטלו גם למי שיפעיל לחץ בטענה כי הוא נוסע למטרה חשובה.

נבון מבטיח ועד מנהל קטן "ובו יהיו נציגים גם לאופוזיציה"

הוארכה תקופת כהונתו של הוועד המנהל של רשות השידור עד לביטולה של מליאת הרשות ● במקום 22 חברים יהיו בוועד החדש 7 חברים

מאת מוטי בסוק,
כתב "על המשמר" בכנסת

הכנסת האריכה אתמול, לבקשת הממשלה, את תקופת כהונתו של הוועד המנהל של רשות השידור, בשלושה חודשים, עד סוף יוני.

הוועד המנהל הנוכחי של הרשות סיים את תקופת כהונתו בסוף מארס. בשל חילוקי דעות בין הליכוד למערך על איוש הוועד החדש, ובשל רצון הממשלה לשנות את חוק רשות השידור, הוחלט להאריך את כהונת הוועד הנוכחי.

שר החינוך והתרבות יצחק נבון שביקש את אישור הכנסת להארכה טען, כי לפי החוק המתוכנן תבוטל מליאת רשות השידור, כיוון שגוף גדול זה "התגלה כלא יעיל". במקום זאת יהיו בוועד המנהל החדש יותר משבעה חברים, כפי שהיה נהוג ב-22 השנים האחרונות, בוועד המורחב. בניגוד למצב היום יהיו נציגים בגוף זה גם לאופוזיציה, הבטיח השר.

יצחק ארצי (מערך-ל"ע) הביע תקוה כי הוועד המנהל החדש, לכשיוקם, יהיה גם יותר יעיל וגם יותר יציב. מרים גלזר-תעסה (ליכוד-חרות) קראה למנהלים ברשות השידור להעמיד את העובדים, באמצעות טלטלה גדולה, על מקומם." כדי שכל אחד ידע מהם סמכויותיו, מהן זכויותיו ומהם חובותיו. לדעתה מגלה "קול ישראל" יותר שיקול דעת מגלי צה"ל המנצל את המיקרופון להשמעת שפת פיבים."

שבח וייס (מערך) התלונן כי הטלוויזיה מקפחת דווקא את דוברי המפלגות הגדולות. תופיק טובי (חד"ש) טען, כי רשות השידור מתעלמת מהאירועים חשובים, הנוגעים לאוכלוסיה הערבית. כך למשל התעלמה הטלוויזיה מארועי יום האדמה, ביום ראשון האחרון.

מרדכי וירשובסקי (שינוי) התלונן על תפקודה של הממשלה, המבקשת את עזרת הכנסת, לגוף שקיומו פג למעשה כבר יום קודם. זוהי דוגמא לממשל לקוי, חסר יכולת להתמודד עם בעיות, לדעתו גלי צה"ל היא תחנה יוצאת מהכלל. מאיר שטרית (ליכוד-חרות) הצר על כך שלמנהלי רשות השידור, אין היום שום כלי, להתמודד עם עובדים שאינם ממלאים את תפקידם.

רבין: תנאי לשיתוף בריה"מ בוועידה — פתיחת שערים

שר הביטחון, יצחק רבין, אמר אמש כי תנאי לשיתוף בריה"מ בוועידה בינלאומית לשלום — פתיחת שעריה ליציאת יהודים.

"ועידה בינלאומית, אמר רבין, תשמש רק כמסגרת וכפתיחה למו"מ ישיר בין הצדדים."

שר הביטחון יצחק רבין דיבר לפני קבוצת סטודנטים חברי תא "אופק" (ברוח ערכי תנועת העבודה) באוניברסיטה העברית בירושלים אמש.

איסור של שלמה הלל מנע שינוי בזק בתקנות מרשם האוכלוסין

מאת מוטי בסוק

רוני מילוא ניסה להביא אתמול לשינוי של תקנות מרשם האוכלוסין, כדי שאפשר יהיה לרשום במסמכי משרד הפנים כי שושנה מילר לא נרשמה כהלכה.

כאשר נודע ליו"ר הכנסת שלמה הלל, כי סגן השר מבקש מיו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט, אלי קולס לכנס את הוועדה, אסר היו"ר על כינוסה בעת קיומם של דיונים והצבעות במליאת הכנסת, בטענה כי בדרך כלל לא מקובל שוועדות מקיימות ישיבות בעת דיונים במליאה.

רוני מילוא עשה מאמץ לתקן את התקנות, כדי לאפשר את שנוי של שר הפנים לשעבר, יצחק פרץ (ש"ס) לקואליציה הממשלתית.

לכתבנו נודע, כי פנייתו של רוני מילוא לוועדת החוקה נעשתה ביוזמת ראש הממשלה יצחק שמיר. עתה, נדחה הדיון בוועדה עד לחידוש עבודת הכנסת, אחרי פגרת הפסח, באמצע מאי.

ועדת החינוך הכשילה אגרה על "שירותים שלא ניתנים"

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

ועדת החינוך לא אישרה אתמול את "אגרת השירותים הנוספים" בסך 23 שקלים. משום שנוכחה לדעת, כי יש באגרה הזאת גבייה של תשלומים עבור שירותים שלא ניתנים להם — כך הודיע יו"ר הוועדה, נחמן רז, למשרד החינוך והתרבות.

השנה כוללת האגרה תשלום של ארבעה שקלים עבור "שירות לבריאות השן". משרד החינוך מסר לוועדה, כי האחריות לטיפול בבריאות השן מוטלת על הרשויות המקומיות. הללו גלגלו את האחריות למשרד הבריאות. משרד הבריאות מסר לוועדה, כי "הנושא נתון לטיפולן של קופות החולים."

כיוון שההורים מבוטחים, בדרך כלל, בקופות החולים חשבה הוועדה, כי אין טעם בגבייה זו. הוועדה תחזור לדון בנושא זה אחרי הפסח.

ליבאי מבטיח הצעת חוק לחיזוק המבקרים הפנימיים

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

הוועדה לענייני ביקורת המדינה תגיש למליאת הכנסת הצעת חוק לחיזוק מעמד המבקרים הפנימיים — כך הודיע אתמול יו"ר הוועדה, פרופ' דוד ליבאי.

לדבריו, דרוש חוק זה כדי להבטיח שהמבקרים הפנימיים לא יהיו נתונים לשרירות לב של דרג כלשהו בהיררכיה של משרדם. אתמול הניחו נשיא לשכת המבקרים הפנימיים, יוסף פרייכטוונגר ויו"ר ועדת החקיקה שלה, ששון מועלם, על שולחן הוועדה טיוטה של הצעה לחוק הביקורת הפנימית במשרדי הממשלה.

במהלך הדיון בוועדה התברר, כי מעמד המבקרים הפנימיים אינו זהה בכל משרדי הממשלה.

לעומת מבקרים שקבלו על חוסר יכולת לתפקד כיאות הביעו אחרים שביעות רצון. מבקר מערכת הביטחון אלוף (במילואים) שלמה אראל מסר, כי הוא כפוף ומדווח ישירות לשר הביטחון וכי בתחום ביקורתו נכללים גם הרמטכ"ל ומנכ"ל משרד הביטחון.

עד 1999 7 כנסים לסיכום המחקר בהגותו של שפינוזה

ירושלים. — הכנס הראשון בסדרת כנסים בינלאומיים על "שפינוזה בשנת 2000", שיסכמו את המחקר בהגותו של ברוך שפינוזה, עד סוף המאה, נפתח אתמול באוניברסיטה העברית בירושלים. הכנס נערך מטעם מכון שפינוזה בירושלים בשיתוף משכנות שאננים ויריד הספרים הבינלאומי.

זוהי הפעולה הפומבית הראשונה, אותו מקיים מכון שפינוזה בירושלים, שהוקם אשתקד. בראש המכון עומד פרופ' ירמיהו יובל מן האוניברסיטה העברית.

בכנס שמתקיים בקמפוס האוניברסיטה על הר הצופים משתתפים הוגי דעות מאיטליה, ארה"ב, בלגיה, יפאן, ישראל, צרפת ושוייץ.

זהו כנס ראשון בסידרה של 7 כנסים. כל כנס יתקיים אחת לשנתיים וידון בהבט מסויים של תורת שפינוזה בהשתתפות בכירי החוקרים באותו תחום. הכנס האחרון מתוכנן לשנת 1999.

56% מהחולונים שילמו מסים מראש

56 אחוז מתושבי חולון נענו להצעה להרוויח 12 אחוז מההנחה השנתית, ושילמו את מיסיהם כרגע לשנת 87'.

שערי מטבע-חוץ בנק הפועלים — 1.4.87

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערי יציג
סל המטבעות	1			1.6693	1.6902	1.6795
דולר אמריקאי	1	1.56	1.63	1.5965	1.6165	1.6064
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8770	0.8879	0.8831
לירה סטרלינג	1	2.52	2.64	2.5616	2.5936	2.5747
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2642	0.2675	0.2655
ין יפאני	100	1.07	1.12	1.0887	1.1023	1.0935
גילדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7778	0.7875	0.7825
פרנק שוויצרי	1	1.03	1.08	1.0490	1.0621	1.0565
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2512	0.2544	0.2530
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2331	0.2360	0.2345
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2332	0.2361	0.2343
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3582	0.3627	0.3605
דולר קנדי	1	1.20	1.26	1.2202	1.2355	1.2291
דולר אוסטרלי	1	1.09	1.17	1.1255	1.1395	1.1324
ראנד דר' אפריקאי	1	0.53	0.80	0.7857	0.7955	0.7909
פרנק בלגי	10	0.41	0.44	0.4245	0.4298	0.4264
שילינג אוסטרי	10	1.23	1.29	1.2502	1.2658	1.2557
לירה איטלקית	1,000	1.21	1.28	1.2321	1.2475	1.2396

שופט מטיל ספק בהערכות הסוכנת שהושתלה ב"רוחמה"

שופט בית משפט השלום בבאר-שבע, יהודה פרגו, העלה ספקות בקשר למידת התאמתה ומומחיותה של הסוכנת המשטרתית, דינה רייקס, שהושתלה במוסד רוחמה וקבע, כי לא היתה הסוכנת האידיאלית מבחינת אופיה. על סמך זה ציין השופט, כי יש מקום להטיל ספק בהערכתה את המקרים שעליהם דיווחה בכתב-האישום.

השופט אמר את הדברים במהלך סיכומי התובעת, שהושמעו אתמול בבית-המשפט, במשפטם של 7 מעובדי מוסד "רוחמה" הנאשמים בתקיפת חולים. כידוע הושתלה הסוכנת כעובדת במוסד, ועל סמך דיווחיה הועמדו הנאשמים לדין.

במהלך דברי התובעת, עו"ד קלרה רג'יניאנו, שאל השופט: "האם היתה רייקוס הסוכנת הראויה במקום שכזה? האם לא היתה מישהי אחרת שיש לה הכשרה פסיכולוגית או טיפולית, לאו דווקא מהמשטרה, אשר דיווחיה היו טובים יותר?"

השופט האריך בדבריו ונימק את הבעייתיות המיוחדת של בית המשפט הדן בתיק פלילי זה, ואמור להתבסס על עדות אחת ויחידה של סוכנת משטרתית שדיווחה נגד 7 מעובדי המוסד.

"עבודה חלוצית"

בפתח דברי הסיכום אמרה התובעת, כי לתביעה לא היתה כל טינה נגד הנאשמים, והיא אף ציינה מראש שהיא מלאת הערכה לעובדים אלה, העושים את עבודתם במסגרת שכזאת עם ילדים מפגרים. התובעת ציינה כי הפרקליטות בחרה מתוך האירועים שעליהם דיווחה הסוכנת את מה שנראה לה כפלילי. היא טענה שלא מדובר בעונשים שהטילו הנאשמים על החוסים, אלא באלימות לשמה ובהתעללות. מדובר באוכלוסיה תלותית של ילדים וחוסים חסרי ישע, כאלה שאינם רואים, אינם שומעים ואינם יודעים לדבר ולהתלונן.

התובעת הגדירה את הסוכנת המשטרתית כ"טיפוס", אבל לדבריה אינה טיפוס שלילי והיא חשה בעבודתה חלוציות וייעוד בתפקיד שהטילו עליה. התובעת הדגישה, כי העבודה במוסד לא עניינה את הסוכנת המשטרתית, מאחר ולדבריה היא משכמה ומעלה, בוגרת אוניברסיטה, ולא מצאה כל עניין בעבודה שכזו.

כאן העיר השופט לתובעת כי היא מתבקשת לשמור על כבודם של העובדים, העושים מעבר לעבודות נקיון גם עבודה טיפולית קשה. (עתים)

מאות יצירות של ציירים מפורסמים זוייפו ונמכרו

10 אנשים נעצרו עד כה בפרשה ולהערכת המשטרה מדובר ברשת מאורגנת

המשטרה מעריכה, כי מאות ציורים של ציירים ישראלים ידועי שם זוייפו ורובם נמכרו לתיירים.

במהלך חקירת המשטרה בפרשת זיופי הציורים נעצרו עד כה כעשרה אנשים, ומרביתם שוחררו בערבות ע"י בית משפט. לדעת המשטרה, המדובר ברשת מאורגנת של גונבי ציורים, מזייפים ומפיצים, אם כי אין בהכרח קשר בין כל החברים ברשת.

עליפי המידע שבידי המשטרה, זוייפו הציורים בשלוש שיטות עיקריות:

● ציירים מתחילים ציירו בסיגנון דומה לציירים ידועי שם וזייפו את חתימתם.

● זיוף של חתימת צייר בעל שם על ליטוגרפיה שלו (במקרה אחד נפרצה גלריה של צייר בצפת ומשם נגנבו ציורים שזוייפו).

● ישנם כמה ציורים שלא הושלמו ע"י הצייר, והזייפנים השלימו אותם וזייפו את חתימתו.

חקירת המשטרה בפרשת זיופי הציורים בעיצומה וצפויים מעצרים נוספים.

נעצר חשוד נוסף

מרקו דוד (52) מחיפה נעצר אתמול ל-5 ימים, בחשד של זיוף תמונות של ציירים ישראליים.

ב"כ המשטרה, רפ"ק ידידיה המבורגר, אמר, שהחשוד הוא בעל גלריות לדברי אמנות, העוסקת בקניית תמונות ומכירתן. עפ"י החשד, נהג האיש להפיץ את התמונות המזוייפות בשוק. (עתים)

איומים על חייו של מלמד ציור עירום

מאת יואב אביב,
כתב "על המשמר"

הצייר אליעד ברנדט מקריית-ים נתון באחרונה לאיומים בגלל חוג לציור עירום שהוא מעביר.

בשיחת טלפון שקיבל באחרונה מאלמונים שהזדהו כאזרחים שומרי מוסר נאמר: "אם לא תבטל את החוג לציור בעירום אל תתפלא אם תגלה רימון יד במכוניתך, ואל תחשוב שמדובר בעבריינים".

בעקבות שיחה טלפונית זו הגיש הצייר אתמול תלונה למשטרת תחנת זבולון.

לפני שבועיים תלה אליעד ברנדט הודעות בלוחות המודעות בקריות על פתיחת חוג לציורי עירום המתקיים בסטודיו שלו בקריית-מוצקין. כעבור שבוע הוא קיבל התראה מעיריית קריית-ביאליק להסיר את ההודעות, מפני שמדובר - בפורנוגרפיה המשחיתה את בני הנוער.

בתגובה תקף ברנדט את ראש עיריית קריית-ביאליק, דני ז'אק, בעיתונות המקומית, ואמר כי "ראש העיר משלם מס שפתיים לכמה פרימיטיביים החובשים כיפה והמבקשים להחזיר את הציבור החילוני לימי החושך".

בעקבות זאת החל ברנדט לקבל איומים על חייו ופנה למשטרה בתלונה.

עלייה דראסטית במספר המסתננים ממצרים

מאת שלי יחימוביץ',
כתבת "על המשמר"

עלייה דראסטית חלה בשלושת החודשים האחרונים במספר המסתננים ממצרים לישראל. כך אומר מפקד משטרת דימונה, רב-פקד שלמה לוי.

לדבריו, הגבירו המשטרה וצה"ל את המחסומים והסיורים לאורך הגבול בעקבות עלייה זו. שליש מהמסתננים מגיעים למטרות פליליות: הברחת סמים וכלי רכב.

באחרונה נלכדו 6 מצרים לאחר מירדף מלווה יריות, שברשותם כלי רכב שנגנבו בישראל. כולם נשפטו והוחזרו למצרים באמצעות קצין קישור מצרי.

לרוב הם נענשים בקנסות או במאסרים קצרים. רובם נתפסים מיד לאחר שחצו את הגבול ולפני שהספיקו לממש את כוונותיהם. חלקם מגיעים כדי לעבוד בארץ באופן בלתי חוקי. מיעוטם — כדי לראות את בני משפחותיהם.

יהלומים ב-300 אלף דולר נשדדו בר"ג

שוד מזויין נועז ואלים התבצע שלשום בלילה במלטשת יהלומים ברחוב תובל ברמת-גן.

שני שודדים רעולי פנים הגיעו למלטשת היהלומים שבקומה א' בשעה 9 בלילה. באותה עת היו במקום מנהל העבודה וארבעה פועלים, שעמדו לסיים את העבודה וללכת הביתה.

השודדים רוקנו מהכספת יהלומים בשווי 200 עד 300 אלף דולר. לאחר מכן הם נעלו את הפועלים ומנהל העבודה במלטשה וברחו.

המשטרה שהגיעה למקום מאוחר יותר פתחה בחקירה. (עתים)

מפלגת הפועלים המאוחדת
המרכז

לוח פעילות שבועית
מה-2.4.87 — 8.4.87

מחלקת ההסברה

יום ה' — 2.4

רבדים — "יום בקיבוץ"
בהשתתפות: דני פלג, נחום שור, אילן גילאון, דב אלקנתי, הנרי אלקסי

גני גורית — 11.15 — שלי אבני — מפגש משלחת השוה"צ
מי גורית — 13.00 — חנן ארז — מפגש משלחת השוה"צ
נגב ואסיף — 18.00 — אלי ספרן, מנחם רז — חוג בית
נגב קלנסוה — 18.00 — אידריס מיאסי — מפגש ח"צ

יום ו' — 3.4

גבעת חביבה — 3-4.4.87, שעה 16.00
סמינר דור המשך של מפ"ם
מפגש חברתי, פוליטי, ארגוני
בהשתתפות: ח"כ אלעזר גרנות, חנן ארז, אלישע שפירא, קלמן גייר, יוסי מרציאנו, נעמי דיפתין

סניף תל-אביב — 19.00 — משה סמולר, חמדה שמחוני — מועדון יידיש
קיבוץ בית זרע — 21.00 — רפיק חלבי — מפגש יהודי ערבי

שבת — 4.4

סניף בני ברק — 9.00 — סיור ויום עיון ביד מרדכי וזיקים
ראשון לציון — 10.30 — נפתלי פדר — מועדון יידיש

קיבוץ געש — 10.30 — חנן ארז, אילן גילאון, יוסף קרני — כנס סניף רמת-גן

הל נגיר — בניה"ס שו"ד — 12.00 — פנחס חגין — מפגש עם עובדי ההסתדרות

קיבוץ הזורע — 19.00 — יעקב חזן, ח"כ אמירה סרטני — כנס "שלח את עמי". הזדהות עם יהדות ברה"מ

קיבוץ חצור — 21.00 — בנגילה, עדי קידר — שמאל בארץ כיצד?

יום א' — 5.4

מרכז הגליל — 10.30 — וולדי מורג, ג'מאל כנען, מנחם רז — סיור בכפרים דרוזים
נקיעין — 11.00 — דוד בן אשר — פגישה עם אנשינו במרכז הגליל
נגב ג'לג'וליה — 18.00 — אידריס מואסי — מפגש דור צעיר
נגב יפא — 18.00 — וולדי מורג — חוג בית
סניף עפולה — 19.00 — שושנה דון — מפגש וועדי הורים
קרית מוצקין — 19.00 — יוסי מרציאנו — אסיפת חברים
סניף לוד — 19.00 — אבי שיין, מאיר דוג — מפגש פעילים
אוניברסיטת תל-אביב — 19.30 — ח"כ חייקה גרוסמן — ערב ראיונות, בעקבות השואה

יום ב' — 6.4

נגב והע — 15.00 — אידריס מואסי — מפגש דור צעיר
קיבוץ יקום — 17.30 — דוד שטוקפיש — מועדון ותיקים
נגב מאגר — 18.00 — דב אלקנתי — מפגש פעילים

יום ג' — 7.4

סניף רמת-גן — 10.00 — אברהם אלון — מועדון לחבר — ביאליק 54

במרכז — 10.30 — רכזי איזורים

הוד הכרמל — "אורנים" — 18.00 — אסיפת סניף
סניף באר-שבע — 18.00 — שושנה דון — ישיבת מזכירות
סניף טבריה — 18.00 — נטע מן, יוסי סלומון — אסיפת חברים
סניף רמת-גן — 18.00 — ד"ר יהושע רש — מועדון רמת יצחק
סניף חולון — 19.30 — דב ברניר — ערב לזכרו של מאיר יערי ז"ל
סניף נתניה — 19.00 — וולדי מורג, לני פרטיש — אסיפת פעילים

יום ד' — 8.4

כפר אל פאחר — 15.30 — ח"כ אמירה סרטני

במרכז — 16.00 — ישיבת מזכירות מפ"ם — סדר היום יפורסם בנפרד

סניף הרצליה — 19.00 — אברהם בקר, שמריהו לוין — ערב ספרותי יידיש
סניף רמלה — 19.00 — מאיר דוג — מפגש חברים, ערב פסח
סניף אשדוד — 19.00 — חנן ארז — אסיפת חברים

שולחן לענייני אמל"ט — של מפ"ם הקבה"א

נקבה"א — גבולדיה — 8.30 — ועדת "40 שנה לעליה באמל"ט"
נקבה"א — מועדון "היהודית" — 16.00 — דיון בנושא: "פרשת פולארד והשאלה" — בהשתתפות: יהודה עדין ועזרא רבין; מנחה: משה דוון

האיגוד המקצועי

יום ה' — 2.4

תא הסתדרות המהנדסים — במרכז — בשעה 18.00
בהשתתפות: חנן ארז, אפרים ז'ילוני, דב אלקנתי, נתן בקלר, נמרוד דון, ד. אפשטיין — לקראת הוועידה שתתקיים בימים 7-8.4.87 — במלון פאן אמריקן — בת-ים

יום ו' — 3.4

חיפה — 8.00 — סיעת מפ"ם במועצת הפועלים
שני ציון — 20.00 — נטע מן — מפגש גימלאים מפ"ת — בת-ים — רמת-גן ת"א

יום א' — 5.4

סניף אשדוד — 17.00 — נטע מן — מועדון גימלאים יידיש
סניף תל-אביב — 17.00 — אילן גילאון — העובדת השכירה

יום ב' — 6.4

ועד הפועל מקצועיים — 8.30 — אפרים ז'ילוני, דב אלקנתי — מזכירי איגודים
במרכז — 9.00 — משה סמולר, נטע מן — מזכירות ותיקי התנועה
ההסתדרות — 10.00 — יצחק אסא, דב אלקנתי — תא מורי מפ"ם
פ.ס. רמלה — 18.00 — אפרים ז'ילוני — טכס אזכרה לפ. מלינובסקי

יום ג' — 7.4

במרכז — 16.00 — נתן בקלר, ד"ר ארנסטו כהאן, נטע מן — תא עובדי קופ"ח

אנו אבלים
יחד עם המשפחה
על מותו של
פרופ' שמואל נגלר
מדריך המתנכים הרגיל
תלמידיו בכפר-מנחם

לברטה צ'יני ובני המשפחה
אתכם באבלכם במות
החתן
באוסטרליה
קיבוץ כפר-מנחם

לחברתנו רינגל רוז'ה והמשפחה
אתכם באבלכם במות האח
יצחק איגרטן
קיבוץ דן

לרינה וצביקה
אתכם בצער במות האב
אהרון שושן
קיבוץ רמות מנשה

לעוזי ודינה מור ולקיבוץ עין שמר
אתכם באבלכם הכבד בנפול
יפתח
קיבוץ מענית

ללילו סביר ולמשפחה בכפר מנחם
אתכם באבל במות
ארז
חבריכם וידידכם בהזורע

מועצת נוער מפ"ם 3-4.4.87
בגבעת חביבה

יום ו' — 3.4.87

17.00–18.30 — פתיחה חגיגית בהשתתפות: ח"כ אלעזר גרנות, ח"כ אמירה סרטני
רכזי דור צעיר: אילן דגג, אילן גילאון, אידריס מואסי
רכז נוער מפ"ם: דני פלג
18.30–19.00 — קביעת נוהל המועצה במסגרת המליאה
20.00–21.30 — דיון בחוגים — דרכי ארגון ופעולת נוער מפ"ם
21.30–22.30 — הרצאות פתיחה: 1. "מפ"ם עם העובדים" — אילן דגג
2. המאבק לשינוי מערכת החינוך — אילן גילאון
22.30 — ערב של כיף — מסיבה וסרט תצות

יום שבת — 4.4.87

08.30–10.30 — דיון בחוגים "המאבק לשינוי מערכת החינוך — מועצת תלמידים כאינו: מקצועי של התלמיד"
10.45–12.30 — חוגי דיון — 1. [illegible] ומדינה — ירון אליוסף, שרת דורון
2. תוכנית השלום של מפ"ם — ג'ומי גל
3. המשבר הכלכ' ותוכנית מפ"ם — מתי כוכבי, דני פלג
14.00–16.30 — סיכום — החלטות
16.30–17.30 — סיכום המועצה — חנן ארז — מזכיר מרכז מפ"ם
דני פלג, לולך ק.